

Uvodnik

Budućnost teorije i prakse katalogizacije

“U krajnjoj analizi, bibliografski je opis umijeće i stoga će uvijek biti aproksimativan. Uvijek će biti slučajeva u kojima se neće moći odlučiti ili u kojima se odluke moraju donijeti proizvoljno. ... Dok to pogađa praksu samo povremeno, nema razloga za zabrinutost, ali ako članovi bibliografskih entiteta koji se mogu opisati na jednoznačan i točan način počinju izmicati nadzoru, potrebno je preispitati tradicionalne pojmove i teorije.”

Svenonius, E. *Intelektualne osnove organizacije informacija*. Lokve, 2005. str. 51.

I upravo se sada nalazimo u takvom razdoblju kataložne prakse i teorije, ali ne samo mi u Hrvatskoj. To je našoj knjižničnoj zajednici zorno pokazao Međunarodni skup u čast 100-te godišnjice rođenja Eve Verone održan u studenome 2005. godine.

Osim pravca razvoja međunarodnih standarda i preispitivanja postojećih nacionalnih pravilnika i njihovih preradbi, skup je pokazao i stanje hrvatske kataložne prakse i stupnja razvoja u odnosu na međunarodna zbivanja. Zrelost te prakse i njena međunarodna relevantnost smatram da je rezultat snažne kataložne tradicije čije je teorijske osnove, ali i kriterije za praksu postavila Eva Verona *Pravilnikom i priručnikom za izradbu abecednih kataloga*. Na tim su osnovama od kraja sedamdesetih, a naročito od osamdesetih prošloga stoljeća katalogizatori sustavno gradili praksu i širili područja katalogizacije kao odgovor na zahtjeve koje je pred njih stavljao razvoj suvremenih tehnologija. U osamdesetima se započelo primjenom računala u katalogizaciji i ugradnjom pravila *Pravilnika* u IFLA-in strojno čitljiv format UNIMARC, čime se jasno opredijelilo za međunarodnu standardizaciju kao strateški smjer razvoja. Od tada, pa praktički do danas, nastavilo se sa sustavnom primjenom prerađenih ili novih IFLA-inih standarda za opis različite vrste građe, od standarda za staru omeđenu i elektroničku građu pa do najnovijeg ISBD-a za serijsku i neomeđenu građu, i za izradu preglednih kataložnih jedinica koji su bili praćeni razvojem UNIMARC formata za bibliografske i pregledne zapise. Hrvatski su katalogizatori aktivno sudjelovali u izradi, raspravama, prevođenju i primjeni tih standarda, pisali su osvrte i rasprave o njima, a tijekom 2005. na mrežnoj stranici Nacionalne i sveučilišne knjižnice objavljene su i smjernice za primjenu UNIMARC-a za pojedine vrste građe te za izradu preglednih zapisa. Ovaj opis prakse u NSK omogućuje katalogizatorima da na ujednačen način rješavaju probleme katalogizacije pojedine

vrste građe za koja nemaju potvrdu ili izričita pravila u *Pravilniku*.

Potrebno je spomenuti i objavljivanje prijevoda IFLA-ine studije za FRBR, *Uvjeta za funkcionalnost bibliografskih zapisa*, u izvorniku objavljene 1998., a u hrvatskom prijevodu početkom 2005., kao i većeg broja osvrta o tom novom konceptualnom modelu. Posebna je važnost ove studije da uvodi koncept relacijskog modela baza podataka – entitet-atribut-odnos, u sferu bibliografskih podataka i time definitivno prekida tradiciju linearnog gledanja ne samo na bibliografske podatke nego i na pojavnost “knjige” kao takve. Objavljena je i detaljna analiza komplementarnog konceptualnog modela za pregledne zapise - FRAR, čije je izdanje u pripremi pod naslovom *FRAD - Uvjeti za funkcionalnost autoriziranih podataka*. Objavljen je i prijevod nacrtu *Izjave o međunarodnim kataložnim načelima* koja bi trebala zamijeniti Pariška načela na kojima se temelji *Pravilnik*. Rezultat međunarodne rasprave o novim načelima očekuje se krajem 2007. godine. Objavljen je i prijevod knjige Elaine Svenonius iz koje se citira na početku ovog uvodnika. Ta je knjiga značajna ne samo zbog svog mjesta na prekretnici razmišljanja o katalogu nego i zbog toga što uvodi novi zadatak kataloga - kretanje katalogom, kao odgovor na internetske tehnologije koje se koriste za novi oblik kataloga - WebPAC. Zadaci kataloga kako ih definira Svenonius preuzeti su u *Načela*. (nastavak na sljedećoj stranici)

Sadržaj

- 2 Razgovarali smo
- 4 Iz rada Društva
- 7 Kalendar skupova
- 9 Iz regionalnih društava
- 12 Iz knjižnica
- 23 Hrvatsko knjižnično vijeće
- 24 Međunarodna zbivanja
- 25 EBLIDA
- 25 Skupovi i predavanja u zemlji
- 37 Skupovi u inozemstvu
- 43 CSSU
- 44 Novi naslovi
- 44 Prikazi knjiga
- 48 Osobne vijesti
- 50 Otvoreno pismo

Ova su nabranja nužna da bi se dobio uvid u situaciju uoči Međunarodnog skupa posvećenog Evi Veroni. Naime, cilj skupa nije bio samo prikazati stanje stvari kod nas i u svijetu, raspraviti probleme u što širem mogućem krugu stručnjaka nego stvoriti prostor za odluku o daljnjem pravcu razvoja katalogizacije i nacionalnih kataložnih pravila za što su navedeni dokumenti stvorili čvrstu osnovu.

Odluka o tom pravcu od strateške je važnosti jer će ona izravno označiti budućnost teorije i prakse katalogizacije, izravnih i posrednih usluga za korisnike i mogućnosti apsorpcije novih tehnoloških promjena u lancu "knjiga" - katalog - korisnik. I kad smo pomislili kako je već i to za nas možda prevelik zadatak, priznajete, nije lako biti "Eva Verona", Nacionalna i sveučilišna knjižnica je odlukom o prijelazu na novi knjižnični sustav i format MARC 21 uvela novu nepoznanicu u jednadžbu. Prijelaz iz formata UNIMARC, složenog i razvijenog formata iznimno pogodnog za strukturiranje relacijskih modela podataka i kretanja internetskim okruženjem kataloga, u jednorazinski, linearni format MARC 21 bit će kritičan. Možda će istim potezom pera Nacionalna knjižnica odlučiti iz ekonomskih razloga i razloga pojednostavljenja katalogizacije prihvatiti i anglo-američka kataložna pravila. Nadam se ne postojeća, nego ona koja su u razvoju – *RDA: Resource Description and Access*, i čije je prvo izdanje predviđeno za 2008. godinu. U takvom scenariju hrvatski će katalogizatori od istraživača i stvaratelja postati implementatori tuđih rješenja. Je li to cijena napretka? Je li to budućnost kataloga malih zemalja i tradicija?

M. Willer
mirna.willer@nsk.hr

Na mrežnim stranicama HKD-ovog trogodišnjeg programa *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama* (<http://www.hkdrustvo.hr/euinfo>), osim postojećih, nalaze se nove rubrike. To su:

- **Informacijsko društvo i EU – Adrese** (http://www.hkdrustvo.hr/euinfo/adrese_eu) dostupne su veze na glavne stranice i portale EU-a o izgradnji informacijskog društva, istraživačkim projektima, elektroničkoj upravi, knjižnicama, muzejima, arhivima i ostalim srodnim institucijama.
- **E-dokumenti, e-knjige, e-bilteni – hrvatski jezik** (<http://www.hkdrustvo.hr/euinfo/dokumenti>) okuplja dokumente, knjige i biltene na hrvatskom jeziku koji se mogu besplatno preuzeti ili naručiti. Popis se kontinuirano nadopunjuje.

Jan-Ewout van der Putten

Jan-Ewout van der Putten, pravnik po obrazovanju, započeo je karijeru u državnim službama (Dutch Senate), gdje je nekoliko godina radio kao savjetnik na području obrazovanja i kulture. Nakon šest godina profesionalnog bavljenja politikom, potpuno se povlači iz političkog života i 1998. započinje novu karijeru kao glavni tajnik Nizozemskog udruženja narodnih knjižnica (NPLA), twinning partnera Hrvatskoga knjižničarskog društva. Predsjednik je krovne nacionalne knjižničarske udruge FOBID (Federation of Organisations in the field of Libraries, Information and Documentation) te predsjednik EBLIDA-e. Istaknuti je član IFLA-e te član IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim društvima (MLAS).

Upravo je sastanak MLAS-a, koji je u veljači održan u Zagrebu, bio prilika za razgovor kome se naš sugovornik ljubavno odazvao.

Naši Vas knjižničari znaju kao predsjednika EBLIDA-e, možete nam nešto više reći o svom radu?

Vrlo sam sretan što naše hrvatski kolege shvaćaju važnost EBLIDA-e, zajedničkih nastojanja europskih knjižničarskih društava i ustanova da budu prisutni u Bruxellesu i lobiraju u Europskoj komisiji i Europskom parlamentu. Glavni je cilj djelovanja regulacija autorskog prava. Zastupanje stava knjižnica o slobodnom pristupu informacijama, kao i u drugim područjima u kojima donošenje odluka može ići nauštrb knjižnica ili postoji opasnost da se zaboravi na knjižnice. Nadam se da će mnogi od vas posjetiti EBLIDA-ino mrežno mjesto i informirati se o tekućim zbivanjima.

Predsjednik sam Izvršnog vijeća i predsjedavajući sastanaka EBLIDA-inog vijeća te stoga nadgledam, zajedno s članovima Izvršnog vijeća i organizacijama članicama EBLIDA-e, aktivnosti našeg udruženja.

Smjernice djelovanja priprema direktor, profesionalni lobist koji ima mali ured u Den Haagu, zajedno sa skupinom stručnjaka iz cijele Europe. Europsko se knjižničarstvo može pohvaliti vrlo sposobnim i vrijednim stručnjacima u mnogim područjima, a njihovom suradnjom postajemo snaga na koju se treba računati.

Glavni sam tajnik Nizozemskog udruženja narodnih knjižnica koje ima stručni ured s više od 50 zaposlenika. Kao i kod svih udruženja, naš je glavni zadatak zagovaranje knjižnica u nizozemskom društvu i vladi. Dobivamo vladine poticaje za nove knjižničarske projekte, za razvijanje kvalitete rada, razvijanje i održavanje okvirnog nacionalnog programa bibliothek.nl, nizozemsku digitalnu narodnu knjižnicu na internetu i sl. Pozivam sve zainteresirane za rad naše organizacije da pogledaju mrežne stranice na engleskom na našem mrežnom mjestu (www.debibliotheek.nl).

Koliko ste dugo već uključeni u rad MLAS-a i koji značaj, po vašem mišljenju, Sekcija ima za knjižnice?

Već sam 6 godina uključen u rad MLAS-a (prije Okrugli stol). Za mene je to važno mjesto susretanja s kolegama iz cijelog svijeta. Dobro je dijeliti radosti i tuge vezane uz struku s ljudima koji imaju iste odgovornosti. Tijekom godina mnogo sam toga naučio i primijenio u radu svog društva. Istodobno kao predsjednici knjižničarskih društava možemo pridonijeti radu našeg svjetskog udruženja. Mi znamo kako društva posluju i iz vlastitog svakodnevnog iskustva znamo kako zagovarati knjižnice ili možda, što je važnije, korisnike kojima služimo. IFLA može iskoristiti naše iskustvo za jačanje udruženja i usmjeravanje na svoje najvažnije zadaće.

Možete li nam nešto više reći o Programu GLAD, cilju njegova provođenja i očekivanim rezultatima?

Naša međunarodna organizacija predstavlja glas knjižnica, s obzirom da sva postojeća knjižnična društva sudjeluju u tim nastojanjima. To se odnosi na EBLIDA-u u Europi te na IFLA-u na svjetskoj razini.

Važno je uvidjeti da je za učinkovito lobiranje na međunarodnoj razini potrebno učinkovito lobiranje za iste ciljeve na nacionalnim razinama. Nacionalne se delegacije već u svojim zemljama treba upoznati s važnim pitanjima. Svrha je GLAD-a povećanje članstva IFLA-e u zemljama gdje se društva tek osnivaju ili nemaju sredstava za pridruživanje. IFLA je promijenila strukturu naplaćivanja, pružajući mogućnost društvima s malim sredstvima da se pridruže. GLAD je program koji treba organizirati partnerstva između društava. Ponekad u obliku sustava mentorstva, ponekad u obliku suradnje. GLAD omogućava pojedincima, uključenim u osnivanje/obnavljanje društva da dobiju iskusnog mentora koji će im pomoći u radu te da se uključe u rad IFLA-e. Tu su, nadalje, programi razmjene, gdje obje strane imaju jednake koristi kao što je slučaj suradnje Nizozemske i Hrvatske.

Što mislite o suradnji Hrvatske i Nizozemske?

Mislim da je program razmjene iznimno koristan za obje strane. Nizozemski knjižničari imaju priliku vidjeti kako hrvatski kolege grade jaki sustav narodnih knjižnica, a Hrvati do kuda smo mi u Nizozemskoj stigli u svom razvoju. I jedni i drugi moramo ispuniti očekivanja nove generacije korisnika. Bez sumnje, možemo podijeliti svoja zanimljiva iskustva u uspjesima, ali i u neuspjelim nastojanjima.

Zahvalan sam Marian Koren, koja je mnogo učinila na ostvarenju ovog programa. Također sam sretan što sam sada imao priliku upoznati njene kolege u Hrvatskoj. Impresioniran sam viđenim u vašoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, kao i u narodnim knjižnicama i žao mi je što nemam vremena posjetiti više njih. Siguran sam da će za nizozemske kolege posjet Hrvatskoj biti nezaboravno iskustvo.

Kako vidite budućnost IFLA-e?

Uvjeren sam da nam je potrebna jaka svjetska organizacija. Važno je znati da se vrijedan posao koji obavljate u svojoj zemlji obavlja po cijelome svijetu. Time se također jača naša pozicija prilikom podnošenja izvješća nacionalnim vladama. No to je tek popratni učinak. Prava je važnost u tome da shvatimo kako mnoga pravila koje se odnose na knjižnice nisu proizvod nacionalnih vlada, nego potječu od tijela kao što je Europska unija ili nekih viših izvora. Ono što se događa u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji može imati dalekosežne posljedice. Rasprave u SAD-u oko autorskog prava i upravljanja digitalnim pravima imaju velik utjecaj na njihovu regulaciju u Europi. Ako ne udružimo snage, nemamo nikakve šanse da se čuje i naš glas i da zadržimo svoju poziciju čuvara koji osiguravaju da obični ljudi budu informirani čak i kada se čini da se važni izvori informacija privatiziraju i postaju nedostupni našim korisnicima.

Hrvatska se kandidirala za domaćina Svjetskog knjižničarskog kongresa 2009. godine. Što biste nam u tom pogledu savjetovali?

Članovi MLAS-a su uživali u Zagrebu i siguran sam da će i članovi IFLA-e uživati u Zagrebu 2009. godine. U cijelosti podržavam vašu kandidaturu. Nažalost, nemam nikakvog utjecaja na odlučivanje. Stoga se jedino mogu nadati da ćemo se ponovno susreti u Zagrebu za tri godine.

*Razgovarala E. Bačić
edita@pravst.hr*

Zapisnik s 3. sjednice Stručnog odbora HKD-a

održane 16. prosinca 2005. s početkom u 10,00 sati u prostorijama HKD-a

Nazočni:

Marina Mihalić, predsjednica Stručnog odbora (i Komisija za statistiku), **Alemka Belan Simić**, predsjednica HKD-a, **Ana-Marija Dodigović**, stručna tajnica HKD-a, **Alisa Martek** (Komisija za tehničke knjižnice), **Irena Pilaš** (Komisija za državne informacije i službene publikacije), **Igor Mladinić** (Komisija za glazbene knjižnice), **Helena Markulin** (Komisija za visokoškolske knjižnice i Radna grupa za javno zagovaranje), **Zdenka Kuri** (Komisija za medicinske knjižnice, zamjenica), **Ivanka Stričević** (Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež), **Dunja Marija Gabriel** (Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama), **Zdenka Sviben** (Komisija za narodne knjižnice), **Evica Tihomirović** (Komisija za školske knjižnice), **Ljiljana Sabljak** (Radna grupa za čitanje), **Vesna Golubović** (Komisija za međuknjižničnu posudbu), **Višnja Čanjevac** (Komisija za nabavu i izgradnju fondova, zamjena), **Frida Bišćan** (Komisija za izgradnju i opremu knjižnica, zamjena), **Jablanka Sršen** (Komisija za zaštitu knjižnične građe), **Jasenka Zajec** (Radna grupa za normizaciju), **Dora Sečić**, (Komisija za teoriju i znanstveni rad), **Aleksandra Horvat** (Komisija za knjižničarsko nazivlje i Radna grupa za autorsko pravo, zamjena), **Marina Vinaj** (Komisija za muzejsko-galerijske knjižnice), **Željko Vegh** (Komisija za staru knjigu i povijest knjižnica, zamjena), **Spomenka Petrović** (Komisija za pokretne knjižnice), **Jadranka Stojanovski** (Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje), **Mirjana Vujić** (Komisija za klasifikaciju i predmetno označivanje).

Izostali:

Đurđica Posarić (Komisija za zavičajne zbirke), **Katarina Tlustenko** (Radna grupa za manjinske knjižnice) i **Robert Ravnić** (Komisija za katalogizaciju), **Ivanka Kuić** (Radna grupa za serijske publikacije), **Kluk Giunio** (Komisija za automatizaciju), **Jasna Kovačević** (Komisija za upravljanje), **Marica Šapro-Ficović** (Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja).

Sjednica je održana sa sljedećim Dnevnim redom:

1. usvajanje Dnevnog reda
2. izvješća o radu sekcija, komisija i radnih grupa o održanim stručnim skupovima u 2005. godini, o kojima već nije izvješteno
3. **utvrđivanje plana / programa rada za 2006. godinu**, uz planove/datume održavanja stručnih skupova tijekom 2006. godine
4. **utvrđivanje strukture godišnjeg izvješća HKD-a za 2005. god. te rokova**, prema zaključcima s 2. sastanka Stručnog odbora

5. prijedlozi za imenovanja članova Programskog odbora 35. jubilarne Skupštine HKD-a u 2006. god.
6. informacija o 15. sjednici HKV-a održanoj 4. studenoga 2005. god.
7. informacija o Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara
8. razno.

Ad 1

Predloženi dnevni red jednoglasno je prihvaćen.

Ad 2

Predsjednica HKD-a, Alemka Belan Simić, upozorila je da neke komisije imaju prevelik broj članova te da se to mora korigirati sukladno sa Statutom HKD-a.

Kako je glavna urednica mrežnih stranica HKD-a upozorila da neke sekcije i komisije nisu ažurirale svoje mrežne stranice, dogovoreno je da sve sekcije i komisije pošalju tekstove za mrežnu stranicu HKD-a stručnoj tajnici, Ana-Mariji Dodigović, ili *web masteru*, Borisu Badurini, **do kraja siječnja 2006. godine**.

Izviješteno je o održanim skupovima tijekom 2005. godine: 3. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj *Sustav narodnih knjižnica - bitna sastavnica informacijske infrastrukture Hrvatske u 21. stoljeću* (Topusko, 14.-16. travnja 2005.); 7. dani specijalnog knjižničarstva *Partnerstva u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama* (Opatija, 21.-22. travnja 2005.); 2. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama *Pismenost i čitanje u javnim knjižnicama i građa lagana za čitanje* (Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 16. svibnja 2005.); 7. okrugli stol o pokretnim knjižnicama *Modeli organizacije i financiranja pokretnih knjižnica unutar mreže narodnih knjižnica* (Rijeka, 3.-4. lipnja 2005.) i 1. festival hrvatskih bibliobusa (Rijeka, 3. i 4. lipnja 2005.); Međunarodni skup u čast 100-te godišnjice rođenja Eve Verone (Zagreb, 18.-19. studenoga 2005.); 9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : *moćnost suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* (Poreč, 23.-25. studenoga 2005.); 5. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama *Slobodan pristup informacijama i doživotno učenje* (Zagreb, 10. prosinca 2005.).

O nekima od navedenih skupova već su objavljeni izvještaji u Novostima, a očekuju se i ostali.

Osim održanih skupova, HKD je sudjelovao i na dva održana sajma knjiga: na *Interliberu*, gdje je održan **okrugli stol** pod nazivom *Dostupnost informacija o knjigama objavljenim u Hrvatskoj* u organizaciji Hrvatskog knjižničarskog društva i Katedre za knjigu i nakladništvo Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te Sa(n)jam knjige u Istri, gdje je zajedno s Društvom bibliotekara Istre i Gradskom knjižnicom i čitaonicom u Puli organiziran **Vikend knjižničara** od 2. do 4. prosinca, na kojem je održan i okrugli stol *Kakva knjiga treba knjižnicama : nabavna politika narodnih knjižnica i*

politika prema knjizi. Organizatori sajma sponzorirali su dolazak petnaestak knjižničara.

Ad 3

Pri raspravi o planu rada Društva za 2006. godinu istaknuto je:

a) da su prijavljeni sljedeći skupovi:

4. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj; 6. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama, nakon kojeg bi se trebala održati radionica o antikorupciji; 10. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji; 8. dani specijalnog knjižničarstva

b) da se planiraju održati sljedeći okrugli stolovi:

Komisije za zaštitu, *Novinski fondovi u hrvatskim knjižnicama - problemi zaštite*, Komisije za teoriju i znanstveni rad koji bi vodio dr. sc. Srećko Jelušić, a na kojem bi težište bilo usmjereno na glavnu temu 35. skupštine HKD-a, jedan manji okrugli stol o predmetnom označivanju za koji nisu potrebna posebna sredstva te okrugli stol radnog naslova *Programi poticanja čitanja u narodnim knjižnicama*, koji zajednički pripremaju Radna grupa za čitanje i Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež, a održat će se 11. rujna povodom Međunarodnog dana pismenosti. Prijavljen je i 3. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama pod radnim naslovom *Dostupnost knjižnica za sve – knjižnične službe, usluge i računala za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe.*

c) prijavljen je na natječaj INA-e nastavak rada na projektu *Zaštita starih novina*

d) Komisija za osobe s posebnim potrebama izvijestila je da je Ministarstvu kulture prijavljen nastavak projekta i u 2006. godini

e) Ivanka Stričević izvijestila je da će i u 2006. prijaviti nastavak rada na projektu *Čitajmo im od najranije dobi* i nada se da će ga Grad Zagreb i dalje financirati

f) Sekcija i Komisija za narodne knjižnice priprema izradu portala za narodne knjižnice, sukladno dokumentu *Nacrt strategije za narodne knjižnice*, a financijska potpora se očekuje od Ministarstva kulture.

Ad 4

Jednoglasno je prihvaćen prijedlog predsjednice Stručnog odbora HKD-a da se, po uzoru na IFLA-ino, izradi godišnje izvješće o radu HKD-a te da bude dostupno na mrežnim stranicama Društva. U tu će se svrhu cjelovito godišnje izvješće HKD-a, koje se u veljači podnosi Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, objaviti u skraćenoj verziji. Očekuje se da izvještaj pridonese javnosti rada Društva i evaluaciji godišnjih aktivnosti.

Ad 5

Stručni odbor je predložio članove Programskog odbora 35. jubilarne Skupštine HKD-a:

Sofiju Klarin, Mihaelu Kovačić, Irenu Medić, Marinu Mihalić, Jablanku Sršen, Ivanku Stričević, Danijelu Živković i Marinu Vinaj.

Ad 6

Predsjednica Stručnog odbora izvijestila je o dnevnom redu i raspravama s posljednje sjednice Hrvatskog knjižničnog vijeća, naročito o posudbenom pravu te o kupnji novog knjižničnog programskog paketa Voyager, koji će implementirati Nacionalna i sveučilišna knjižnica i sveučilišne knjižnice, a što podrazumijeva i primjenu formata MARC 21. Predloženo je da se Komisija za katalogizaciju izjasni i donese preporuku u svezi formata MARC 21. U raspravi su se problematizirala pitanja oko Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga i školovanja knjižničara u svezi s novim formatom. Od Komisije za katalogizaciju očekuju se prijedlozi novih pravila za viševersnu građu. Sastanku Stručnog odbora nije nazočio predsjednik Komisije. Predloženo je da se zatraži službena obavijest od NSK o prelasku na Voyager.

Ad 7

Predsjednica Stručnog odbora izvijestila je da Centar za stalno stručno usavršavanje vodi Dijana Machala. Program je revidiran, a s realizacijom započinje u veljači.

Ad 8

Predsjednica HKD-a je izvijestila o svečanom otvaranju knjižnice u Šibeniku u utorak, 20. prosinca.

Stručna tajnica:

Ana Marija Dodigović
amdodigovic@nsk.hr

Predsjednica Stručnog odbora:

mr. sc. Marina Mihalić,
knjižničarska savjetnica
mmihalic@nsk.hr

Zapisnik sa 6. sjednice Glavnog odbora HKD-a

održane 19. prosinca 2005. u 10,30 sati u prostorijama HKD-a

Nazočni: Alemka Belan-Simić (predsjednica HKD-a), Marina Mihalić (predsjednica Stručnog odbora), Željani Čeč (predsjednik KD-a Varaždinske županije), Martina Dragija Ivanović (predsjednica DK-a Zadar), Vesna Ivanković (predsjednica KD-a Sisačko-moslavačke županije), Ružica Junačko (predsjednica DK-a Slavonski Brod), Mihaela Kovačić (predsjednica DK-a Split), Mile Mečev (predsjednik DK-a Like, zamjena za Jelku Pavičić), Ilija Pejić (predsjednik DK-a Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja), Nada Profozić (predsjednica DK-a Karlovac), Dunja-Marija Gabriel (predsjednica ZKD-a, zamjena za Dunju Seiter-Šverko), Nikša Matić (predsjednik KD-a Dubrovnik, zamjena za Maricu Šapro Ficović), Senka Tomljanović (predsjednica KD-a Rijeka), Amelija Tupek (predsjednica Kluba knjižničara), Irena

Kranjec (glavna urednica Novosti), Tinka Katić (glavna urednica VBH-a), Sofija Klarin (glavna urednica mrežnih stranica), Rajka Govorčin Gjurković (glavna urednica niza Izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva), Dubravka Luić (zamjenica predsjednika Nadzornog odbora), Višnja Čanjevac (predsjednica Etičkog povjerenstva), Žaneta Barišić-Schneider (voditeljica projekta Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama), Vesna Golubović (blagajnica), Ana-Marija Dodigović (stručna tajnica).

Izostali: Melinda Grubišić (predsjednica KD-a Šibenik), Danica Pelko (predsjednica KD-a Krapinsko-zagorske županije), Emilija Pezer (predsjednica DK-a Slavonije i Baranje), Dina Kraljić (predsjednica KD-a Međimurske županije), Mirna Willer (glavna urednica niza Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva), Nela Načinović (predsjednica DB-a Istre, zamjena za Mariju Smolicu).

Dnevni red:

1. usvajanje Dnevnog reda
2. financijski izvještaj za razdoblje od 30. lipnja do 15. prosinca 2005.
3. izvještaj stručne tajnice o radu tajništva u 2005. godini
4. izvještaj predsjednice Stručnog odbora HKD-a i detaljan plan rada stručnih tijela u 2006. godini
5. izvještaji urednica izdanja HKD-a te detaljani plan rada u 2006. godini
6. dogovor o daljnjoj profesionalizaciji nakladničke djelatnosti
7. imenovanje programskog i organizacijskog odbora 36. skupštine HKD-a
8. izvještaj sa sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća
9. razno.

Ad 1

Dnevni red je jednoglasno usvojen.

Ad 2

Kako financijski izvještaj nije u cijelosti dovršen, blagajnica HKD-a, Vesna Golubović, izvijestila je Glavni odbor o utrošku namjenskih sredstava u 2005. godini. Konačni financijski izvještaj bit će dostavljen članovima Glavnog odbora do veljače 2006. godine. Financijski izvještaj bit će javno objavljen i na mrežnim stranicama Društva.

Ad 3

Stručna tajnica HKD-a izvijestila je o radu Društva tijekom 2005. godine. Podsjetila je da je HKD organizirao ili sudjelovao u organizaciji sedam stručnih skupova, da

su pripremljeni okrugli stolovi i predstavljene publikacije na dva velika knjižarska sajma (Interliber i Sa(n)jam knjige u Istri) te provedena četiri projekta. Članovi HKD-a sudjelovali su na sedam međunarodnih skupova i sastanaka, a objavljeno je pet publikacija, dva sveščića VBH-a te tri broja HKD Novosti.

Ad 4

Predsjednica Stručnog odbora, Marina Mihalić, izvijestila je Glavni odbor o novinama u radu Stručnog odbora u 2005. godini. Uvedena je mailing lista i elektroničko glasilo te posebni obrasci za izvješća i planiranje skupova. Tijekom 2005. godine osnovana je nova Radna grupa za audiovizualnu građu. M. Mihalić je predložila da se objavi godišnje izvješće o radu Stručnog odbora sa strogo određenom strukturom koje će biti dostupno na mrežnim stranicama Društva. Izvijestila je o sastavu programskog odbora 35. jubilarne skupštine koji je prijedložio Stručni odbor.

Ad 5

Urednice izdanja HKD-a podnijele su svoje izvještaje u pisanom obliku.

Rajka Govorčin Gjurković iznijela je probleme koji su se javili zbog prevelikog obima i brojnosti publikacija u nizovima Izdanja HKD-a. Predložila je da se imenuje novi član uredništva, Ivana Zenić iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, što je jednoglasno prihvaćeno.

Tinka Katić izvijestila je o realizaciji Ugovora o uključivanju VBH-a u LISTA-u, koji je HKD potpisao s tvrtkom EBSCO Publishing u lipnju 2005., prema kojem će se VBH od broja 1, XLVIII (2005) objavljivati u bazi podataka Library/Information Sciences & Technology Abstracts: LISTA, što je velik uspjeh uredništva. Dogovoreno je da će VBH biti također dostupan i u LISA-i, a indeksiranje je napravljeno unatrag od broja 3-4 XLV (2002). Obavijestila je o dva objavljena broja VBH u 2005. i urednički završenom dvobroju koji će biti tiskan početkom 2006. godine.

Ad 6

Predsjednica je izvijestila da se na sjednici Izvršnog odbora, na kojoj su sudjelovale i urednice Izdanja HKD-a, raspravljalo o daljnjoj profesionalizaciji izdavačke djelatnosti. Predloženo je da se napravi analiza namjenskih prihoda i rashoda, na temelju koje će biti moguće bolje planirati nakladu pojedinih publikacija. Također je predloženo da se traže godišnje ponude više tiskara kako bi se možda dobila povoljnija cijena. Dogovoreno je da će blagajnica HKD-a s knjigovodstvenom firmom Finkont ispitati mogućnost izrade analitičke analize prodanih primjeraka pojedinih naslova. Također je predloženo da se angažira osoba koja bi pomagala u distribuciji publikacija, na što se čeka odgovor od Ministarstva kulture.

Ad 7

Predsjednica HKD-a izvijestila je Glavni odbor da su započele pripreme za 35. skupštinu pod radnim naslovom *Knjižnice - čuvari pisane i digitalne baštine - obrazovanje, kultura, identitet* te da treba imenovati Programski i organizacijski odbor. Glavni odbor potvrdio je prijedlog Stručnog odbora da se u Programski odbor imenuju *Sofija Klarin*, koordinator za digitalizaciju u NSK-u i članica Radne skupine za digitalizaciju arhivske, knjižnične i muzejske građe Ministarstva kulture, *Mihaela Kovačić*, predsjednica Komisije za povijest knjige i knjižnica, *Irena Medić*, voditeljica odjela za zaštitu građe u NSK-u, *Marina Mihalić*, predsjednica Stručnog odbora, *Jablanka Sršen*, predsjednica Komisije za zaštitu knjižnične građe i članica Radne skupine za digitalizaciju arhivske, knjižnične i muzejske građe Ministarstva kulture, *Ivanka Stričević*, predsjednica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež te članica Odbora nacionalne sekcije IBBY-a, *Daniela Živković*, predsjednica Radne grupe za autorsko pravo i članica Radne skupine za digitalizaciju arhivske, knjižnične i muzejske građe Ministarstva kulture, i *Marina Vinaj*, predsjednica Komisije za muzejske i galerijske knjižnice.

Prijedlog predsjednice HKD-a, Alemke Belan-Simić, da članovi Izvršnog odbora HKD-a i Mile Mečev, kao predsjednik DK Like, budu članovi organizacijskog odbora 35. skupštine, jednoglasno je prihvaćen.

Stručna tajnica HKD-a, Ana-Marija Dodigović, izvijestila je Glavni odbor o konstituiranju ocjenjivačkog odbora za dodjelu Kukuljevićeve povelje i o neuspjelom prvom sastanku ocjenjivačkog odbora za dodjelu Nagrade «Eva Verona». Odbor će se ponovno pokušati konstituirati početkom siječnja. Dogovoreno je da će se u siječnju u Novostima i na mrežnim stranicama Društva objaviti javni poziv za predlaganje kandidata za Kukuljevićevu povelju i Nagradu «Eva Verona».

Ad 8

Predsjednica HKD-a kratko je GO izvijestila o zaključcima s posljednje sjednice Hrvatskog knjižničarskog vijeća, uz napomenu da će širi izvještaj biti objavljen u HKD Novostima.

Ad 9

Pod točkom razno nije ništa istaknuto.

Zapisnik sastavila:

Ana Marija-Dodigović
amdodigovic@nsk.hrPredsjednica Hrvatskoga
knjižničarskog društva:Alemka Belan-Simić
a.belan.simic@kgz.hr

Kalendar održavanja skupova HKD-a

Hrvatsko knjižničarsko društvo u 2006. godini organizator je ili suorganizator sljedećih skupova:

- **8. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica** “Nove strategije specijalnih i visokoškolskih knjižnica: zagovaranje i prikupljanje financijskih sredstava” (Opatija, 27.-29. travnja 2006.)
- **3. okrugli stol za osobe s posebnim potrebama** “Dostupnost knjižnica za sve - knjižnične službe, usluge i računalna oprema za slijepe, slabovidne i gluhoslijepe osobe” (Zagreb, 5. lipnja 2006.)
- okrugli stol **Posebni programi poticanja čitanja za korisnike narodnih knjižnica** (Zagreb, 11. rujana 2006.)
- **35. skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva** “Knjižnice kao mjesta čuvanja i promicanja kulturnog identiteta” (Plitvička jezera, 27.-30. rujna 2006.)
- 10. seminar **Arhivi, knjižnice, muzeji** (Poreč, 22.-24. studenoga 2006.)
- **6. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama** “Profesionalna etika knjižničara i slobodan pristup informacijama u službi etičkih standarda” (Zagreb, prosinac 2006.)

Sve obavijesti o održavanju skupova dostupne su na mrežnim stranicama Hrvatskoga knjižničarskog društva (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/>).

Javni poziv

na predlaganje kandidata za dodjelu Kukuljevićeve povelje

Hrvatsko knjižničarsko društvo ustanovilo je **Kukuljevićevu povelju** kao oblik javnog priznanja knjižničnim djelatnicima, članovima Hrvatskoga knjižničarskog društva, za dugogodišnji rad i značajne rezultate na unaprjeđenju knjižničarske djelatnosti.

Povelja je nazvana imenom zaslužnog hrvatskog bibliofila i bibliografa Ivana Kukuljevića Sakcinskog, a dodjeljuje ju Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva na prijedlog Ocjenjivačkog odbora. Skupština dodjeljuje istodobno najviše pet povelja. Rad Odbora reguliran je Poslovníkom Ocjenjivačkog odbora za dodjeljivanje Kukuljevićeve povelje koji je objavljen u Vjesniku bibliotekara Hrvatske 23, 1/4(1977-1978).

Pravo predlaganja kandidata imaju svi redovni članovi preko svojih regionalnih društava i stručnih tijela Hrvatskoga knjižničarskog društva, knjižnice i članovi Ocjenjivačkog odbora. Izmijenjen i dopunjen Pravilnik o dodjeljivanju Kukuljevićeve povelje objavljen je u Vjesniku bibliotekara Hrvatske 42, 1/4(1999).

Uz dopis s prijedlogom i obrazloženjem za kandidata, potrebno je priložiti:

- 1) **radnu biografiju** (uključuje podatke o školovanju, stručnoj spremi, zaposlenju)
- 2) **napredovanje u struci** (stručna zvanja, znanstvene stupnjeve, uspjehe na radnom mjestu)
- 3) **opći stručni i znanstveni doprinos** (znanstvene i stručne radove, inovacije, sudjelovanje u izobrazbi budućih stručnjaka ili permanentnom obrazovanju, rad na popularizaciji struke)
- 4) značajni doprinos u radu HKD-a.

Obrazloženi prijedlozi dostavljaju se u dva primjerka poštom na adresu: Hrvatsko knjižničarsko društvo, c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 10 000 Zagreb, Hrvatske bratske zajednice 4; te po mogućnosti još i u elektroničkom obliku na adresu hkd@nsk.hr (s naznakom u polju *Predmet/Subject* "Prijedlog za Kukuljevićevu povelju").

Rok za slanje prijedloga je 15. travnja 2006. godine.

Javni poziv

na predlaganje kandidata za dodjelu Nagrade "Eva Verona"

Hrvatsko knjižničarsko društvo ustanovilo je Nagradu "Eva Verona" kao oblik javnog priznanja mladim knjižničarima, članovima Hrvatskoga knjižničarskog društva, za posebno zalaganje u radu, inovacije i promicanje knjižničarske struke. Nagrada je nazvana imenom prof. dr. Eve Verone, istaknute hrvatske knjižničarke i znanstvenice, a dodjeljuje ju Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva na prijedlog Ocjenjivačkog odbora. Rad Odbora reguliran je Poslovníkom Ocjenjivačkog odbora za dodjelu Nagrade "Eva Verona". Skupština dodjeljuje istodobno najviše pet nagrada.

Pravilnik za dodjelu Nagrade "Eva Verona" donesen je na 30. redovnoj skupštini 26. rujna 1996. u Primoštenu, a objavljen u HKD Novostima br. 8 (svibanj 1997). Pravo predlaganja kandidata imaju svi članovi Hrvatskoga knjižničarskog društva, knjižnice te članovi Ocjenjivačkog odbora. Predloženi kandidati ne smiju biti stariji od 35 godina života.

Uz dopis s prijedlogom i obrazloženjem za kandidata, potrebno je priložiti:

- 1) **radnu biografiju** (uključuje podatke o školovanju, stručnoj spremi, zaposlenju)
- 2) **napredovanje u struci** (stručna zvanja, znanstvene stupnjeve, uspjehe na radnom mjestu)
- 3) **opći stručni i znanstveni doprinos** (znanstvene i stručne radove, inovacije, sudjelovanje u izobrazbi budućih stručnjaka ili stalnom stručnom obrazovanju, rad na popularizaciji struke)
- 4) značajni doprinos u radu HKD-a.

Obrazloženi prijedlozi dostavljaju se u dva primjerka poštom na adresu: Hrvatsko knjižničarsko društvo, c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 10 000 Zagreb, Hrvatske bratske zajednice 4; te po mogućnosti još i u elektroničkom obliku na adresu hkd@nsk.hr (s naznakom u polju *Predmet/Subject* "Prijedlog za Nagradu Eva Verona").

Rok za slanje prijedloga je 15. travnja 2006. godine.

Napomena: **Pravilnici i poslovnici za dodjelu Kukuljevićeve povelje i Nagrade "Eva Verona" nalaze se i na mrežnim stranicama Društva (<http://www.hkdrustvo.hr>).**

Knjižničarsko društvo Rijeka

Redovna skupština KDR-a

Redovna skupština Knjižničarskog društva Rijeka održana je 20. lipnja 2005. godine u prostorima brodogradilišta "3. maj". Poziv voditeljice knjižnice brodogradilišta, kolegice Perice Sarić, da se na taj način obilježi 100. obljetnica brodogradilišta "3. maj" te upozna sa specifičnostima rada u knjižnici brodogradilišta prihvaćen je na opće zadovoljstvo.

Stručni dio skupštine, uz pozdravnu riječ direktora *Sektora Kadrovski i opći poslovi*, gospodina Janka Povšea, obuhvatio je predavanje rukovoditelja *Odjela Obrastanje* i autora monografije, g. Petra Trinajstića, naslovljeno *Kratka povijest "3. maja"* te kratak prikaz rada voditeljice knjižnice, gospođe Perice Sarić, naslovljen *Specifičnosti knjižnice brodogradilišta "3. maj"*.

Petar Trinajstić, autor koncepta, fotografija i teksta monografije *3. maj: stoljeće moderne brodogradnje u Rijeci: 1905.-2005.*, u svojoj nam je prezentaciji uz prekrasne fotografije rekao nešto o značaju ovog brodogradilišta za Rijeku i Hrvatsku te njegovoj povijesti.

Knjižnica "3. maja" je specijalna knjižnica osnovana krajem 50-ih godina prošlog stoljeća. Nalazi se unutar brodogradilišta i za posjet je potrebna zaštitna oprema prema važećim propisima o zaštiti na radu. Upravo iz tog razloga nismo imali priliku knjižnicu vidjeti uživo. Gospođa Perica Sarić, voditeljica knjižnice, ispričala nam je slikovitu priču o ovoj knjižnici iz perspektive svog tridesettrogodišnjeg rada u njoj. Danas knjižnica broji 12 385 svezaka knjiga i 1490 pravila, a nabava građe planira se centralizirano. CROLIST se koristi u verziji koja nije mrežna. Knjižnica ima bogat katalog periodike. Specifičnost knjižnice jest nabava i korištenje stručne literature, potrebne kako bi izgradnja brodova bila u skladu sa suvremenim tehnološkim zahtjevima, kao što su pravila i propisi u ISO sustavu. Pravila i propisi se mijenjaju i imaju svoj rok trajanja, a čuvaju se 10 godina. Pečat stručne knjižnice obvezno se stavlja na svako pravilo ili propis, radi vjerodostojnosti. Kontrolu vrši sam Lloyd. Četiri puta godišnje važeća pravila se provjeravaju, a vrijeme primjene mora biti zabilježeno (primjerice, 1999.-2005.). IMO propisi su međunarodni i češće se mijenjaju. Korisnicima knjižnice odnosno zaposlenicima koji trebaju određena pravila dostavljaju se mape koje sadrže potrebne dokumente uz podatke o datumu posudbe i vraćanja. Ova knjižnica primjer je specijalne knjižnice u industrijskom okruženju koja je opstala unatoč sve prisutnijoj tendenciji ukidanja specijalnih knjižnica.

Članovi KDR-a se ovdje još jednom žele zahvaliti domaćinima za iznimnu dobrodošlicu kao i za darovane monografije. Darivanjem monografije na hrvatskom i engleskom jeziku o ovom "stogodišnjaku" većim knjižnicama u Županiji omogućen je pristup informacijama svim stvarnim i potencijalnim korisnicima knjižnica o vrijednosti i zalogu riječke brodograditeljske baštine.

Posljednje prošlogodišnje okupljanje članova Knjižničarskog društva Rijeka (15. prosinca 2005.) uključilo je prigodno predavanje Lovorke Ruck *Ivan*

Matetić Ronjgov, bard istarsko-primorske glazbe, ali i tradicionalni predbožićni domjenak.

Posebno ozračje svečanosti pružio je glazbeni dio programa koji su izveli učenici Glazbene škole I. M. Ronjgova. Krešimir Škunca i Boris Baštijanović su uz glasovirsku pratnju prof. Vjere Lukšić i pod mentorstvom prof. Margarete Togunjac otpjevali Matetićeve duete *Oj, zelena mala dumbrava; Oj spravljaj se divojko; Ive kosi rukavice nosi*.

Lovorka Ruck nam je povodom 45-godišnjice smrti Ivana Matetića Ronjgova predstavila život i djelo tog istaknutog glazbenika, glazbenog pedagoga i zapisivača narodnih istarskih napjeva. Upuštajući se u vrlo zahtjevan rad pisanja *Bibliografije I. M. Ronjgova*, Lovorka Ruck je naišla na mnogo zanimljivih spoznaja o životnom putu, glazbenom opusu i stručnom radu te ih predstavila u ovom predavanju. Iznimno je vrijedno bilo podsjetiti se na značaj specifične glazbene baštine našega kraja koju je Ronjgov tako smjerno bilježio. Ronjgov je zaslužan za prepoznavanje i uvođenje pojma istarske ljestvice u glazbenim krugovima te definiranje 4 tipa istarske ljestvice. Njegovo originalno skladanje zasnovano je na narodnom istarskom melosu, a opus je raznolik i doista bogat. Neka se djela I. Matetića Ronjgova izvode rjeđe, a neka toliko često da se već smatraju narodnim skladbama. Kad sljedeći put budemo slušali neku njegovu skladbu, zasigurno ćemo je slušati drugačije. Možda ćemo se zahvaljujući ovom predavanju kojom prigodom sjetiti našega barda i posjetiti njegovu spomen-sobu u Ronjgima ili bar uputiti nekoga da to učini, kad mu preporučimo restoran koji se nalazi u njegovoj rodnoj kući.

Godina 2005. bila je uspješna, a zaključena je predbožićnim domjenkom. Možemo doista biti zadovoljni glede ostvarenih aktivnosti i postignuća te poželjeti da i 2006. godina bude isto takva.

A. Silić
andreja.silic@ri.t-com.hr

30. obljetnica Društva knjižničara Slavonski Brod

Društvo knjižničara Slavonski Brod, osnovano 5. lipnja 1975. godine, svečano je 28. rujna 2005. godine obilježilo 30. obljetnicu osnivanja u Gradskoj knjižnici Slavonski Brod. Pozdravne riječi uputila je i o povijesti Društva govorila predsjednica Društva, Ružica Junačko.

Osnivanje Društva u našoj sredini motivirano je potrebom da se zajedničkim djelovanjem unaprijedi knjižničarska struka, odnosno da se jedinstvenim istupanjem utječe na poboljšanje statusa knjižničnih djelatnika i razvoj svih vrsta knjižnica na brodskom području.

Na osnivačkoj Skupštini 1975. godine za prvu predsjednicu Društva bibliotekara Slavonski Brod izabrana je tadašnja direktorica Gradske biblioteke, Ela Baričević, u

Upravni odbor Branka Solina, Antun Krajina i Slavica Ilić, a u Nadzornom odboru bili su Nebojša Lakić, Ranka Turković i Petar Aleksić. Društvo je tada imalo 25 članova, a nakon osnivanja postalo je članom Hrvatskoga bibliotekarskog društva u Zagrebu.

Od tada do danas Društvo je kontinuirano djelovalo nastojeći, prema svojim mogućnostima, ostvariti što kvalitetnije programe. Okupljalo je uglavnom djelatnike zaposlene u školskim, narodnim i specijalnim knjižnicama, a u jednom razdoblju kolektivni članovi su bili škole i poduzeća s područja brodske općine. Zanimljivo je spomenuti da su članovi Društva bili kolegica iz Pleternice i kolega iz Županje, koji su nam rado dolazili.

Aktivnosti Društva provodile su se uvijek uz pomoć Gradske knjižnice Slavonski Brod, u kojoj je i sjedište Društva, a ostvarivale organiziranjem niza stručnih predavanja, seminara, savjetovanja i promocija knjiga, sudjelovanjem u pripremi i ostvarivanju programa znanstvenih skupova, kulturnih manifestacija i drugih događanja. Nastojali smo da predavači budu poznata imena hrvatskoga knjižničarstva, a oni su nam davali podršku u afirmaciji Društva. Primjera radi, pohvaljena je akcija Društva u animaciji brodske javnosti za prikupljanje sredstava za izgradnju naše nacionalne kuće, Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Članovi Društva prisustvovali su skupovima i skupštinama HKD-a, a godinama su uključeni u rad komisija HKD-a. Obogaćeni novim saznanjima, iskustva su prenosili u svoju sredinu, što se pozitivno odrazilo na razvoj knjižničarstva u Županiji, a mnogo toga doznalo se organiziranim putovanjima drugim društvima i knjižnicama u zemlji i inozemstvu.

Ovom prigodom prisjetili smo se dana kada je planove o razvoju Društva i knjižnica zaustavio nemilosrdni rat, koji je uništavao ne samo ljude nego i stambene, gospodarske i sakralne objekte, škole, kulturne institucije pa tako i knjižnice. U žestokim napadima oštećena je matična knjižnica, te je u njoj bio onemogućen bilo kakav rad, a to je značilo i otežan rad Društva. Unatoč tomu, svi smo spašavali vrijedne fondove naših knjižnica, među kojima i knjižnicu obitelji Brlić i Franjevačkog samostana. U tim teškim okolnostima trudili smo se raditi kako su to okolnosti dopuštale, istodobno upoznavajući domaću i svjetsku javnost o teškom stanju, želeći mir, normalne uvjete rada, obnovljene i opremljene knjižnice, što se poslije i ostvarilo.

Danas Društvo broji 50 aktivnih članova, koji svojim djelovanjem, edukacijom i usavršavanjem nastoje ne zaostati za ubrzanim razvojem struke težeći ostvarenju zadaća i ciljeva postavljenih u temeljnim načelima Društva.

Zahvaljujući vrijednim i odanim članovima, ovo Društvo je opstalo punih 30 godina. Među takvim članovima je i prva tajnica Društva, Branka Solina, današnja ravnateljica Gradske knjižnice Slavonski Brod, koja je stekla poštovanje i ugled i kao knjižničar i kao predsjednica Društva knjižničara u više mandatnih razdoblja. Dobitnici niza prestižni nagrada i priznanja: Paul Howard Award for Courage, Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića, Štit Berislavića, Kukuljevićeva

povelja, na ovoj svečanosti uručena je za dugogodišnji trud i vjernost Društvu Zahvalnica i iskaznica počasnog člana Društva knjižničara Slavonski Brod.

Na kraju programa svim nazočnim članovima i gostima Društvo je darovalo kazališnu predstavu *Zabranjeno smijanje*, koju je na tekst Mire Gavrana režirao Zoran Mužić, u izvođenju glumaca Mladene Gavran, Antonije Stanišić i Tomislava Martića.

Izražavajući zadovoljstvo viđenim, ostatak vremena proveli smo u ugodnom druženju. Vjerujemo da će nam ova obljetnica ostati u dobrom sjećanju te da će dati još veći poticaj našem budućem radu.

R. Junačko

ruzica.junacko@gksb.hr

Godišnja skupština Društva knjižničara u Splitu

Društvo knjižničara u Splitu održalo je 18. listopada 2005. u Hotelu Jadran redovitu godišnju skupštinu kojoj je nazočilo tridesetak članova. Upućen je poziv i potencijalnim članovima da se pridruže Društvu.

O radu Društva u razdoblju od svibnja 2004. do rujna 2005. i financijskom poslovanju izvijestila je predsjednica Mihaela Kovačić, a zatim su dana izvješća urednica izdanja DKS-a.

O postignućima i teškoćama u izradi mrežnih stranica Društva izvijestila je urednica Edita Bačić, a ulogu *web mastera* preuzela je Dijana Erceg s Građevinsko-arhitektonskog fakulteta.

Gordana Miolin, glavna urednica *Vodiča po splitskim knjižnicama*, izvijestila je o prikupljenim tekstualnim i slikovnim materijalima te osiguranim financijskim sredstvima. Nakon pregleda prikupljene građe, uskoro se očekuje njegovo tiskanje.

Ivanka Kuić, glavna urednica *Glasnika Društva bibliotekara Split*, pismeno je izvijestila da je broj osam *Glasnika* zaključen, financijska sredstva osigurana te slijede pripreme za tisak.

Voditeljica Komisije za klasifikaciju i predmetno označivanje DKS-a, Dubravka Dujmović, podnijela je izvješće o radu i perspektivama Komisije.

Kolegica Marina Katušić-Martinović izvijestila je o putovanjima Društva tijekom 2005. godine: u Zadar (12. veljače), Boku Kotorsku (15. i 16. listopada) te Toskanu i Korziku (1. do 5. svibnja).

Voditeljica matične službe „Gradske knjižnice M. Marulića“, Vesna Mihanović, boravila je u Nizozemskoj u okviru projekta HKD-a *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama*. Stečena iskustva o radu nizozemskih narodnih knjižnica prenijela nam je kroz zanimljivo predavanje *@LADIN sve zna*.

Kolegice Edita Bačić i Gordana Miolin izvijestile su o događanjima na 71. konferenciji IFLA-e u Oslu na kojoj su sudjelovale od 14. do 18.8. 2005. godine.

Slikovitosti svih izvješća i predavanja pridonijela je kolegica Dijana Erceg *power point* prezentacijom.

Skupštinu su obogatile i kolegice Ana Krželj upriličivši glazbeni programom u izvođenju studenta Umjetničke akademije u Splitu, Srđana Bulata, te Meri Butirić izložbom svojih fotografija.

U suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara 17. studenoga 2005. održano je predavanje *Revizija i preventivna zaštita knjižnične građe*, a predavači su bili kolegice Maja Lalić i Suzana Njegač. Predavanje je bilo iznimno dobro posjećeno te je potvrdu Centra o pohadanju dobilo pedeset polaznika.

Kraj 2005. godine Društvo je zaključilo kao suorganizator predstavljanja prvoga hrvatskog srednjeg izdanja *Univerzalne decimalne klasifikacije*, koje je 7. prosinca u svojim prostorima upriličila Sveučilišna knjižnica u Splitu. O priručniku su govorili dr. sc. Josip Stipanov, Lidija Jurić-Vukadin, dok su kolegice Gordana Miolin i Dubravka Dujmović dale pregled razvoja klasifikacijskih sustava i primjene različitih izdanja UDK tablica u svojim knjižnicama, Gradskoj knjižnici Marka Marulića i Sveučilišnoj knjižnici u Splitu.

M. Kovačić
mihaela@svkst.hr

Program Informacije o EU u narodnim knjižnicama u Primorsko-goranskoj županiji

Aktivan pristup Hrvatskoga knjižničarskog društva u senzibiliziranju javnosti za prepoznavanje uloge knjižničara, posebice narodnih, u razvoju civilnog društva, razvijanju i poticanju partnerskih odnosa knjižnica, knjižničarskih udruga te drugih nevladinih organizacija, koji se ostvaruje uz potporu dobivenu putem natječaja Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, hvalevrijedan je putokaz u procesima razvoja ove stručne udruge i svih njezinih članova. Zahvaljujući dobro isplaniranom projektu *Informacije o EU u narodnim knjižnicama*, članovi Knjižničarskog društva Rijeka (KDR) imali su priliku sudjelovati na iznimno zanimljivoj i korisnoj radionici održanoj u Rijeci 22. rujna 2005., u prostorima Gradske knjižnice (Odjel za samoučenje), a u trajni zalag nabavili su i značajnu materijalnu potporu za svoj daljnji rad u KDR-u – vlastito prijenosno računalo.

Cilj održane radionice *Informacije o EU u narodnim knjižnicama* jest osposobljavanje djelatnika lokalnih knjižnica za pronalaženje, korištenje i daljnje širenje informacija o Europskoj uniji i kompetentno odgovaranje na upite lokalne zajednice vezane uz različita pitanja europskih integracijskih procesa.

Premda su u samom nazivu programa istaknute narodne knjižnice, osim dvanaest narodnih knjižničara, interes za sudjelovanje na radionici iskazali su i knjižničari srednjih škola (3) te knjižničari fakultetskih knjižnica (3). U anketnom upitu ocijenili su kvalitetu radionice ukupnom ocjenom 4,52, procijenili su je izvrsno pripremljenom te primjenjivom u svakidašnjoj praksi, uz prijedlog da se

ubuduće uključi više konkretnih zadataka (primjerice, pisanje projekta).

Radionica je održana u dva bloka, prvi u trajanju od 9 do 13 sati, te drugi u trajanju od 14 do 16 sati. Tijekom prvog bloka mr. sc. Ivanka Stričević nas je upozнала s temom *Europska unija i prava djeteta u kontekstu narodnih knjižničnih usluga za djecu i mladež*. Istaknula je da se prava djeteta, u kontekstu narodnih knjižnica, odnose na pravo na informacije, pravo na učenje, kulturno pravo, pravo na slobodno vrijeme. Podsjetila je na različite dokumente koji se tiču prava djeteta, poput Deklaracije o pravima djeteta i sl., ali i na zaštitu djece kroz "siguran internet" (kreiranje sigurnog okruženja, razvijanje sustava označavanja i filtriranja, podizanje svijesti).

Blaženka Peradenić-Kotur održala je izlaganje pod nazivom *Europska unija: kratak uvod*. Posebno je skrenula pozornost sudionika radionice na informacijske mreže EU-a ostvarene putem ureda za informiranje EU komisije i EU parlamenta, europskih dokumentacijskih centara, europskih infocentara, depozitarnih knjižnica i EU infotočaka. Obuhvaćen je pregled informacijske politike Unije od ranih 1960-ih do danas, službene publikacije EU-a i različite vrste dokumenata, kao i tijela koja izdaju te dokumente.

Tijekom drugog bloka mr. sc. Žaneta Baršić-Schneider izložila je *Dostupnost službenih publikacija i dokumenata tijela javne vlasti na mreži* kroz pregled informacijskih mreža EU-a koje djeluju u EU i izvan nje te dala pregled informacijskih centara EU-a koji djeluju u RH i opis njihove djelatnosti.

Polazište za najpraktičniji dio radionice bio je portal (www.entereurope.hr) - vodič na hrvatskom jeziku kroz informacije o EU putem kojeg je moguće pristupiti na brojne stranice EU-a. Uvid u tijela javne vlasti RH zadužena za EU koja pružaju informacije o EU ili nude *on line* pristup strukturiranim izvorima podataka bio je dragocjen prilog o dostupnosti službenih publikacija.

Sudionici radionice otvarali su linkove prema uputama voditeljica, a izvršni radni materijali bit će temelj u daljnjem usavršavanju knjižničara u području koje nam se sve više otvara i čeka nas s mnogo izazova.

A. Silić
andrejas@gkri.hr

Radionica Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama u Splitu

(Split, 3. i 4. listopada 2005.)

U okviru programa *Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama* Društvo knjižničara u Splitu je u suradnji s Hrvatskim knjižničarskim društvom 3. i 4. listopada 2005. od 9 do 16 sati organiziralo radionice u prostorima Pučkog otvorenog učilišta u Splitu. Program je podržala Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

Iz regionalnih društava

Sudjelovalo je dvadeset knjižničara iz svih većih mjesta Splitsko-dalmatinske županije, od Splita, Solina, Kaštela do Makarske, Trilja, Imotskog, ali i Šibenika. U učionici Pučkog otvorenog učilišta imali su na raspolaganju dvanaest radnih stanica s internet vezom.

Prvi dan, 3. listopada, načelnica Odjela službene dokumentacije Republike Hrvatske (HIDRA), mr. sc. Žaneta Baršić-Sneider, održala je predavanje *Dostupnost službenih publikacija i dokumenata tijela javne vlasti*, a mr. sc. Aleksandra Čar iz Instituta za međunarodne odnose Europskog dokumentacijskog centra o Europskoj uniji.

Nazočni su upoznati putem pojedinih mrežnih stranica o tijelima koja u Hrvatskoj pružaju informacije o Europskoj uniji, o informacijskoj mreži i službenim publikacijama instituta, tijela i agencija EU-a te korištenju baza podataka, osobito pravnih.

Drugi dan, 4. listopada, u jutarnjem dijelu predstojnica Katedre za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu, prof. dr. sc. Aleksandra Horvat, održala je predavanje *Informacijsko društvo i knjižnice*.

Predavanje dr.sc. Marian Koren

Gošća iz Nizozemske, dr.sc. Marian Koren, voditeljica Odjela za istraživanje i međunarodne poslove u Nizozemskom udruženju narodnih knjižnica u Haagu (NPLA), govorila je o *Nizozemskim iskustvima s informacijama o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama*.

U popodnevним satima kolegice Ž. Baršić-Schneider i Aleksandra Čar ponovile su sadržaj radionice održan prethodnog dana.

Svi su polaznici dobili edukacijski materijal u papirnatom i elektroničkom obliku te evaluacijski upitnik.

Smatramo da su radionice ispunile postavljene ciljeve šireći spoznaje knjižničara o EU i njenim informacijskim izvorima te pridonijele razvoju narodnih knjižnica kao informacijskih centara lokalnih zajednica kao i pripremi njihovih korisnika za život i rad prema standardima EU-a.

Iako pozvani, splitski mediji, ne prepoznavši aktualnost teme, nisu popratili ova događanja.

M. Kovačić
mihaela@svkst.hr

Iz knjižnica

Nova knjižnica za novo tisućljeće - Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić" u Šibeniku

Koncem prošle godine, 20. prosinca 2005., u Šibeniku je otvoren novi prostor Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić". Riječ je o obnovljenoj zgradi iz šezdesetih godina prošloga stoljeća arhitekta Ivana Vitića, antologijskome djelu hrvatske moderne. Zgrada je smještena u središtu Šibenika, na znamenitoj šibenskoj Poljani, na mjestu gdje se ranije nalazila Narodna kavana, u kojoj je 1866. utemeljena Narodna slavjanska čitaonica. U neposrednoj blizini novoga prostora Gradske knjižnice nalazi se i Samostan sv. Frane s prebogatom knjižnicom, koja je podsjetnik na šibensku kulturnu i književnu baštinu te dugu tradiciju knjižničarstva i organizirane skrbi o knjizi.

Na svečanosti otvorenja ravnatelj šibenske knjižnice, Milivoj Zenić, izrazio je uvjerenje da će ta ustanova kao snažno knjižničarsko i multimedijalno žarište dati znatan doprinos urbanome i duhovnome identitetu Šibenika u vremenu velikih kulturoloških i civilizacijskih izazova. "Ostvarenje takve knjižnice, otvorene svim mogućnostima korištenja izvora znanja i informacija, može se zahvaliti ponajprije Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, koje je nekoliko godina pratilo ovaj projekt, i Gradu Šibeniku", rekao je Zenić naglasivši sjajnu suradnju s kolegama, ponajprije iz matičnih službi Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Knjižnica grada Zagreba, projektantom arhitektom Tomislavom Krajinom, izvođačem radova i onima koji su knjižnicu opremili.

Poslije prigodnih riječi gradonačelnice Šibenika, Nedjeljke Klarić, koja je izrazila nadu da će knjižnica postati odredište mladih, ali i ljudi treće životne dobi, te stjecište znanja i kulture, nazočnima se obratio i ministar kulture Republike Hrvatske, mr. Božo Biškupić: "Na tragu znamenitih djela *Šibenske molitve, Elegija i pjesama* Jurja Šižgorića, prve hrvatske tiskane knjige pjesništva, sveukupnog stvaralaštva Fausta Vrančića, šibenska knjižnica ostavila je i ostavlja traga u kulturnom životu grada. Nezaobilazna je i prepoznatljiva izdavačka

produkcija Gradske knjižnice 'Juraj Šižgorić', što je stavlja u sam vrh hrvatskih nakladnika u predstavljanju djela starije hrvatske književnosti i promicanju suvremenoga književnog stvaralaštva." Podsjetivši da je novi prostor zajedničko djelo države i lokalne vlasti, ministar Biškupić je izrazio zadovoljstvo šibenskom knjižnicom, njezinom arhitekturom, koncepcijom i suvremenom opremom te posebice njezinim položajem u središtu grada - iščitavajući u tomu svojevrsnu simboličnu ulogu te ustanove u poticanju kulturnoga razvoja Šibenika.

Nakon što je ministar Biškupić otvorio novi prostor, Šibenčani i njihovi brojni gosti obišli su to mjesto znanja i informacija koje bi trebalo obilježiti kulturni, obrazovni, znanstveni i svekoliki javni život Šibenika u 21. stoljeću.

V. Lakić
knjiznica-sibenik@si.t-com.hr

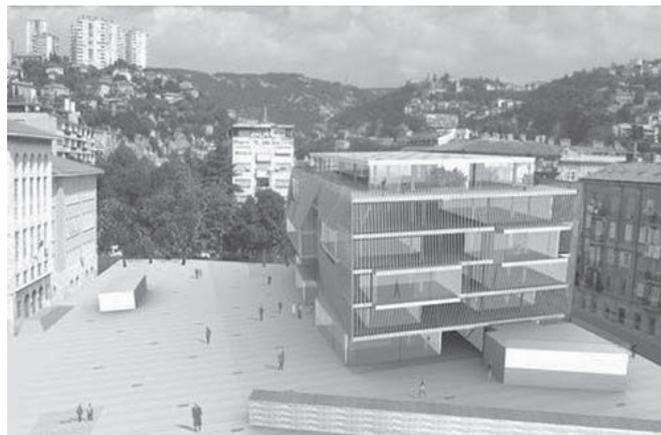
Odabrano idejno arhitektonsko rješenje nove zgrade Gradske knjižnice Rijeka

Djelatnici i korisnici Gradske knjižnice Rijeka iskreno se nadaju da će uskoro doći kraj nedaćama koje uzrokuje skučenost prostora u kojem djeluju središnji odjeli knjižnice. Naime, 5. listopada 2005. objavljena je vijest o odabranom (ujedno prvonagrađenom) idejno arhitektonskom rješenju nove zgrade Gradske knjižnice Rijeka, radu poznatog arhitekta Hrvoja Njirića i suradnika.

Na javni opći i pozivni natječaj koji su proveli Grad Rijeka i Društvo arhitekata Rijeka pristiglo je 18 radova. Ocjenjivački sud u sastavu: Vojko Obersnel, gradonačelnik Grada Rijeke, arhitekti Nikola Bašić, Neno Kezić, Nenad Kocijan, Silvije Novak, Nikolina Radić-Štivić, Idis Turato i Tatjana Rakovac, ravnatelj Direkcije za razvoj i urbanizam Grada Rijeke Srđan Škunca, v.d. pročelnika za razvoj, urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem, Milorad Milošević, te ravnateljica Gradske knjižnice Rijeka, Marija Šegota-Novak, odabrao je tri nagrađena rada (spomenuti prvonagrađeni rad Hrvoja Njirića, drugonagrađeni rad Lea Modrčina te trećenagrađeni rad

Andreja Radmana) te još dva rada koja će biti otkupljena (Branimir Medić&Pero Puljiz; Ivica Brnić).

Nova zgrada knjižnice gradit će se na Klobučarićevom trgu, iznad nedavno otvorene garaže. Arhitekti su pred sobom imali vrlo zahtjevnu zadaću: zadane dimenzije lokacije, precizno definiranu *Programsku osnovu nove zgrade GKR*, rad stručnog tima knjižnice (www.gkri.hr) te ambicije da knjižnica bude prepoznatljiv simbol grada.

Prvonagrađeno idejno arhitektonsko rješenje

Polazišni koncept odabranog rješenja jest povezivanje javnog prostora trga s prostorom knjižnice, što je postignuto protezanjem plohe trga u prostor prizemlja. Na sljedeća tri kata autorski je tim, slijedeći *Programsku osnovu*, vrlo racionalno postavio knjižnične prostore vodeći računa o kapacitetima, vertikalnoj komunikaciji, programskom sadržaju i intenzitetu pojedine etaže. Građevina završava kombinacijom ostakljenog i otvorenog vidikovca s ukomponiranim zelenim ploham a te sadržajima poput *art-caffea*, prostora za odmor i sl. Ukupan prostor knjižnice proteže se na oko 6 500 m².

Kad je riječ o vanjskom vizualnom identitetu zgrade, istaknuta je simbolika konopa kao elementa prepoznatljivosti Rijeke kao lučkog grada, tvornice konopa... Veliku pozornost medija i javnosti izazvala je izložba svih pristiglih natječajnih radova za idejno arhitektonsko rješenje zgrade Gradske knjižnice Rijeka u organizaciji Grada Rijeke i Društva arhitekata koja je bila otvorena u Malom salonu na Korzu od 14. do 22. studenog 2005. godine. Izložba je bila popraćena i katalogom natječajnih radova (ISBN 953-96229-8-0). U istom prostoru 18. studenog održana je i javna rasprava s članovima Ocjenjivačkog suda u kojoj su sudjelovali predstavnici arhitektonske struke, knjižničarske zajednice te kulturne i opće javnosti.

Činom odabira idejnog arhitektonskog rješenja završena je jedna vrlo dugotrajna i mukotrpa faza uvjeravanja i senzibiliziranja političara i javnosti za rješavanje prostornih problema knjižnice i otvorena nova faza, nadamo se ne tako dugotrajna, na putu do realizacije projekta.

"Ako nam je dano sanjati, a potom snove pretvarati u stvarnost, nova gradska knjižnica koju će Rijeka ostvariti prema izabranom idejnom rješenju na ovome natječaju

trebala bi biti borgesovski raj – jer J. L. Borges zamišlja da će raj biti nešto poput knjižnice.” (mr. sc. Vojko Obersnel u Predgovoru Katalogu izložbe natječajnih radova, Rijeka, 2005.)

M. Šegota-Novak
marijasn@gkri.hr

Gradska knjižnica Frane Petrić (Cres) preselila u novi prostor

U Cresu je 28. listopada 2005. svečano otvoren novi prostor Gradske knjižnice *Frane Petrić* u Ulici Sv. Frane 8.

Knjižnica koja djeluje u sastavu Pučkog otvorenog učilišta Mali Lošinj godinama je bila smještena u prostoru veličine 47 m² te je Gradsko vijeće Grada Cresa prije nekoliko godina donijelo odluku da se za potrebe knjižnice uredi objekt spomeničke baštine. Riječ je o prostoru nekadašnjeg gotičkog lazareta (hospicija) izgrađenog u 15. stoljeću kao karantena za oboljele pomorce. Idejno rješenje izradio je arhitektonski ured *Randić-Turato* iz Rijeke u suradnji s Upravom za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskim odjelom u Rijeci.

Ukupna površina knjižnice iznosi gotovo 100 m², no idejnim rješenjem predviđena je i manja nadogradnja ovog prostora koja trenutno nije izvedena zbog administrativnih poteškoća. Prostor je opremljen u suradnji s AG Studiom iz Zagreba. Osim uređenja unutrašnjeg prostora, trebalo je urediti i okoliš.

Prema riječima gradonačelnika, gospodina Gaetana Negovetića, u realizaciju ovoga projekta uloženo je 1.150.000 kn. U sufinanciranju projekta sudjelovalo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Primorsko-goranska županija i grad Cres.

Novi prostor otvorila je gospođa Nada Turina-Đurić, zamjenica župana Primorsko-goranske županije. Ovim je činom ujedno obilježena i 100. obljetnica osnivanja Hrvatske pučke čitaonice u Cresu. Tim povodom gosti su mogli čuti zanimljivo izlaganje nekadašnje knjižničarke, gospođe Marije Rogić, o povijesti knjižnice te razgledati izložbu na istu temu koju je pripremio voditelj knjižnice, Vjekoslav Velčić.

Lj. Črnjar
ljiljana@gkri.hr

Pokretanje inicijative za osnivanje zajednice narodnih knjižnica Republike Hrvatske

U sklopu svečanosti otvaranja nove Gradske knjižnice „Juraj Šižgorić“ u Šibeniku je 20. prosinca 2005. godine predstavljena inicijativa za osnivanje zajednice narodnih knjižnica Republike Hrvatske. Inicijativu su zajednički pokrenule gradske knjižnice gradova Osijeka, Rijeke i Zadra (Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, Gradska knjižnica Rijeka i Gradska knjižnica Zadar) na temelju zajednički prepoznate potrebe čvršćeg povezivanja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj s ciljem razvijanja i unaprjeđivanja zajedničkih programa i projekata. Inicijativnom sastanku nazočilo je dvadesetak predstavnika narodnih knjižnica, kao i drugih sudionika, a svoju zainteresiranost za osnivanjem zajednice iskazalo je, osim navedenih knjižnica, još devet narodnih knjižnica, čime je ova inicijativa dobila svoj legitimitet.

Zajednica narodnih knjižnica Republike Hrvatske zamišljena je kao ugovorna interesna zajednica, odnosno udruga narodnih knjižnica bez pravne osobnosti.

Svrha zajednice je zajedničko djelovanje na unaprjeđivanju i razvoju narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj, pokretanju i realizaciji zajedničkih programa i projekata, zajedničko nastupanje u pitanjima od značaja za narodne knjižnice, zajedničko djelovanje na promidžbi značaja i uloge suvremenih narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj i novih zajedničkih usluga i programa, kao i zajedničko nastupanje s ciljem osvješćivanja javnosti o problemima i potrebama narodnih knjižnica.

Osnovni cilj zajednice je da zajedničkim djelovanjem na unaprjeđivanju i razvoju narodnih knjižnica te korištenjem zajedničkih resursa stvori uvjete za optimalno korištenje i pristup raznolikim informacijskim izvorima i uslugama narodnih knjižnica članica, te da na najučinkovitiji način osigura i poveća korisnicima narodnih knjižnica i svim građanima Republike Hrvatske mogućnosti obrazovnog, gospodarskog i općekulturnog razvitka.

Osim navedenog, zajednica ima i druge ciljeve: pokretanje i realizaciju zajedničkih projekata i programa kao npr. *Pitaj knjižničara*, *Portal narodnih knjižnica Republike Hrvatske*, *Praćenje i vrednovanje rada narodnih knjižnica i izgrađivanje sustava izvrsnosti*, *Internet u narodnim knjižnicama* i dr., zajedničko nastupanje prema izdavačima, knjižarima i drugim dobavljačima knjižnične građe i izvora, zajedničko nastupanje prema mogućim izvorima financiranja i sl.

Zajednica će djelovati putem skupštine zajednice kao najvišeg tijela upravljanja i vijeća zajednice kao svog skupnog posloводства.

Na sastanku su predočeni osnovni dokumenti buduće zajednice, prijedlog pisma najmere o osnivanju zajednice te je dogovoreno da se pristupi aktivnostima na organiziranju osnivačke skupštine koja bi se trebala održati sredinom 2006. godine.

Za privremeno središte do održavanja osnivačke

skupštine i usvajanja statuta određena je Gradska knjižnica Zadar.

Sve dodatne informacije o ovoj inicijativi mogu se dobiti u privremenom sjedištu, Gradskoj knjižnici Zadar, od ravnatelja mr.sc. Ivana Pehara (ivan.pehar@gkzd.hr) ili u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek od ravnatelja Dragutina Katalenca (dkata@gskos.hr).

D. Katalenac
dkata@gskos.hr

Iz pretpristupnih fondova EU-a 70 000 eura za program *Knjižnične usluge za slijepa i slabovidna*

U partnerstvu s Udrugom slijepih Koprivničko-križevačke županije Knjižnica i čitaonica "Fran Galović" Koprivnica u proljeće 2005. godine prijavila je na natječaj CARDS 2002. projekt *Knjižnične usluge za slijepa i slabovidna*. Na natječaj je stiglo 114 projekata za pružanje usluga neprofitnoga sektora u socijalnoj skrbi, zaštiti zdravlja, izvaninstitucionalnom odgoju i obrazovanju i zaštiti obitelji, a svega deset je prihvaćeno. Iz ovog pretpristupnog fonda Europske unije koprivničkoj Udruzi slijepih i knjižnici dodijeljen je cijeli traženi iznos od 70 000 eura.

Cilj projekta *Knjižnične usluge za slijepa i slabovidna* je ravnopravna uključenost slijepih i slabovidnih osoba u lokalnu zajednicu i društvo u cjelini, a zemljopisno područje njegove primjene bit će Koprivnica i Koprivničko-križevačka županija.

Glavne aktivnosti bit će: nabava specifične knjižne građe i tehničke opreme, smještaj u knjižnici, edukacija knjižničnog osoblja za pružanje nove usluge, organizacija i provođenje edukativno-animacijskih programa za ciljne skupine, promidžba usluge. Ova će usluga omogućiti slijepim i slabovidnim osobama kvalitetniji pristup izvorima znanja i informiranja u vlastitoj lokalnoj sredini kako bi se mogli lakše obrazovati i informirati, uspješno završiti školovanje, steći stručne kvalifikacije, zaposliti se i kvalitetno sudjelovati u životu zajednice i društva uopće. Projekt će se početi provoditi početkom 2006. godine, a hrvatskoj knjižničnoj javnosti bit će predstavljen u Mjesecu hrvatske knjige 2006. godine.

Ova usluga bit će pionirskog karaktera u Hrvatskoj, a cilj joj je izgradnja modela suradnje između udruge slijepih i narodne knjižnice u području pružanja nepodmirene potrebe u izvaninstitucionalnom odgoju i obrazovanju za osobe s posebnim potrebama, jer takav oblik suradnje zasad ne postoji u našoj zemlji.

D. Sabolović-Krajina
dijana.sabolovic-krajina@kc.t-com.hr

Zajedno do suradnje

Kako je Gradska knjižnica Beli Manastir jedina narodna knjižnica na području Baranje, a ujedno i Središnja knjižnica Mađara u Republici Hrvatskoj, ona svake godine u svojim prostorima ugosti mađarske kolege knjižničare, a i vrlo je čest gost u mađarskim knjižnicama. Do ove su godine to većinom bili međusobni posjeti u cilju upoznavanja i razmjene iskustava, te različiti dogovori oko međusobne suradnje, a najčešći kontakti ostvarivani su s knjižnicama iz Mohača, Pečuha, Komla i Kapošvara.

U proljeće 2005. godine obratila nam se knjižnica Visoke škole Jozsefa Eotvosa iz Baje s pozivom na zajedničko javljanje na raspisani mađarski natječaj o uspostavljanju međunarodne kulturne suradnje. Grad Baja nalazi se u srednjem dijelu Republike Mađarske, u županiji Bács-Kiskun, a u okolnim mjestima živi znatan broj pripadnika hrvatske manjinske zajednice, tako da Visoka škola J. Eotvosa ima i Katedru za hrvatski jezik, a treba napomenuti da ima i Katedru informacijskih znanosti. Komunikacija, dakle, nije bila nikakav problem.

Smjernice su postavljene, programi priloženi, sporazum o suradnji potpisan. U rujnu smo saznali da su sredstva odobrena i da se program može realizirati. Program je zamišljen kao cjelodnevni posjet koji bi se sastojao od prijepodnevnog kulturnog dijela i poslijepodnevnog stručne rasprave.

Dana 26. rujna svi knjižničari belomanastirske Gradske knjižnice u pratnji članova njenog Upravnog vijeća, predstavnici Katedre informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku, Tatjana Aparac Jelušić i Srećko Jelušić, predstavnici Upravnog odbora Društva knjižničara Slavonije i Baranje, Emilija Pezer i Vladimir Zobundžija, kao i gost Delimir Rešicki krenuli su na dogovoreni susret.

U kulturnom dijelu programa Gradska knjižnica Beli Manastir u Baji predstavila je knjige iz svoje zavičajne zbirke, izložbu plakata Društva knjižničara Slavonije i Baranje *Slavonska pismenost od početaka do danas*, te posebice svog zavičajnog pjesnika Delimira Rešickog, čije su pjesme čitane na hrvatskom i mađarskom jeziku.

U stručnom dijelu programa raspravljalo se o značajnim temama za knjižničarstvo: obrazovanju knjižničara, marketingu u knjižnicama, digitalizaciji knjižnične građe, vrstama knjižničnih usluga u informatičkom okruženju. Posebice je bila značajna tema mogućnosti razmjene studenata informacijskih znanosti i usklađivanja sveučilišnih programa s Bolonjskim procesom.

Uzvratni posjet organiziran je 19. listopada - mađarski kolege su nam predstavili dio svoga zavičajnoga fonda, postavili izložbu fotografija grada Baje te uz filmsku projekciju upoznali s prošlosti Baje, znamenitostima i današnjim stremljenjima.

U stručnom dijelu programa održana su tri izlaganja: profesorice Tatjane Aparac Jelušić *Mobilnost studenata knjižnične i informacijske znanosti*, Andreje Božić *Kako*

biti učinkovitiji: upravljanje sobom, vremenom i vlastitim pisačim stolom i voditeljice Središnje knjižnice Mađara, Andreje Zabjan, *Knjižnična suradnja*. Nakon toga uslijedila je rasprava iz koje se iskristaliziralo nekoliko zajedničkih područja i smjernica za buduću suradnju, a među najznačajnijima su svakako razmjena studenata informacijskih znanosti s mogućnošću obavljanja stručne prakse u Gradskoj knjižnici Beli Manastir, razmjena knjižničnih djelatnika sa Županijskom knjižnicom u Kečkemetu te poticanje čitanja na jeziku manjinskih kulturnih zajednica i zajednički napori u očuvanju nacionalne kulturne baštine.

M. Kretić Nađ
gradska.knjiznica.bm@os.htnet.hr

Posjet Gradskoj knjižnici u Bólyju

Na poziv Županijske knjižnice iz Pečuha, knjižničarke Andrea Zabjan (koja je ujedno i voditeljica Središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj) i Renata Benić iz Gradske knjižnice Beli Manastir posjetile su 12. listopada 2005. godine Gradsku knjižnicu u Bólyju (Republika Mađarska) povodom godišnjega susreta knjižničara na području županije Baranja u Republici Mađarskoj. Spomenuti susret se tradicionalno održava svake godine, a Gradska knjižnica Beli Manastir je redovit gost. Susreti se održavaju u cilju stručnog usavršavanja, ali i uspostavljanja i održavanja međusobnih kontakata. Svake se godine manifestacija organizira u drugom mjestu, a sastoji se od stručnog dijela i neslužbenog druženja.

U stručnom je dijelu održano vrlo zanimljivo predavanje knjižničarke Eszter Várhely iz Budimpešte pod nazivom *Knjižnica kao izvor informacija za starije*. Navela je neka svoja iskustva i projekte te iskustva iz drugih država u radu sa starijim osobama, kao i mogućnosti njihove informacijske poduke u knjižnicama (pretraživanje interneta, kreiranje e-mail adresa i sl). Također je iznijela i brojne primjere iz podučavanja starijih osoba, njihove probleme (poteškoće sa slovima zbog slabog vida, brzina miša na računalu, previše informacija koje treba selektirati i nepoznati pojmovi), ali i postignuća (komunikacija sa članovima obitelji korištenjem elektroničke pošte, informacije o pojedinim lijekovima, bolestima, cvijeću i sl., čitanje dnevnih novina, uključivanje u chat s drugim ljudima).

Predavanje je proglašeno i svojevrsnim oblikom stručnog usavršavanja jer smo dobili korisne informacije za naš buduću rad sa starijim i nemoćnim osobama.

Zadovoljni smo jer smo u Gradskoj knjižnici u Bólyju pronašli srdačne i gostoljubive knjižničare koji su zainteresirani i za buduću suradnju naših knjižnica.

R. Benić
gradskabm@vodatel.net

Prva godina dana rada županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka

Dana 16. studenog 2005. navršena je prva godina rada županijskog bibliobusa Gradske knjižnice Rijeka. Pokretanje bibliobusne službe na županijskoj razini rezultat je partnerskog projekta Gradske knjižnice Rijeka i Primorsko-goranske županije pod nazivom *Knjiga svima! Knjigom do svih!*, a cilj projekta je osigurati dostupnost osnovnih knjižničnih usluga stanovnicima Gorskog kotara i ostalih rubnih dijelova Primorsko-goranske županije, odnosno omogućiti pristup informacijama i znanju bez obzira na mjesto stanovanja.

Primorsko-goranska županija i Ministarstvo kulture RH sufinancirali su nabavu i opremu vozila. Sredstva za program, materijalne troškove i plaće djelatnika također zasad osigurava Županija, dok se knjižnična građa nabavlja vlastitim sredstvima Gradske knjižnice Rijeka te namjenskim sredstvima Ministarstva kulture RH za nabavu knjižnične građe. Za jedinice lokalne samouprave koje obilazi županijski bibliobus ova je služba dosad bila besplatna.

Županijski bibliobus obilazi područje triju gradova i šest općina u Gorskom kotaru te jedne općine izvan gorskokotarskog područja. Ima ukupno 30 stajališta u 22 naselja. Ciklus obilazaka stajališta je dvotjedni, drugim riječima, svako stajalište obide se u prosjeku dvaput mjesečno. Bibliobus svojim korisnicima na posudbu nudi knjige, glazbene CD-e i filmske DVD-e.

Tijekom prve godine rada prešao je 31 800 km, dok je dnevni prosjek 135 km. Na putu do korisnika bibliobus nije omela ni hladnoća, ni bura, ni snijeg. Spomenimo samo da je najhladniji dan protekle zime bio 8. ožujka 2005., kad je na stajalištu bibliobusa u Starom Lazu izmjereno – 29°C.

U prvog godini rada u bibliobus se upisalo 1108 članova, od čega 72% djece do 15 godina i 28% odraslih, uz zamjetan trend rasta članstva predškolske djece i zaposlenih osoba. Najbrojnije članstvo upisano je u Mrkoplju, Brod Moravicama i Moravicama. Najmlađi član upisan u ovom razdoblju je 16-mjesečni Luis Ferderber iz Kupjaka, a najstarija je 85-godišnja Ana Kuretić iz Brod Moravica.

Spomenimo također i posadu bibliobusa koju čine Ivan Čermelj, dipl. knjižničar i Nikola Bandur, vozač, koji su najzaslužniji da bibliobus svakodnevno vijugavim cestama stiže na svoja odredišta, posebice uveseljavajući djecu u područnim školama u kojima je svega po nekoliko učenika, primjerice četvoro u Starom Lazu. Djeca često uvesele posadu kakvom prepričanom pričom koju su pročitale ili naučenim stihovima, a bibliobus je već bio tema i brojnih dječjih likovnih radova. Neki od njih krase njegovu unutrašnjost.

Sumirajući rezultate prve godine rada, djelomice i prema provedenoj anketi među korisnicima, možemo sa sigurnošću reći da je bibliobus iznimno dobro prihvaćen na terenu koji obilazi te da je njegovom djelatnošću umnogome promijenjena slika knjižnične mreže Županije. S obzirom da je riječ većinom o malim općinama koje imaju od 1000 do 3000 stanovnika, ovim je projektom potvrđeno da je za takva područja bibliobusna služba najekonomičniji oblik organizacije knjižnične djelatnosti.

Lj. Črnjar
ljiljana@gkri.hr

Primjena marketinga u knjižnicama

Marketinški alati postali su jednim od osnovnih alata u poslovanju knjižnica, a svladavanje marketinških načela i poznavanje funkcioniranja tržišta i pozicioniranja knjižnice na tržištu odavno je postao jedan od svakodnevnih i važnih poslova svakog voditelja ili ravnatelja knjižnice.

Društvo knjižničara Zadar i Gradska knjižnica Zadar organizirali su 13. prosinca 2005. radionicu pod nazivom *Od strategije do primjene marketinga u organizacijama/institucijama kulture i umjetnosti* koju su u Gradskoj knjižnici Zadar održali dr. sc. Jurica Pavičić (Ekonomski fakultet Zagreb) i dr. sc. Nikša Alfirević (Ekonomski fakultet Split).

Radionici su nazočili ravnatelji i voditelji narodnih i školskih knjižnica Zadarske županije te Sveučilišne i Znanstvene knjižnice. Glavne teme radionice bile su faze marketinškog procesa i izrada marketinškog plana. Kroz niz primjera iz prakse sudionici su rješavali praktične vježbe kao što je segmentiranje korisnika, definiranje ciljnih skupina, definiranja temeljnih načela marketinga i slično. Radionica je potakla nekoliko važnih rasprava koje se odnose na razvoj knjižničarstva u Zadarskoj županiji. Glavne teme rasprave bile su vizija/vizije knjižnica sa srodnim funkcijama, očekivanja korisnika od knjižnica u Zadarskoj županiji i pozicioniranje knjižnica i knjižničarske struke u javnosti.

M. Dragija Ivanović
mdragija@gkzd.hr

Tjedan alternativne medicine

Tjedan alternativne medicine održava se u Gradskoj knjižnici Zadar već drugu godinu zaredom, u razdoblju od 10. do 15. listopada. Inicirali smo ga potaknuti sve učestalijim pitanjima korisnika i traženjem literature za ovu zanimljivu, ali i delikatnu temu. Stoga je cilj ovogodišnjeg *Tjedna alternativne medicine* da sadržajem i odabirom predavača ukaže na ozbiljnost i pokušaje pravne regulacije ovog, za sada kod nas rubnog područja medicine. Manje je poznato da se već šest godina u Hrvatskoj održava *Kongres o suradnji klasične i nekonvencionalne medicine* koji izdaje i svoj zbornik s radovima, a pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske. Ujedno je prošle godine osnovan Savjet ministricе pravosuđa za regulaciju bavljenja nekonvencionalnom medicinom. O toj je temi, uz predstavljanje zbornika i *Časopisa za zdravlje duha i tijela Anima Mundi*, govorio i prvi predavač gosp. Vedran Korunić, predsjednik Hrvatskog udruženja za prirodnu, energetsku i duhovnu medicinu i predsjednik Savjeta ministricе. Tjedan je nastavljen iznimno posjećenim predavanjem dr. Mingyong Wang, kardiokirurga i akupunkturologa, na temu tradicionalne kineske medicine. O dobiti liječenja homeopatskim pripravcima upoznala nas je Jasna Vidmar iz tvrtke Homeolab Homeocan. Završni dio *Tjedna alternativne medicine* obuhvatio je promociju monografije dr. Stribora Markovića *Fitoaromaterapija*, koja po prvi put na hrvatskom jeziku kemijski i botanički precizno popisuje esencijalna (eterična) ulja i njihovo djelovanje na ljudski organizam.

Zadnji dan organizirana je radionica na temu aromarefleksomasaže, uz vodstvo Borisa Pecigoša i Stribora Markovića iz Centra Cedrus, Zagreb, na kojoj su polaznici upoznati s tehnikom masaže stopala eteričnim uljima.

V. Vitori
vera.vitor@gkzd.hr

Radionica za djecu i roditelje u općini Starigrad Paklenica

Matična služba Gradske knjižnice Zadar u suradnji s Osnovnom školom Starigrad organizirala je 15. prosinca 2005. godine radionicu za djecu i roditelje. U dogovoru s knjižničarkom školske knjižnice podijeljene su pozivnice i brošura o uslugama dječjih odjela narodnih knjižnica. Cilj radionice je predstavljanje aktivnosti koje roditeljima i djeci pruža narodna knjižnica, odnosno dječji odjel, i poticanje lokalne vlasti na otvaranje općinske knjižnice.

Knjižničarke Vesna Karuza i Dajana Brunac predstavile su rad Dječjeg odjela zadarske knjižnice, upoznale djecu i roditelje s različitim programima i uslugama koje provode u radu s predškolicima, školarcima i roditeljima. Nakon čitanja priče i razgovora, postavljena je izložba radova nastalih na kreativnoj likovnoj radionici.

Uspjeh održane radionice, ali i potrebu za knjižnicom u svom mjestu, potvrđuju brojna učlanjenja i dolasci djece i roditelja iz Starigrada na Dječji odjel Gradske knjižnice Zadar.

D. Kamber-Kontić
doroteja@gkzd.hr

Projekt *Što su znali naši stari, a mi o tome pojma nemamo*

Projekt *Što su znali naši stari, a mi o tome pojma nemamo*, financiran sredstvima Lure d.d., započeo je krajem 2004. godine na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Zadar. Tijekom 2005. godine kroz različite aktivnosti nastojali smo djecu i mlade upoznati sa starim obrtima, zanatima i običajima Zadra i okolice. Djeliće bogate baštine obradili smo kroz izložbe, radionice i druženja sa zanimljivim gostima. Organizirali smo i četiri izleta na različite lokacije važne za tradiciju zadarskog kraja: Brbinj na Dugom otoku (izrada drvenih brodova u malom brodogradilištu „škvveru“, uljara), Lika (farma krava, rad

na tkalačkom stanu), otok Pag (sol, sir, čipka, tisućljetne masline) i zadarsko zaleđe (manastir Krupa, arheološko nalazište Asseria, benkovački kamen, Novigrad, tradicionalna jela).

Izrađivali smo spare (spara, špara, kolačina - nazivi za okrugli jastučić koji služi za nošenje tereta na glavi), kuhali jela prema starim receptima, vezli ukrase za bor. Uprizorili smo tradicijske maškare, a za Uskrs organizirali radionice bojanja jaja prirodnim bojama i pletenja palmi od maslinovih grančica. Štićenice Doma za odrasle osobe Zemunik na radionici nazvanoj *Različite faze obrade vune* pokazale su nam zanimljiv put od runa do vunelih predmeta. Održali smo radionice obrade kamena i započeli suradnju s poznatim melograфом, skladateljem i voditeljem klapa Ljubom Stipišićem s kojim smo upriličili dva nezaboravna događanja. Uz njegovo kazivanje i koncert klape Vokalisti Salone naučili smo mnogo o kronologiji klapskog pjevanja. Maestro Stipišić i klapa Chorus Cantores u prosincu su održali koncert pučkih božićnih napjeva, čime smo okončali naš projekt. U projektu su sudjelovala djeca od predškolske do srednjoškolske dobi. Veliko zanimanje naših mladih korisnika za sva događanja tijekom projekta potvrdilo nam je koliko je baština važna, a tradicijske vrijednosti bezvremene.

D. Brunac
dajana.brunac@gkzd.hr

Suvremena knjižnica kao pomoć djeci s poteškoćama u čitanju i pisanju

Na Dječjem odjelu Narodne knjižnice "P. Preradović" u Bjelovaru održano je 27. listopada 2005. predavanje s radionicom *Suvremena knjižnica kao pomoć djeci s poteškoćama u čitanju i pisanju*. Na skupu koji su vodile Željka Butorac i Veronika Čelić-Tica sudjelovala su 33 stručna suradnika: 10 knjižničara, 8 učitelja, 4 logopeda, 2 defektologa, 2 pedagoga, 1 psiholog i 5 roditelja.

U uvodnom izlaganju logopetkinja Željka Butorac upozнала nas je s aktivnostima što ih u igraonicama narodnih knjižnica provodi Hrvatska udruga za disleksiju. Iako je disleksija “složeno neurološko stanje” koje se manifestira u teškoćama čitanja, sricanja, pisanja i kao takvo genetski uvjetovano, dakle neizlječivo, dosadašnja iskustva, rad s takvom djecom pokazuje očigledni napredak. Mnoge osobe s disleksijom uspješno su završile osnovno i srednje, a neke i visoko obrazovanje, jer riječ je o dosta brojnoj populaciji (oko 8 posto stanovništva), ali s izrazito visokim kvocijentom inteligencije. Uloga logopeda, prvo u dijagnozi poremećaja, a potom u odabiru igara i literature, time postaje značajnija. Uspjeh njegovih nastojanja bit će polovičan ako izostane suradnja s psiholozima, knjižničarima, defektolozima, učiteljima i roditeljima. Nažalost, u našim bolnicama i školama nedostaje logopeda i psihologa.

Prema riječima Veronike Čelić-Tica, knjižničarska je zajednica uočila spomenute poteškoće čitanja i pisanja kod djece pa su na hrvatski objavljena dva strateška dokumenta: *Smjernice za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom* (Zagreb: HKD, 2004.) te *Smjernice za građu laganu za čitanje* (Zagreb: HKD, 2005.). Nastojanja knjižničara u svijetu da pomognu takvoj populaciji su prepoznata i financijski poduprta od vlada, udruga, nakladnika (Švedska, Norveška, Finska...), dok je Hrvatska na samom početku. Kako narodna knjižnica može pomoći osobama s disleksijom? Na mnogo načina, počevši od samog smještaja građe sa slikovnim oznakama na policama, oznakama na tlu, odabirom prikladne građe iz fonda, a to je literatura jednostavnijeg i razumljivijeg sadržaja, knjige i slikovnice s manje teksta, tiskane s većim slovima, grafički jasno i jednostavno obrađene... Potom su im na raspolaganju igraonice za predškolce (igre vizualnog slaganja oblika, igre uvježbavanja srodnih i suprotnih pojmova, čitanje priča, verbalne igre...) te programi za školsku djecu (dramatizacija nekog teksta, osvještavanje rečenice, oblikovanje slova različitim tehnikama, učenje abecede, osvještavanje orijentacije u prostoru...). U svijetu je već zaživjela i nakladnička djelatnost za takvu populaciju: zvučne knjige, zvučne novine, zvučni časopisi, videovrpce s titlovima laganim za čitanje. Informacijska tehnologija (multimedija) s neslućenim mogućnostima, uz sve već navedene oblike, dragocjena je pomoć u radu suvremene knjižnice koja pomaže osobama u svladavanju osnovne pismenosti, prevladavanju frustracija i stjecanju znanja i vještina nužnim za uključivanje u današnje društvo.

Priprema i objavljivanje lektirnih naslova i drugih publikacija za tu populaciju zahtjevan je posao za nakladnike i oni ga neće moći obaviti bez naše pomoći. A kako teško nastaje građa lagana za čitanje sami smo se uvjerali radeći timski na prilagodbi teksta O. Wildea *Infantkinjin rođendan* iz knjige *Sretni princ i druge bajke*. Ispričati priču jednostavnim rečenicama s jasnom glavnom misliju, a nimalo ne okrnjiti cjelovitost umjetničkog dojma bio nam je temeljni cilj koji smo uspješno i ostvarili uz pomoć naših voditeljica.

I. Pejić

ilija.pejic@bjelovar.com

Mjesec hrvatske knjige 2005. otvoren u Benkovcu

Otvorenje *Mjeseca hrvatske knjige 2005.* okupilo je u Benkovcu

15. listopada hrvatske knjižničare, predstavnike državnih i lokalnih vlasti, građane Benkovca i sve prijatelje knjige i knjižnica na još jednom velikom događaju - otvorenju novih prostora Gradske knjižnice u Benkovcu.

U uvodnom govoru ravnatelj knjižnice, Mile Marić, zahvalio je Ministarstvu kulture, Zadarskoj županiji, gradu Benkovcu, matičnoj županijskoj službi i Gradskoj knjižnici Zadar što su omogućili i pomogli da zgrada stare škole postane nova i moderna kulturna ustanova, prepoznatljivi dio Benkovca. Naglasio je da će brojne generacije Benkovčana svoje slobodno vrijeme pronaći upravo u novim prostorima knjižnice, knjižnici koja je građena za 21. stoljeće, i koja će biti duša grada. Benkovačka knjižnica je dotad radila u skućenim, neadekvatnim i neprimjerenim uvjetima u privatnoj obiteljskoj kući na površini od 92 m², a za korištenje prostora plaćala je najamninu. Od 15. listopada Gradska knjižnica Benkovac radi u novim prostorima od 600 m² koji će omogućiti da knjižnica svojim uslugama udovoljava informacijskim, obrazovnim, kulturnim, društvenim i rekreacijskim potrebama svojih korisnika. U novim prostorima korisnicima su na raspolaganju različiti sadržaji i usluge - u prizemlju je smješten Glazbeni odjel i Videoteka, Čitaonica dnevnog i tjednog tiska, Multimedijalna dvorana i Kompjutorska radionica. Na katu su smješteni odjeli za djecu predškolske dobi, Dječji odjel, Odjel za mladež, Odjel za odrasle i Studijska čitaonica.

Nove prostore Gradske knjižnice Benkovac otvorio je ministar kulture Božo Biškupić

Zahvaljujući Gradu Benkovcu, Ministarstvu kulture, ali i donacijama pojedinca i ustanova, knjižnica je obogatila svoj knjižni fond u osam godina rada s početnih 8 tisuća jedinica knjižnične građe na 33 tisuća jedinica s godišnjom nabavom od 3 600 jedinica knjižnične građe u iznosu od 360 000 kuna.

U svečanosti otvaranja knjižnice govorili su i Branko Kutija, gradonačelnik Grada Benkovca, Ivo Grbić, župan Zadarske županije, i monsijor Ivan Prenda, nadbiskup Zadarske županije.

O *Mjesecu hrvatske knjige 2005.* govorila je Davorka Bastić, predsjednica Programskog i organizacijskog odbora i ravnateljica Knjižnica grada Zagreba koje već jedanaest godina organiziraju ovu značajnu manifestaciju.

Mjesec hrvatske knjige 2005. i nove prostore Gradske knjižnice Benkovac otvorio je, uz prigodan govor, ministar kulture Republike Hrvatske, mr. sc. Božo Biškupić.

Z. Sviben
z.sviben@kgz.hr

Mjesec hrvatske knjige 2005. u Gradskoj knjižnici Rijeka

Program ovogodišnjeg *Mjeseca hrvatske knjige* u Gradskoj knjižnici Rijeka može se svesti na pet tematskih priča: *Riječ na riječ*, *Tko kaže da mladi ne čitaju poeziju!?*, *(Čit)ajmo, Rijeko!*, *Bonus knjiga: Treća sreća!* i *točka Razno*.

Ivica Prtenjača otvorio je tematski krug razgovora *Riječ na riječ* s mladom generacijom hrvatskih pisaca koje povezuje senzibilitet tzv. nove-stare osjećajnosti. Jednostavnom riječju – ljubav je ono što ih spaja. Njegov je gost bio Krešimir Pintarić, a *Ljubav za sve* glavni povod razgovoru. Svoju poeziju glasnim čitanjima predstavile su u sljedećim večerima Dorta Jagić (*Plahta preko glave, Tamagochi mi je umro na rukama, Đavo i usidjelica*) i Slađana Bukovac (*Nijedan pauk nije savršen*), a razgovor s njima vodili su Alen Kapidžić i Tatjana Sandalj.

S obzirom na zajednički moto ovog *Mjeseca hrvatske knjige* koji je glasio *Vratimo se poeziji*, Gradska knjižnica Rijeka odgovorila je pitanjem: *Tko kaže da mladi ne čitaju poeziju!?* Program se odvijao u *Striborovom Korneru za mlade*. Jedna je večer, posvećena Dragutinu Tadijanoviću, nosila naziv *Doživjeti stotu!*, a ostvarili smo je u suradnji s riječkim salezijanskim gimnazijalcima. Druga, *Razlog za živo(s)t* (razlogovci, krugovaši i ostali) podsjetila nas je na prisustvo stiha od prvih uspavanki preko dačkih pjesmuljaka do lirike koju jako dobro prepoznajemo već nakon prvih stihova. Izveli su je sušački gimnazijalci. Treća večer bila je *SLAM večer* hrvatske, a posebno riječke suvremene poezije kojom su nas oduševili dečki iz Strojarske i Prometne srednje škole u Rijeci. Ova potonja obradila je i mlade suvremene pjesnike koje čitamo, ali i one koje samo slušamo: bilo je tu stihova *Termita, Parafa, Drill Skillza, Urbana* i drugih riječkih bendova čije su stihove mladi procijenili da vrijedi čuti. *Tko kaže da se uz poeziju ne možemo smijati!?* i *Tko kaže da riječki rock nema veze s poezijom!?* bili su zaključci izvedeni nakon triju uspješnih večeri glasnih čitanja, interpretacija, govorenja, recitacija, repanja, igara riječi, pokreta, pjeva i smijeha.

Naši pokušaji izlazaka iz okvira knjižnice nastavili su se i u *Mjesecu hrvatske knjige*. Iz knjižnice na ulice izašli smo akcijom (*Čit)ajmo, Rijeko!* Uključili smo niz partnera, kulturne subjekte grada u zajedničkom nastojanju senzibiliziranja javnosti za knjigu i čitanje, a s namjerom odabira omiljene knjige Riječana. Osim Gradske knjižnice Rijeka kao organizatora, u akciji su sudjelovale riječke knjižare, antikvarijati, mrežne stranice kulture, mediji, Grad Rijeka i građani Rijeke. Akcija traje do kraja godine, a više o svemu može se pronaći na adresi (www.dsnproject.hr/gkri/).

Bonus knjigu: Treća sreća! ponudili smo našim korisnicima po uzoru na britanski *Brown bag*: osim redovne dvije knjige, korisnicima je ponuđena i treća, ali je ona birana na sreću, umotana u papir i skrivena oku korisnika. Smisao igre bio je u iznalaženju novih žanrova, tj. ukidanja predrasuda o određenim žanrovima koje inače ne bismo sami odabrali.

Pod *točkom Razno* u suradnji s Udrugom Sapho predstavili smo roman *Doživljaji Don Šime* Ivana Otta. Večer poezije uz gitaru održao je riječki pjesnik Josip Eugen Šeta. Milan Osmak i Vojo Radoičić ispričali su nam kako je nastao roman za djecu *Tulum sa tunama*. Renata Zlatković doputovala je iz Dubrovnika predstaviti svoj novi roman za mlade *Zlatni pečatnjak* i otkriti nam da se radnja romana *Kakva fika, čovječe* zapravo odvija u Rijeci. Mali čakavci u ovom su *Mjesecu hrvatske knjige* ugostili poznatog i omiljenog Riječanina Maria Battifiacu, a *Na krilima bajke* školarci su putovali uz glumce Ranka Lipovščaka i Zorana Kelavu. Predškolci su imali svoje redovne satove priča uz odgojiteljicu Ivu Magazin.

Posebna ponuda građanima Rijeke od 15. do 31. listopada omogućila je besplatan upis predškolcima, a od 2. do 15. studenoga besplatno učlanjenje građana starijih od 65 godina.

V. Tibljaš
verena@gkri.hr

Mjesec hrvatske knjige 2005. u Koprivnici

Osim uobičajenih sadržaja (izložbe, književni susreti, kreativne radionice, posjet učenika), ovogodišnji *Mjesec hrvatske knjige* bio je povod koprivničkoj Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" za uvođenje niza novih programa, kao i za realizaciju bogate suradnje s pojedincima i institucijama u lokalnoj zajednici, ali i izvan nje.

Kako povećati šanse za zapošljavanje naziv je radionice na kojoj su sudjelovali nezaposleni i oni koji traže posao, a prvi je put održana u prostoru knjižnice, i to u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje. Polaznicima je radionica pomogla da odgovore na pitanja: Što želim raditi? Što znam raditi? Koje su moje prednosti / nedostaci? Gdje početi tražiti posao? Kako napisati dobru zamolbu i životopis? Kako uvjeriti poslodavce da sam

najbolja / najbolji? Međutim, za razliku od uobičajenih radionica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, polaznici su ovom prilikom dobili odgovor i na pitanje: Kako mi moja knjižnica može pomoći?

U tome su ih informirali knjižničari upoznavajući ih s uslugama knjižnice, pogodnostima kod učlanjivanja i s građom koja im može pomoći u rješavanju njihovim problema.

Knjižničari su osmislili i radionice informacijskog opismenjavanja za učenika osnovne i srednje škole u okviru projekta *Traži, pronadi i odaberi*, kojemu je cilj poučiti mlade vještinama pronalazjenja i evaluiranja potrebnih informacija u tiskanim i elektroničkim medijima. Projekt je nagrađen na natječaju Podravke, a za dobivena sredstva nabavljen je LCD projektor, koji će poslužiti i za javnu prezentaciju učeničkih radova nastalih u okviru ovog projekta.

Koprivnička knjižnica godinama razvija intenzivnu suradnju s lokalnim udrugama za osobe s posebnim potrebama. *Komunikacija bez predrasuda* naziv je radionice koju je knjižnica organizirala povodom 15. listopada, početka *Mjeseca hrvatske knjige*, ali i Dana bijelog štapa, u suradnji s Udrugom slijepih Koprivničko-križevačke županije i Centrom za odgoj i obrazovanje slijepih i slabovidnih "Vinko Bek" iz Zagreba.

S Udrugom za osobe s invaliditetom "Bolje sutra" Koprivnica i Centrom za obrazovanje i rehabilitaciju "Podravsko sunce" Koprivnica organizirana je radionica *Kako ispričati priču – prevladavanje govornih poteškoća kod djece s invaliditetom*, a s Udrugom slijepih Koprivničko-križevačke županije radionica za slijepu i slabovidnu djecu, roditelje i knjižničare pod nazivom *Kako koristiti taktilne igračke*.

Svakako treba spomenuti i središnji događaj *Mjeseca hrvatske knjige* u koprivničkoj knjižnici - okrugli stol *Kakvu knjižnicu želimo ubuduće* povodom njezine 60. obljetnice osnutka. U raspravi o budućnosti knjižnice aktivno su sudjelovali župan Koprivničko-križevačke županije, gradonačelnik Koprivnice, brojni suradnici iz gradskih institucija i udruga, korisnici i knjižničari. Adaptirana knjižnica i novi bibliobus tek su pretpostavke za nove i kvalitetnije usluge u društvu znanja, a moto "knjižnica za sve" putokaz je u daljnjim procesima socijalne inkluzije, informatizacije, digitalizacije. Uz podršku i nezanemarljivu financijsku pomoć lokalne zajednice, istaknuta je i potreba angažiranijeg uključivanja nacionalnih institucija u razvijanje kooperacije na nacionalnoj razini, kao i efikasnije provođenje nacionalnih projekata u knjižničarstvu, s obzirom da su dosadašnje inicijative preskorpne i nedovoljno učinkovite u odnosu na potrebe lokalnih zajednica, kao i suvremenog hrvatskog društva općenito.

D. Sabolović Krajina
dijana.sabolovic-krajina@kc.t-com.hr

Predstavljanje knjiga Katice Tadić i Ljiljane Črnjar

U Narodnoj čitaonici Gradske knjižnice Rijeka 1. prosinca 2005. predstavljene su dvije knjige iz područja knjižničarstva - *Bibliografija o arhivima, čitaonicama, knjižnicama i muzejima: napisi iz riječkih i sušačkih hrvatskih novina od 1900. do 1999. godine na području današnjih županija Primorsko-goranske, Istarske i Ličko-senjske* autorice **Katice Tadić**, u izdanju Filozofskog fakulteta u Osijeku, te *Narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije: pogled županijske matične službe* autorice **Ljiljane Črnjar**, u izdanju Gradske knjižnice Rijeka.

U uvodnoj riječi **Marija Šegota-Novak** istakla je da je riječ o publikacijama dviju riječkih knjižničarki koje, iako pripadaju različitim generacijama, imaju mnogo sličnosti u metodologiji i pristupu radu.

Kao urednica knjige *Narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije: pogled županijske matične službe*, Marija Šegota-Novak navela je da je riječ o publikaciji koja daje opsežan uvid u stanje narodnih i školskih knjižnica Županije, pogled na njihov daljnji razvoj te osobnu iskaznicu svake od postojećih narodnih knjižnica. Knjiga pruža uvid u bogate izvore koje nude narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije, a istodobno upozorava i na probleme s kojima se knjižničari suočavaju u svakodnevnom radu. Knjiga je namijenjena knjižničarskoj zajednici za bolje međusobno upoznavanje, javnosti, piscima kulturne povijesti, kreatorima javnog mišljenja, a mogla bi poslužiti i analitičarima u javnoj upravi kako bi se donosile pravilnije političke odluke u vezi izgradnje i financiranja knjižnica.

O knjizi Katice Tadić najprije je govorio mr. sc. **Ervin Dubrović** naglasivši da je riječ o svojevrsnoj sintezi kulturne povijesti hrvatskog dijela Rijeke i Sušaka te da će bibliografija biti korisna svima koje zanima novija povijest Rijeke. Dr. sc. **Irvin Lukežić** rekao je da su novine, prema njegovom mišljenju, neiscrpno vrelo informacija o životu ljudi u sredini, te apostrofirao da je pojava ove bibliografije velik dobitak za riječku sredinu jer se popis ogromnog materijala za istraživanje nalazi na jednom mjestu.

Marija Šegota-Novak istakla je da je bibliografija Katice Tadić ujedno specijalistička i regionalna, jer su u njoj obrađeni napisi iz riječkih i sušačkih novina od 1900. do 1999. godine na području današnjih županija - Primorsko-goranske županije, Istarske županije i Ličko-senjske županije. Namijenjena je historiografima, povjesničarima i kulturolozima, ali i novinarima i njihovim urednicima kako bi, s vremenskim odmakom, vidjeli kako su reagirali na neke događaje. Također je istakla da bi društvena zajednica trebala pokazati više sluha za ovakve projekte i da knjiga Katice Tadić zaslužuje da bude predložena za godišnju nagradu Grada Rijeke.

G. Tuškan
gorana@gkri.hr

150 godina Znanstvene knjižnice Zadar : 1855. – 2005.

Knjižnica je osnovana daleke 1855. godine zahvaljujući donaciji uvaženog profesora iz Torina, rodom Zadrana, po kojemu je i dobila naziv Biblioteca Comunale Paravia. Pietro Alessandro Paravia napustio je Zadar zajedno s majkom kao šestogodišnjak, nakon prerane očeve smrti. Završivši studij, radi neko vrijeme u Padovi, a zatim kao profesor retorike na torinskom sveučilištu sve do svoje smrti u šezdesetoj godini.

Tijekom života u Italiji sebe smatra Dalmatincem, a prilikom jedinog posjeta rodnom Zadru 1850. godine, uvidjevši da gradu koji je kulturno i političko središte pokrajine nedostaje javna knjižnica, odlučuje svoju knjižnu zbirku i knjige koje je prikupio od svojih kolega i prijatelja darovati kao temelj za osnivanje javne knjižnice, pod uvjetom da gradske vlasti na čelu s Markom Crnicom osiguraju prostor za njezin smještaj.

I tako je mudrom odlukom ondašnjih gradskih vlasti Zadar došao u posjed vrlo vrijedne knjižne zbirke na temelju koje je 1855. osnovana Biblioteca Comunale Paravia. Knjižnica je svečano otvorena za javnost tek u kolovozu 1857. godine. Trebao ju je otvoriti njezin prvi donator, no on je, nažalost, u međuvremenu umro.

Prvo sjedište knjižnice bilo je na glavnom gradskom trgu, u zdanju Gradske lože, sve do 1938. godine, kad je zbog nedostatka prostora premještena u za nju specijalno izgrađeno krilo nove zgrade Općine. Naime, fond je od početnih 18 000 svezaka narastao na oko 54 000 jedinica knjižnične građe. Fond bio bi vjerojatno i bogatiji da u vrijeme talijanske uprave nije vođena restriktivna politika u nabavi građe na hrvatskom jeziku.

Unatoč takvoj politici, fond raste, posebice poslije Drugog svjetskog rata, kad se u knjižnicu slijeva građa nađena na ruševinama razorenoga grada, ali i donacije privatnih knjižnih zbirki uvaženih građana. Nakon rata knjižnica mijenja naziv u Narodna biblioteka, a 1949. iz nje se izdvaja posudbeni odjel i nastaju dvije knjižnice: Gradska biblioteka i Znanstvena biblioteka (potonja je pravni slijednik Paravije).

Fond se ubrzano povećava od 1949. godine kad knjižnica stiže pravo na dostavljanje besplatnog obveznog primjerka, pa 1954. broji oko 180 000 jedinica knjižnične građe. Godine 1962. postaje matična za područje Općine Zadar, a 1976. za knjižnice viših i visokih škola, znanstvenih i kulturnih institucija, te knjižnice spomeničkog značaja.

Osnutkom Filozofskog fakulteta u Zadru 1956. godine u knjižnicu dolazi velik broj studenata za koje je tadašnja čitaonica postala pretijesna, pa gradske vlasti odlučuju 1972. Naučnu biblioteku preseliti u adaptiranu zgradu građenu 1848. za potrebe austrijske vojarne, u kojoj se nalazi i danas.

Zbog značaja ove kulturne institucije čije zbirke isprava na pergameni datiraju od 12. stoljeća, te čine pisanu povijest grada, odlučili smo na dostojan način obilježiti 150 godina ove knjižnice.

Odbor na čelu s dr. Aleksandrom Stipčevićem organizirao je proslavu u sklopu koje su održane promocije dviju publikacija u nakladi knjižnice, redovita godišnja izložba *Izdavaštvo na zadarskom području u proteklom jednogodišnjem razdoblju*, *Izložba najznačajnijih atlasa i zemljopisnih karata iz našega fonda*, predstavljanje knjige *Il petrarchista dalmata Paolo Paladini e il suo canzoniere* autora Sante Graciotija te dvodnevni znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem.

Knjižnica je nakon dugogodišnje neaktivnosti na izdavačkom planu nastavila s predstavljanjem svojega fonda putem tiskanih kataloga. Tako je kao rezultat elektronske obrade tiskan *Katalog knjiga tiskanih u XVII stoljeću koje se čuvaju u fondu zadarske Znanstvene knjižnice* (obradila i za tisak priredila Andrijana Jusup), a kao rezultat redovite godišnje smotre izdavaštva na zadarskom području i bibliografija *Izdavaštvo na zadarskom području: 1991.-2005.* (priredila *Jadranka Delaš*).

Znanstveni skup kao središnji događaj obilježavanja 150. obljetnice Znanstvene knjižnice Zadar okupio je od 18. do 19. studenoga dvadeset stručnjaka iz područja povijesti knjige i knjižničarstva, povjesničare, umjetnosti, talijaniste, slaviste, muzikologe i bibliofile. Navest ću samo neke izlagače i teme: A. Stipčević: *P. A. Paravia, osnivač Knjižnice*; Ž. Nižić, A. Jusup: *P. A. Paravia i zadarski tisak u 19. stoljeću*; T. Maštrović: *Hrvatska književnost u Zadru u doba osnivanja Knjižnice*; M. Kozličić: *O geografskim kartama Jadrana iz fundusa ZKZD*; E. Hilje: *Minijature u Matrikuli Bratovštine Gospe od Umiljenja i sv. Ivana Krstitelja u fondu ZKZD*; S. Gracioti: *Zadarska Znanstvena knjižnica i "Hommo Adriaticus"*; M. Granić: *Kronike i ljetopisi u zbirci rukopisa Znanstvene knjižnice...*

Oni su svojim priložima rasvijetlili rad njezina osnivača, društvene okolnosti njezina nastanka, upoznali nas s dosad nedovoljno istraženim i valoriziranim autorima i djelima iz njezina fonda. Svi oni svojim radovima, temeljenim na proučavanju zbirke koje ova knjižnica čuva, svjedoče o njihovom bogatstvu i značaju za kulturnu povijest ne samo Zadra nego i šire.

Više o knjižnici i znanstvenom skupu pogledajte na www.zkzd.hr

M. Bukvić
milenska.bukvic@zkzd.hr

Izveštaj sa 16. sjednice Hrvatskoga knjižničnog vijeća

16. sjednica Hrvatskoga knjižničnog vijeća održana je 4. studenog 2005. u prostorijama Ministarstva kulture, a osim Kate Ivić koja se ispričala, sudjelovali su svi članovi HKV-a: Davorka Bastić (predsjednica), Alemka Belan-Simić, Marina Mihalić, Jelka Petrak, Senka Tomljenović i Mira Zovko. U radu Vijeća sudjelovao je i glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Josip Stipanov, te predstavnici Ministarstva kulture: Branka Šulc, pomoćnica ministra, Ankica Janković, načelnica Odjela za knjižničnu djelatnost, i Vedrana Kovač, vježbenica Odjela za knjižničnu djelatnost.

U dijelu sjednice na kojem se raspravljalo o odluci NSK o nabavi novog knjižničnog softvera i posljedicama po daljnju izgradnju knjižničnih sustava sudjelovale su Marica Mikec, tajnica Ministarstva, te Ines Jambrošić iz Odjela za informatizaciju. Uvod u raspravu dao je J. Stipanov osvrnuvši se na primjedbe i dokumente koje je Vijeću uputila S. Tomljenović, a koji uključuju izjave ravnatelja sveučilišnih knjižnica u Osijeku, Puli, Rijeci, Splitu i Zadru, te dopis o problemima hrvatskih sveučilišnih knjižnica s prijedlogom mogućih rješenja za usklađenje s Bolonjskim procesom. J. Stipanov je podsjetio na odluku Vlade RH iz 1998. i odluku Ministarstva znanosti i tehnologije iz 2002. o nabavi knjižničnog softvera za sve knjižnice u sustavu znanosti i visokog obrazovanja te upoznao Vijeće o poduzetim koracima za nabavu programskog integriranog knjižničnog sustava Voyager za NSK i sve visokoškolske knjižnice. Razvila se živa rasprava u kojoj su članovi Vijeća postavili pitanje položaja narodnih knjižnica nakon odustajanja NSK od sustava Crolist, kao i posljedica uslijed prelaska s formata UNIMARC na MARC 21. S obzirom na ozbiljnost problema, gospođa Mikec je predložila da se pripremi prošireni sastanak Hrvatskoga

knjižničnog vijeća s predstavnicima MZOS-a posvećen samo ovome pitanju te je zaključeno da se najkasnije do polovine prosinca na razini dvaju ministarstava organizira sastanak vezan uz informatizaciju i knjižnične sustave koji će funkcionirati u svim tipovima knjižnica.

Članovi Vijeća razmotrili su tekst zaključaka 7. okruglog stola o pokretnim knjižnicama održanog 3. lipnja 2005. u Rijeci, u organizaciji Gradske knjižnice Rijeka i Hrvatskoga knjižničarskog društva. Vijeće je jednoglasno podržalo prijedlog da se knjižnicama koje imaju bibliobusne službe odobre dodatna sredstva za nabavu knjižnične građe u 2006. godini. Što se tiče preporuke skupštinama i poglavarstvima svih hrvatskih županija da u svoje planske dokumente uvrste sufinanciranje županijske bibliobusne službe u cilju postizanja što ravnomjernijeg kulturnog standarda, gospođa Šulc je izjavila da takvu preporuku trebaju uputiti organizatori skupa.

Radna skupina za digitalizaciju arhivske, knjižnične i muzejske građe podnijela je pismeno izvješće o dosadašnjem radu i daljnjim planovima, koju je Vijeće prihvatilo.

Članovi Vijeća obaviješteni su o potrebi izrade prijedloga modela ubiranja naknade za posuđena književna i druga djela u knjižnicama temeljem Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. Članovi su zatražili da se ova točka detaljno pripremi kako bi se na temelju pripremljenih potrebnih materijala moglo kvalitetno raspravljati i dogovoriti izradu prijedloga.

Na kraju sjednice D. Bastić je ukratko izvijestila o 2. NAPLE konferenciji održanoj na Braču, te o tijeku Mjeseca hrvatske knjige 2005.

A. Belan-Simić
a.belan.simic@kgz.hr

Najnovija verzija *Pojmovnika Eurovoc 4.2* iz 2005. godine dostupna je i na hrvatskom jeziku na mrežnim stranicama Europske unije zajedno sa 16 službenih jezika članica <http://europa.eu.int/celex/eurovoc/>.

Prevođenjem *Pojmovnika Eurovoc* hrvatski službeni dokumentacijski prostor dobiva alat i normu za sadržajnu obradu, provjeren u radu mnogih europskih dokumentacijskih službi, a odgovarajući na potrebu za dodatnim nazivima, Hidra, uz stalno praćenje izvornika i objavljivanje njegovih hrvatskih izdanja, izrađuje nacionalni dodatak (<http://www.hidra.hr/eurovoc/eurovoc1.htm>).

Hrvatska službena dokumentacija i informacije obrađene na jeziku dokumentalista pomoću *Eurovoca* i interneta postaju javno dostupne korisnicima diljem svijeta na dvadesetak jezika.

10. i 11. studenoga 2005. u Aleksandriji je održana konferencija koja je prethodila Svjetskom sastanku na vrhu o informacijskom društvu održanom u Tunisu od 16. do 18. studenoga 2005. Na toj je konferenciji usvojen Aleksandrijski manifest o knjižnicama - informacijsko društvo na djelu čiji tekst glasi:

Aleksandrijski manifest o knjižnicama - informacijsko društvo na djelu

Knjižnice i informacijske službe doprinose uspješnom djelovanju inkluzivnog informacijskog društva.

One osiguravaju intelektualnu slobodu pružajući pristup informacijama, idejama i djelima mašte na svim medijima i neovisno o granicama.

One pomažu u očuvanju demokratskih vrijednosti i univerzalnih građanskih prava nepristrano i protivući se svakom obliku cenzure.

Jedinstvena uloga knjižnica i informacijskih službi je u tome što odgovaraju na konkretna pitanja i potrebe pojedinaca. Time se, na primjer, upotpunjuje prijenos znanja putem medija, što čini knjižnice i informacijske službe vrlo važnima za demokratsko i otvoreno informacijsko društvo. Knjižnice su važne za stvaranje dobro informiranog građanstva i transparentne vlasti, kao i za uvođenje elektroničke vlade.

One također pridonose razvoju sposobnosti promicanjem informacijske pismenosti i pružanjem podrške i izobrazbe za učinkovito korištenje informacijskih izvora, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije. To je posebno značajno za promicanje razvojnih ciljeva jer u ekonomskom razvoju ljudski resursi imaju središnju ulogu. Time knjižnice značajno pridonose rješavanju digitalnog raskola i informacijskih nejednakosti koje iz njega proizlaze. One pomažu u ostvarenju milenijskih razvojnih ciljeva, uključujući smanjenje siromaštva. Činit će i više s uistinu skromnim ulaganjima. Vrijednost koju vraćaju barem je 4-6 puta veća od uložene.

U ostvarenju cilja pristupa informacijama za sve, IFLA podržava uravnotežen i pravedan pristup u uređivanju autorskog prava. IFLA je također vrlo zainteresirana za promicanje višejezičnog sadržaja, kulturne raznolikosti i posebnih potreba starosjedilačkih naroda i manjina.

IFLA, knjižnice i informacijske službe imaju zajedničku viziju informacijskog društva za sve usvojenu na Svjetskom sastanku na vrhu o informacijskom društvu u Ženevi u prosincu 2003. godine. Ta vizija promiče inkluzivno društvo temeljeno na osnovnom pravu ljudskih bića na pristup informacijama i na izražavanje bez ograničenja te društvo u kojemu će svi moći stvarati, pristupati, koristiti i razmjenjivati informacije i znanje. **IFLA apelira na nacionalne, regionalne i lokalne vlade kao i na međunarodne organizacije da:**

- ulažu sredstva u knjižnične i informacijske službe kao važne sastavnice svojih strategija, politika i proračuna vezanih za informacijsko društvo
- poboljšaju i prošire postojeće mreže knjižnica kako bi se postigla najveća moguća korist za njihove građane i zajednice
- podrže neograničen pristup informacijama i slobodu izražavanja
- promiču slobodan pristup informacijama i rješavaju strukturalne i druge prepreke za pristup
- prepoznaju važnost informacijske pismenosti i snažno podrže strategije za stvaranje pismenog i sposobnog stanovništva koje može pridonijeti globalnom informacijskom društvu i od njega imati koristi.

Usvojeno u Aleksandriji, u Egiptu, u Aleksandrijskoj knjižnici 11. studenoga 2005.

Sastanak EBLIDA-ine Skupine za stručno obrazovanje

(Zagreb, 14. listopada 2005.)

EBLIDA-ina Skupina za stručno obrazovanje (EBLIDA/ PEG) održala je svoj 3. sastanak 14. listopada 2005. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu u organizaciji Katedre za bibliotekarstvo.

Raspravljalo se, između ostalog, o Smjernici EU o priznavanju stručnih kvalifikacija (http://europa.eu.int/comm/internal_market/qualifications/future_en.htm#20050907), te o radnom dokumentu Europske unije "Towards a European Qualifications Framework for Lifelong Learning" (http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/doc/consultation_eqf_en.pdf), ulozi knjižnica u europskom visokom obrazovanju i Bolonjskom procesu, te potrebi suradnje s EUCLID-om. Govorilo se i o europskom dokumentu o digitalizaciji (http://europa.eu.int/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm).

O stručnom obrazovanju iz perspektive arhivista govorio je kolega iz Švedske Berndt Fredriksson, a o stručnom obrazovanju knjižničara u Hrvatskoj Aleksandra Horvat

Sastanku je prisustvovala predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva Alemka Belan-Simić, predstavnica nacionalne i sveučilišne knjižnice Marina Mihalić, te predstavnici Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa te Ministarstva kulture. Sastanku su prisustvovali i aktivno sudjelovali u razgovoru s članovima EBLIDA-ine skupine i studenti bibliotekarstva.

Za članove EBLIDA-ine skupine u popodnevnom je satima organiziran posjet Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, a sljedećeg dana i obilazak grada.

I. Kranjec
 ikranjec@ffzg.hr

Međunarodni skup u čast stogodišnjice rođenja Eve Verone

(Zagreb, 17.-18. studenoga 2005.)

Međunarodni skup u čast stogodišnjice rođenja najpoznatije hrvatske knjižničarke i katalogizatorice dr. Eve Verone održan je u prekrasnoj novoobnovljenoj čitaonici Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu.

Na skupu su sudjelovali brojni domaći i strani stručnjaci koji su o pitanjima katalogizacije i razvoja kataložnih priručnika progovarali iz perspektive svojih zemalja odnosno institucija. Tematski, skup je bio podijeljen u tri skupine: uvodni dio, dio posvećen međunarodnim kataložnim standardima i nacionalnim pravilnicima te dio posvećen *Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga* doktorice Eve Verone.

16. studenoga, U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, na svečanosti otvaranja skupa promoviran je zbornik radova Eve Verone O katalogu : izbor radova. Knjigu su predstavile urednica dr.sc. A. Horvat, dr.sc. D. Živković i D. Blažević

U uvodnom dijelu zanimljiva su bila izlaganja Ljiljane Hadži Boškove iz Makedonije i Dore Sečić. Hadži Boškova govorila je iz perspektive jedne od suradnica Eve Verone te dala svoju sliku nastanka *Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga*, dok je D. Sečić dala pregled njezinih povijesnih radova, jednog manje poznatog, ali ne zato manje značajnog segmenta Veronine djelatnosti.

U dijelu posvećenom međunarodnim kataložnim standardima i nacionalnim pravilnicima sudjelovali su gosti iz različitih zemalja. Dorothy McGarry (SAD) govorila je o usuglašavanju Međunarodnoga standardnog bibliografskog opisa i izradbi jedinstvenog bibliografskog

opisa koji bi se mogao primjenjivati na više od jedne vrste građe i na taj način zamijenio dosadašnjih sedam publikacija ISBD-a za različite vrste građe koje su sada u uporabi. Eva Murtomaa (Finska) govorila je o budućnosti s FRBR-om i FRANAR-om te na brojnim primjerima istaknula svu kompleksnost bibliografskih uvjeta koje katalogizatori trebaju znati razlikovati i te razlike jasno iskazati u svojim opisima, što ponekad i nije jednostavno za uočiti. Mirna Willer govorila je o načelima katalogiziranja i dala pregled od Pariških načela do međunarodnoga kataložnog pravilnika.

Gudrun Henze (Njemačka) imala je zanimljivo izlaganje o njemačkoj kataložnoj praksi koja je odlukom Odbora za knjižnične standarde u Njemačkoj od 2001. usmjerena prema onome što oni smatraju međunarodnom kataložnom praksom, odnosno uporabi MARC21 i AACR2. Također je napomenula da je ovaj korak naišao na značajan otpor u njemačkoj knjižničarskoj zajednici jer je to značilo napuštanje njihove nacionalne kataložne prakse i nacionalnog pravilnika (RAK).

Françoise Bourdon (Francuska) govorila je o francuskim kataložnim pravilima koje održava državna organizacija za standardizaciju (AFNOR), a ne društvo knjižničara. Uslijed toga ta su pravila puno transparentnija i o njima se raspravlja na mnogo široj razini koja osim knjižničara obuhvaća i stručnjake iz drugih informacijskih djelatnosti poput arhiva, različitih konzultanata, osoba koje rade na obradbi podataka i sl. Iako naglašava povezanost i potrebu za praćenjem svih promjena u kataložnim postupcima na međunarodnoj razini, ipak ne pokazuje spremnost poput njezine kolegice iz Njemačke, za potpuno napuštanje nacionalne kataložne prakse i preuzimanje kataložne prakse i pristupa anglo-američkih zemalja.

Zapaženo je izlaganje imao i Gordon Dunsire (Velika Britanija) koji je govorio o novom međunarodnom standardu za bibliografski opis i pristup. Kako je već poznato, anglo-američki kataložni pravilnik nalazi se u postupku revizije (dovršenje se očekuje 2008. godine) i njegova najnovija inačica bit će poznata pod imenom Resource Description and Access (RDA), što i svojim imenom, ali i onim što iza toga stoji, predstavlja donekle "malu revoluciju" u izradbi kataložnih pravilnika. Naime, dosad se bilježe brojni pokušaji izradbe međunarodnog kataložnog pravilnika, no oni su uvijek završavali neuspjehom. RDA je zamišljen kao standard za određivanje sadržaja metapodataka kreiranih za opisivanje i omogućavanje pristupa informacijskih izvorima. Ono što je značajno je i činjenica da bi ovaj novi standard trebao omogućiti opisivanje različitih oblika bibliografskih izvora, i to za najrazličitije vrste korisnika. Hoće li međunarodna knjižničarska zajednica konačno dobiti funkcionalan međunarodni kataložni pravilnik?

U dijelu posvećenom *Pravilniku i priručniku za izradbu abecednih kataloga* dr. Eve Verone govorili su brojni hrvatski kataložni stručnjaci. Aleksandra Horvat govorila je o nastavi katalogizacije na studiju knjižničarstva, Dorica Blažević o preglednim kataložnim jedinicama. Diana Polanski i Robert Ravnić imali su

zapaženo izlaganje na temu pseudonima kod individualnih i korporativnih autora, a Ana Barbarić o odrednicama serijskih publikacija. Također su i kolegice iz HIDRA-e, Žaneta Baršić-Schneider i Dina Popović, imale zanimljivo izlaganje na temu izvora za odabir i oblik odrednica naziva tijela javne vlasti Republike Hrvatske.

U skupini izlaganja o knjižničnoj građi koja nije obuhvaćena *Pravilnikom* govorilo se o novim vrstama neomeđene građe (Jasenska Zajec), mrežnoj građi (Tanja Buzina), audiovizualnoj građi s posebnim osvrtom na DVD (Sanja Vukasović-Rogač) te digitalnim reprodukcijama (Sofija Klarin).

Skup posvećen dr. Evi Veroni bio je iznimno značajan i zanimljiv za hrvatsku knjižničarsku zajednicu iz više razloga. Kao prvo, skupovi posvećeni temi katalogizacije prilično su malobrojni i katalogizatori nemaju tako često priliku prodiskutirati tu problematiku. Nadalje, iznimno je bilo važno čuti o kataložnoj praksi i promišljanjima kolega iz drugih zemalja. Iz njihovih izlaganja vidljivo je da različiti narodi postupaju različito: neki uvažavaju standardizaciju, ali ne odustaju od svoje nacionalne prakse, dok neki odlučuju posve usvojiti najrašireniji kataložni pristup u svijetu (onaj anglo-američki) smatrajući to svojim iskorakom prema međunarodnoj kataložnoj praksi.

Jedino što se ovom skupu moglo zamjeriti bilo je prešućivanje i nespornost za razgovor o trenutačnim problemima u kojima se našla hrvatska kataložna praksa. Iako se nije moglo očekivati da će skup ponuditi gotova rješenja, većina sudionika ipak je očekivala značajniji angažman Komisije za katalogizaciju koja je o problemima hrvatskoga pravilnika, softvera i budućeg standarda trebala prodiskutirati, makar i ne bila u mogućnosti ponuditi rješenje.

K. Petr
kpetr@ffos.hr

9. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture

(Poreč, 23.-25. studenog 2005.)

Glavni organizator ovogodišnjeg, devetog skupa Arhivi, knjižnice, muzeji bilo je Hrvatsko muzejsko društvo, uz suorganizatore Hrvatsko knjižničarsko društvo, Hrvatsko arhivističko društvo i Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Program i sažeci koje su autori dostavili prije samog skupa nalaze se na mrežnoj stranici skupa (<http://public.carnet.hr/akm>), a u očekivanju zbornika donosimo prikaze održanih predavanja viđenih očima i iskustvom studenata Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji su sudjelovali pod vodstvom asistenta Gorana Zlodija.

Prikazi predavanja

Profesor **Radovan Vrana** (FF, Zagreb) izložio je temu važnu za sve tri AKM struke pod naslovom *Sučelja prema digitalnim sadržajima*. Istaknuo je da sučelja predstavljaju najistaknutiji javni dio nekog informacijskog sustava putem kojeg korisnik ima uvid u njegove funkcije koje namjerava koristiti. Izdvojio je Galitza kao autora koji sugerira određena načela koja bi trebala biti podlogom dizajnu bilo kojeg sučelja. Rad je napravljen s ciljem da ukaže na određene konceptualne postavke razvoja sučelja i pruži uvid u nekoliko primjera sučelja.

Uvidjevši da korištenje informacijske tehnologije sve više pojačava potrebu za suradnjom između arhiva, knjižnica i muzeja, norveški kolege odlučili su osnovati agenciju koja inkorporira sva tri stožerna područja koja se bave kulturnom baštinom te tako stvoriti zajedničku strategiju razvoja. U izlaganju pod nazivom *When three become one: the new cross-sectorial agency in Norway for archives, libraries and museums: plans and perspectives*, **Tone Eli Moseid** (ABM-utvikling, Oslo) prikazao je planove i perspektive u daljnjem razvoju same agencije, kao i dosad započete projekte.

Panel-raspravu na temu *Nacionalni program digitalizacije AKM građe* vodila je **Lana Križaj** (Ministarstvo kulture), a sudjelovali su: **Mario Braun**, **Marija Gattin**, **Jozo Ivanović**, **Sofija Klarin**, **Dunja Seiter-Šverko**, **Goran Zlodi**. Nacionalni program digitalizacije AKM građe usmjeren je ka formuliranju dugoročne politike digitalizacije, a nastojat će biti poveznicom između dosadašnjih napora struke u oblikovanju i vođenju pojedinačnih projekata digitalizacije i institucionalne podrške, nužne za provedbu programa". Radna skupina, koju čini 13 stručnjaka iz arhivske, muzejske i knjižnične djelatnosti, dosad je izradila prvu inačicu *Prijedloga nacionalnog programa digitalizacije AKM građe* (autor: Jozo Ivanović, HDA, kolovoz 2005.)

Zoran Kirchoffer iz Tehničkog muzeja u Zagrebu podnio je izvještaj sa sastanka CIDOC-ovog Odbora za konzervaciju.

Žarka Vujić i **Jadranka Lasić-Lazić**, profesorice sa Odsjeka za informacijske znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, su predavanjem *Školovanje informacijskih stručnjaka i u njemu mjesto onih posebno vezanih uz baštinske institucije* predstavile mogućnosti koje Bolonjska deklaracija, uvedena ove godine na istom Fakultetu, pruža visokom obrazovanju u Hrvatskoj i, posebice, kvalitetnijem školovanju informacijskih i baštinskih stručnjaka. Na kraju je, s obzirom da je ovogodišnji glavni organizator muzejska zajednica, detaljnije pojašnjen trogodišnji dodiplomski studij muzeologije i upravljanja baštinom.

Tinka Katić (NSK, Zagreb), **Goran Zlodi** (FF, Zagreb) i **Jozo Ivanović** (HDA, Zagreb) su u izlaganju *FRBR i CRM: perspektive harmonizacije modela* predstavili usporedbu FRBR-a, kao jednog od temeljnih modela u knjižničarstvu, i CIDOC-CRM-a (CIDOC konceptualni referentni model), kao muzejskog podatkovnog modela.

Kao kustosica u Etnografskom muzeju u Zagrebu, **Irena Kolbas** posebno je zainteresirana za jezik kao primarnom elementu nematerijalne baštine. Stoga je svojim predavanjem *Muzealizacija jezika* (koji je proizašao iz opsežnijeg istraživanja na tu temu) pokušala prenijeti svoju zabrinutost glede ugroženosti i izumiranja brojinih lokalnih jezika/govora i važnost bilježenja svih govora svakodnevnice, što bi predstavljalo polazišnu točku za muzealizaciju jezika, i samim time za očuvanje mnogih jezika koji imaju mali broj govornika. Kao primjer odlične prakse u ostvarenju toga cilja navela je primjer virtualnog muzeja za ljudske govore The Museum of Human Languages u New Yorku. U svojem je predavanju dala i kratki prikaz jezične slike Hrvatske kako bi upotpunila dojam o složenosti teme i na našim prostorima.

Dr. Hartmut Prasch (Director of the Museum of Folkart and Tradition

Porcia Castle, Spittal/Drau, Austrija) održao je krajnje korisno i poticajno predavanje o mogućnostima preoblikovanja lokalnog muzeja u regionalni informacijski centar na temelju vlastite prakse, kao ravnatelja Muzeja za narodnu umjetnost i tradiciju, koji skuplja, čuva i izlaže predmete (raspoložu s 25 000 predmeta) prikupljene isključivo na tom dijelu alpskog masiva.

Nada Vrkljan-Križić održala je predavanje u obliku izvještaja o Parmskoj povelji, koja predstavlja temeljni dokument za povezivanje svih baštinskih institucija na razini Europe u jedinstvenu bazu podataka, i sve pod vodstvom MINERVE (Ministerial Network for Valorising Activities in Digitisation) sa sjedištem u Rimu. Drugi dio predavanja posvetila je projektu BRICKS koji ima za cilj stvaranje zajedničke internetske mreže koja bi povezivala sve baštinske institucije i poboljšala njihovu komunikaciju, ali bi bila dostupna i široj javnosti.

Iako zakon o arhivima i arhivskoj građi postoji još od 1963. godine, regulativa se ni danas ne poštuje u cijelosti. O arhivima u ne-arhivskim ustanovama **Vlatka Lemić** (Hrvatski državni arhiv, Zagreb) je govorila pretežno na primjerima muzeja ističući inventarizaciju i obradu gradiva kao dva osnovna problema. S obzirom da radi u

Hvatskom državnom arhivu, također je održala predavanje na temu matičnih poslova arhivske službe.

Govoreći o digitalnim repozitorijima, **Hrvoje Stančić** (FF, Zagreb) objasnio je koncept elektroničkih repozitorija i područja njihove upotrebe, te je govorio o preduvjetima koje je na institucijskoj razini potrebno zadovoljiti kako bi se mogao uspješno razviti elektronički repozitorij.

U Digitalnom arhivu Nacionalne i sveučilišne knjižnice arhivirano je do studenoga 2005. godine 1018 naslova hrvatskih mrežnih publikacija. U izlaganju **Tanje Buzina** i **Sonje Pigac** (NSK, Zagreb) *Selektivno arhiviranje hrvatskog weba : rezultati i otvorena pitanja* analizirana je uspješnost dosadašnjih pobiranja prema vrstama građe, tehničke poteškoće kod pobiranja određenih mrežnih sadržaja te važnost preciznog definiranja granica publikacije.

U prvom dijelu izlaganja *Digitalni arhiv mrežnih publikacija: nova funkcionalnost – novi planovi* **Miroslav Milinović** i **Nebojša Topolšćak** (Srce, Zagreb) iznijeli su kratak opis sustava DAMP. Govorili su o njegovom funkcionalnom modelu i arhitekturi te objasnili načine njegove uporabe. U drugom dijelu izlaganja govorilo se o konkretnim planovima razvoja te dosadašnjim rezultatima.

U izlaganju *Automatsko indeksiranje deskriptorima Eurovoca (AIDE)* autori **Maja Cvitaš** (HIDRA, Zagreb), **Bojana Dalbelo Bašić** (FER, Zagreb), **Marko Tadić** (FF, Zagreb) predstavili su svoju namjeru izrade inteligentnog sustava za automatsko indeksiranje službenih tekstova na hrvatskom jeziku deskriptorima (preporučanim nazivima) Pojmovnika Eurovoc.

Lea Lazzarich (Komisija za zaštitu knjižnične građe, HKD) predstavila je projekt *Zaštita starih hrvatskih novina* s ciljem upoznavanja hrvatske AKM zajednice s potrebama i prioritetima u sustavnom skupljanju podataka o novinskom fondu nacionalne baštine.

Prikazi radionica

U uvodnom dijelu radionice *Inventarizacija u muzejima* **Dubravka Osrečki Jakelić** (jedna od voditeljica radionice, uz **Doru Bošković** i **Gorana Zlodija**) iz Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu govorila je općenito o inventiranju (formalni čin ulaska predmeta u jednu zbirku muzeja) i inventariziranju (sastavljanje popisa imovine muzeja i upisivanje u inventar) u muzejima, a zatim je prepustila riječ kolegama koji su dali primjere iz vlastite prakse.

Radionica *Standardi pedagoške dokumentacije* odvijala se pod vodstvom djelatnika Muzeja za umjetnost i obrt, **Maline Zuccon Martić** i **Zorana Svršana**. Nažalost, radionica se odvijala istodobno s radionicom *Inventarizacija u muzejima* te ju je posjetio manji broj sudionika. Šteta što te dvije međusobno povezane radionice nisu bile vremenski odvojeno organizirane, jer su bitan predmet bavljenja muzejske djelatnosti, a tematika bavljenja i jedne i druge od velikog je interesa muzealaca, samih organizatora ovog AKM seminara. Radionica se konkretno bavila problematikom dokumentiranja djelatnosti u AKM ustanovama. Cilj je bio razgovor o pedagoškoj dokumentaciji u odnosu na edukativne

djelatnosti, te razgovor o potencijalnom razvijanju kompjutorskog programa, odnosno modela za vođenje same dokumentacije. Voditelji su sudionike usmjeravali na navođenje različitih kategorija i prijedloga koji bi se eventualno mogli uvrstiti u takav model. Standard za vođenje takve dokumentacije bi mogao nastati upravo iz tog modela te se Ministarstvu kulture namjerava uputiti projekt s ciljem izrade takvog modela.

Radionica *Opis na razini zbirke: sadržajna analiza / Collection Level Description: Subject Analysis* održana je na engleskom jeziku, a vodili su je **Mirna Willer** i **Gordon Dunsire**. U sklopu radionice pružen je općeniti uvod u temu Scottish Collections Networka, a navedeni su i neki primjeri. U zaključcima radionice, između ostalog, istaknuta je važnost sadržajne obrade za sve tri strukovne zajednice, te je za idući seminar najavljena zasebna radionica o sadržajnoj obradi u AKM ustanovama.

Na radionici *Restauratorsko-konzervatorska dokumentacija* pod vodstvom **Andree Klobučar** i **Antonine Srše** predstavljeni su primjeri iz restauratorsko-konzervatorske prakse iz cijele Hrvatske.

Cilj radionice *Matičnosti u AKM zajednici* bio je kroz niz predavanja koja su održali **Dubravka Osrečki Jakelić**, **Višnja Zgaga**, **Maja Jokić**, **Veronika Tica-Čelić**, **Jadranka Slobodanac** i **Vlatka Lemić** prikazati kako su zakonski regulirani sustavi arhiva, knjižnica i muzeja u Hrvatskoj, te koji su primarni zadaci matičnih ustanova i matičnih službi. Također, njihovi su djelatnici opisali probleme s kojima se susreću i kakva iskustva imaju u provedbi matičnosti. Što se tiče matičnosti u muzejskoj djelatnosti, više podataka (uključujući sustav muzeja Republike Hrvatske) se može naći na stranici www.mdc.hr.

Radionica *Kulturno-turistički sadržaji u e-okruženju* odvijala se u jutarnjim satima trećeg dana skupa pod vodstvom **Vlaste Klarić**, **Želimira Laszla** i **Davorke Pšenice**. Tema radionice okvirno se temeljila na promicanju kulturnog turizma obrađujući teme predstavljanja destinacija i kulturne baštine na turističkim mrežnim stranicama, mrežne stranice baštinskih institucija i njihov značaj za razvoj kulturnog turizma te upravljanje digitalnim sadržajima. Nekoliko konkretnih te vrlo efektivno koncipiranih primjera vezanih uz to područje iznijeli su, primjerice, **Želimir Laszlo**, **Milo Sršen** i **Branka Tropp**.

Na seminaru je promoviran zbornik radova s prošlogodišnjeg, 8. seminara Ahivi, knjižnice, muzeji.

M. Benčec
mbencec@yahoo.co.uk

I. Brunšek
ivabrun_vg@yahoo.co.uk

N. Bukvić
nenad_bukvic@yahoo.co.uk

T. Ivanjko
tivanjko@ffzg.hr

S. Matić
smatic@ffzg.hr

I. Mišalongin
imislon@yahoo.com

V. Papić
malavida81@yahoo.it

I. Plečko
pleckova@hotmail.com

I. Slivar
ines_s@net.hr

Sa(n)jam knjige u Istri Vikend knjižničara

(Pula, 2.-4. prosinca 2005.)

Od 1. do 10. prosinca 2005. godine u Puli je održan 11. sa(n)jam knjige u Istri. Mediteran, kriminalistički zapleti, odmjerena kombinacija predstavnika književnih naraštaja, stilova, strujanja i radova - glavne su odlike njegova programa, kojim je okupio 250 hrvatskih nakladnika s gotovo 20 000 naslova. To je već tradicionalno autorski sajam, pa ga zovu i hrvatski Leipzig, a prate ga brojna gostovanja stranih autora, promocije, izložbe, koncerti, radionice, okrugli stolovi, razgovori i kružoci. Na sajmu se dodjeljuju i već popularne nagrade *Kiklop*. Tako je na ovom sajmu *Kiklopa* u kategoriji najboljeg proznog djela dobio Luko Paljetak za *Skroviti vrt: dnevnik Cvijete Zuzorić*. Hitom godine proglašen je *Zahir* Paula Coelhoa, tu su još nagrade za najbolji esej, prijevod, publicističko djelo, pjesničku knjigu, urednika godine...

Kako je glavna tema sajma bio krimić, u stilu krimića dodjelu *Kiklopa* režirao je Krešimir Dolenčić.

Valja napomenuti da knjižničari, već tradicionalno, djelatno sudjeluju u programu sajma, ne samo nominirajući i glasujući za nagrade *Kiklop* nego i organizirajući Vikend knjižničara. Ove je godine Vikend knjižničara održan od 2. do 4. prosinca u organizaciji Hrvatskog knjižničarskog društva u suradnji s Društvom bibliotekara Istre te Gradskom knjižnicom i čitaonicom Pula. Po prvi su put na sajmu bile izložene i stručne publikacije iz bogate nakladničke djelatnosti Hrvatskoga knjižničarskog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Knjižnica grada Zagreba i Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić". Vikend knjižničara je u Gradskoj knjižnici i čitaonici započeo predstavljanjem novih publikacija HKD-a. Alemka Belan-Simić predstavila je izdanja koja su u posljednjih godinu dana objavljena u nizu Povremena izdanja, a Rajka Govorčin Gjurković naslove koji su objavljeni u nizovima Izdanja i Posebna izdanja.

Rajka Govorčin Gjurković, glavna urednica nizova Izdanja i Posebna izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva

Zanimljivo i osvježavajuće bilo je predstavljanje projekta *Jutarnji bibliotekar* kolega iz Bosne i Hercegovine, koji na internetu izdaju vijesti prateći novosti i zanimljivosti iz svijeta, prezentirajući knjižničarstvo mladalački "otkačeno", suvremeno, razbijajući stereotipe o "dosadnoj strogosti" knjižničara i knjižničarstva.

Bila je to prigoda da ravnateljica pulske Gradske knjižnice, Nela Načinović, kolegama iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine predstavi ustroj i rad knjižnice s bogatim fondom i tradicijom te da 50-ak sudionika provede kroz novu, lijepo i funkcionalno uređenu zgradu.

Okrugli stol na temu *Kakva knjiga treba knjižnicama: nabavna politika narodnih knjižnica i politika prema knjizi* održan je 3. prosinca također u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula.

Okruglom stolu nazočili su, osim knjižničara, i urednici i nakladnici, djelatnici Ministarstva kulture i predstavnici medija. Značajna tema o nabavnoj politici narodnih knjižnica i politici prema knjizi bila je izvrsno pripremljena. Razgovor je pripremila i vodila Alemka Belan-Simić, predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva, a govorili su: Mira Švob, koordinatorica nabave Knjižnica grada Zagreba, članica Vijeća za knjigu i nakladništvo i članica Komisije za nabavu i izgradnju fondova Hrvatskoga knjižničarskog društva, Kruno Lokotar, urednik u Nakladničkoj kući AGM i književni kritičar, dobitnik nagrade *Kiklop* u kategoriji urednik godine (2004.), Lara Hölbling Matković, članica Društva hrvatskih književnih prevodilaca, te Ranka Javor, voditeljica Hrvatskog centra za dječju knjigu.

Prava je šteta što je izostao izravni dijalog, jer se gospodin Čedomir Višnjić, pomoćnik Ministra kulture za knjigu i nakladništvo, iako je prihvatio sudjelovanje s prilogom o politici prema knjizi, nije pojavio.

Alemka Belan-Simić je podsjetila da su učestaliji razgovori o politici prema knjizi započeli upravo u Puli 1999. godine na otvaranju Mjesecu hrvatske knjige, na okruglom stolu *Položaj knjige u društvu*. Koliko je tema "vruća i aktualna" svjedoči nastavak razgovora na skupovima u Rijeci 2000. godine na okruglom stolu *Knjiga i knjižnice u osvit 3. tisućljeća- problemi, prioriteta, smjerokazi, rješenja* te na okruglom stolu u Zagrebu 2001. godine *Knjiga u medijima*. Na sajmu knjiga u Puli 2003. godine vođen je razgovor o otkupu knjiga za knjižnice pod provokativnim nazivom *Postoji li sukob između nakladnika i knjižničara?*, a u sklopu Interlibera, 11. studenoga 2005. u Zagrebu, organizirana je tribina pod naslovom *Dostupnost informacijama o knjigama objavljenim u Hrvatskoj*.

Okrugli stol u pulskoj Gradskoj knjižnici bio je zamišljen kao mjesto na kojem će se ozbiljno progovoriti o tome kakva knjiga treba knjižnicama i time ustanoviti jesu li u pravu oni koji govore da knjižničari ne kupuju u dovoljnom broju vrijedne knjige, podilazeći ukusu korisnika, ili su pak u pravu knjižničari u svojoj tvrdnji da neki nakladnici proizvode knjige upitne kvalitete, i to jezično, sadržajno i tehnički.

Sudionici okruglog stola

Mira Švob, koja od 1995. godine priprema i vodi koordiniranu nabavu knjiga za narodne knjižnice u Zagrebu, izložila je temeljna načela nabavne politike narodnih knjižnica, upozorivši na važnost smjernica za izgradnju zbirke, koje osiguravaju sustavnost i dosljednost u nabavi građe pa bi ih svaka knjižnica trebala imati u pisanom obliku. Kruno Lokotar, urednik, ali i dipl. bibliotekar, govorio je o teškoćama uredničkog posla kod usklađivanja dva teško pomirljiva pogleda na knjigu – knjigu kao kulturno dobro i kao robu, koja mora kao i svaka druga roba donijeti profit. Upravo to što je bibliotekar i što je godinama radio u narodnoj knjižnici, Lokotar je istaknuo kao iskustvo koje mu je dosad pomoglo u uredničkom poslu.

Ranka Javor govorila je o izdavaštvu knjiga za djecu i mladež u Hrvatskoj, koja se kreće oko 1000 naslova godišnje, oko 100 domaćih autora, pisaca i ilustratora, dakle u preglednim okvirima, ali se preslabo prati i premalo vrednuje. Navodeći da Ministarstvo kulture u prosjeku daje potporu od 5000 kn po naslovu, a otkupi u prosjeku 50 primjeraka jednog naslova, postavila je pitanje želi li se time reći da knjiga za djecu manje košta ili manje vrijedi od knjige za odrasle, te zaključila da nijedno nije točno. Ujedno je najavila Prvi hrvatski bijenale ilustracija u organizaciji Galerije Klovićevi dvori u Zagrebu 2006. godine.

Lara Hölbling Matković, samostalna umjetnica koja prevodi s engleskog i njemačkog jezika, govorila je o trenutnom stanju književnog prevođenja u Hrvatskoj s posebnim osvrtom na dječju književnost te prijedlozima za kontrolu njihove kvalitete. Nakon izlaganja i žive diskusije doneseni su zaključci.

Ljubazni domaćini, knjižara Castropola i glavni pokretač svih događanja, Magdalena Vodopija, organizirali su u subotu navečer za knjižničare, nakladnike i autore "tulum" u ugodnoj pulskoj *Kantini*.

Lj. Sabljak
lj.sabljak@kgz.hr

Zaključci okruglog stola:

1. Kako knjižničarska struka ima standarde prema kojima, ovisno o veličini knjižnice i strukturi stanovništva, može voditi kvalitetnu nabavnu politiku, predlaže se da svaka narodna knjižnica, ukoliko ih još nema, izradi javno dostupne smjernice za nabavu, temeljene na međunarodnim i hrvatskim standardima, kao uporište profilirane nabavne politike i obranu u slučaju pritisaka pri kupnji ili darivanju određenih naslova.
2. Kako se kultura čitanja usvaja od najranijeg djetinjstva, iznimno je važno podržati objavljivanje kvalitetne dječje knjige, pri čemu posebnu pozornost valja posvetiti kvalitetnoj ilustraciji i jeziku djela, posebice kad je u pitanju prijevod. Budući da je često zbog zahtjevnog grafičkog izgleda kvalitetna knjiga namijenjena djeci skuplja od knjige namijenjene odraslima, sudionici okruglog stola suglasni su da se uputi prijedlog o pojačanoj potpori dječjoj knjizi Vijeću za knjigu i nakladništvo Ministarstva kulture.
3. U cilju objavljivanja kvalitetne prijevodne literature te podržavajući prijedlog Društva hrvatskih književnih prevodilaca da Vijeće za knjigu i nakladništvo Ministarstva kulture prilikom odluka o potporama i otkupima knjiga uzima u obzir i kvalitetu prijevoda, preporučuje se Ministarstvu kulture da se pri davanju potpore objavljivanju ili otkupa prijevoda traži recenzija prijevoda, kao što to MZOŠ traži za znanstvenu knjigu.
4. Sudionici su izrazili žaljenje što nema predstavnika Ministarstva kulture koji bi ih informirao o radu Radne grupe za politiku prema knjizi, a posebice o načinu rješavanja tzv. posudbenog prava, čije uvođenje može imati dalekosežne posljedice na rad narodnih knjižnica. Predlaže se da se Ministarstvu kulture, odnosno Hrvatskome knjižničnom vijeću, uputi zahtjev o organiziranju šire rasprave o tom pitanju prije donošenja bilo koje odluke.
5. Knjižničari iz školskih knjižnica upoznali su skup s činjenicom da školske knjižnice ove godine uopće nisu dobile sredstva za nabavu knjiga. Sudionici su podržali zahtjev da se u vezi s tim uputi prosvjed Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

5. okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama (Zagreb, 10. prosinca 2005.)

U Zagrebu je 9. prosinca 2005. održan 5. okrugli stol posvećen slobodnom pristupu informacijama, koji se već tradicionalno organizira povodom međunarodnog Dana ljudskih prava, a osnovna je tema bila *Slobodan pristup informacijama i doživotno učenje*.

Okrugli su stol zajednički organizirale Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja pri

Hrvatskom knjižničarskom društvu, Katedra za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Knjižnice grada Zagreba. Skup je okupio osamdesetak sudionika, knjižničara i studenata knjižničarstva iz cijele Hrvatske.

Skup je otvorila Vedrana Spajić-Vrkaš s Filozofskog fakulteta u Zagrebu iznimno zanimljivim predavanjem o europskim pokazateljima kvalitete odgoja i obrazovanja, s posebnim naglaskom na one koji se odnose na cjeloživotno učenje. Također je govorila o trenutnom stanju na tom području u Hrvatskoj te istaknula da kod nas još uvijek nije postignut dogovor oko temeljnih ciljeva odgoja i obrazovanja, što je uzrok da još uvijek nije izrađena učinkovita strategija razvoja cjeloživotnog učenja.

Potom je Anna Maria Tamaro sa Sveučilišta u Parmi u Italiji govorila o doživotnom učenju knjižničarskih i informacijskih stručnjaka u Europi. Posebice je dotaknula pitanje kvalitete i priznavanja obrazovanja i usavršavanja sa stajališta Bolonjskog procesa. Nadalje, predstavila je rezultate istraživanja IFLA-ine Sekcije za obrazovanje i usavršavanje o provjeri kvalitete na knjižničarskim i informacijskim studijima. Marion Huckle, voditeljica CILIP-ovog Odjela za kvalifikacije i stručni razvoj iz Velike Britanije, predstavila je, pak, britanski, odnosno CILIP-ov sustav kvalifikacija, a Kristina Virtanen iz Finske govorila je o finskim narodnim knjižnicama i njihovoj ulozi u doživotnom učenju. Simona Resman iz Knjižnice Otona Župančića u Ljubljani opisala je nekoliko primjera dobre prakse doživotnog učenja za odrasle u slovenskim knjižnicama.

Aleksandra Horvat s Filozofskog fakulteta u Zagrebu osvrnula se u svom izlaganju na knjižničarske studije u Hrvatskoj, pri čemu je istaknula postojeće nedoumice oko njihova koncipiranja i ustroja. Potom je Tatjana Nebesny iz Knjižnice grada Zagreba predstavila IFLA-inu Sekciju metropolitanskih gradova i njene aktivnosti. Senka Tomljanović iz Sveučilišne knjižnice Rijeka govorila je o mogućim aktivnostima sveučilišne knjižnice u okviru programa cjeloživotnog obrazovanja na sveučilištu te je predstavila programe koje nudi riječka sveučilišna knjižnica.

S. Faletar Tanacković
sfaletar@ffos.hr

Zaključci 5. okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama

1. Jedno od najvažnijih pitanja za budući razvoj europskih sustava odgoja i obrazovanja jest kako na primjeren način iskoristiti potencijale informacijske i komunikacijske tehnologije za stvaranje društva znanja koje će moći osigurati gospodarski rast i društvenu stabilnost u okolnostima globalnog nadmetanja. U današnjem informacijskom društvu knjižnica se smatra mjestom slobodnog protoka znanja i kulture koje djeluje kao protuteža selektivnoj ponudi masovnih medija i obrazovnog sustava. S obzirom da u Hrvatskoj još nije postignut dogovor oko temeljnih ciljeva odgoja i obrazovanja, zbog čega je u zaostatku i izrada učinkovite strategije razvoja doživotnog učenja, potrebno je o toj temi pokrenuti javnu raspravu u koju bi se uključile i knjižnice koje su podrška doživotnom učenju te započeti s izradom strategije.
2. Osim osnovnih škola, narodne su knjižnice glavne pristupne točke lokalne zajednice i stoga su važne za stvaranje uvjeta za razvoj civilnog društva. Narodne knjižnice potiču učenje u zajednici na svim razinama pa je stoga potrebno zasnivati i razvijati knjižnične programe usmjerene na doživotno obrazovanje svih dobnih, socijalnih i etničkih skupina te razvoj novih usluga temeljenih na naprednoj informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji.
3. Sudionici skupa upućuju apel svima u Republici Hrvatskoj koji su angažirani u procesu pregovaranja s Europskom unijom da iskoriste potencijale koje pružaju sve vrste knjižnica – njihove zbirke, ali i kvalitetno obrazovani kadar, jer one mogu znatno pridonijeti promicanju slobodnog pristupa informacijama, informatičkoj i informacijskoj pismenosti građana, a time i doživotnom obrazovanju svakog pojedinca.
4. S obzirom na uključivanje sveučilišta u programe doživotnog učenja te predstojeću izradu programa poslijediplomskih knjižničarskih studija, Hrvatsko knjižničarsko društvo, kao udruga koja izvodi i nadzire stručno obrazovanje i usavršavanje, mora se aktivnije uključiti u rješavanje pitanja vezanih uz stručno školovanje i usavršavanje te osobito uz provjeru kvalitete i priznavanje stručnosti. Predlaže se stoga da Hrvatsko knjižničarsko društvo organizira raspravu o razlikama u nazivima zvanja koja se sada stječu na sveučilišnim studijima u Zagrebu, Osijeku i Zadru, s posebnim osvrtom na odredbe Zakona o knjižnicama koje se odnose na knjižnično osoblje (čl. 34-36).

2. nacionalna konferencija o volonterstvu *Volontiram, a ne moram!*

(Trogir, 13.-15. listopada 2005.)

Udruga MoSt iz Splita u partnerstvu s udrugom MI (Split), SMART (Rijeka), Mrežom mladih Hrvatske (Zagreb) i Centrom za mir, nenasilje i ljudska prava (Osijek), pod pokroviteljstvom i uz financijsku potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva organizirala je 2. nacionalnu konferenciju o volonterstvu pod motom *Volontiram, a ne moram!* Svrha održavanja Konferencije (www.most.hr) je promicanje vrijednosti volonterskog rada kao i zagovaranje boljeg vrednovanja volonterskog rada u društvu.

U radu Konferencije sudjelovalo je oko 230 predstavnika volonterskih udruga, škola, organizacija i ustanova s područja cijele Hrvatske koje povezuje potpora i zalaganje za razvoj volonterstva. Uz volontere, u radu Konferencije sudjelovali su predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti predstavljajući razvoj volonterstva u pojedinim sektorima, kao i razvoja organizacija civilnoga društva.

Tematski dio konferencije odvijao se kroz radionice o sljedećim temama: mladi i volonterstvo, volontiranje poslovnog sektora, edukacija o volontiranju i vođenju volonterskih programa, primjeri dobre prakse. U okviru radionice o poslovnom sektoru predstavljena je dvogodišnja akcija udruge za inkluziju Lastavice pod nazivom Akcija za lastavicu (<http://www.brodomerkur.hr/lastavica/lastavice.asp>). Udruga je obavila fotomonografiju čijom je prodajom i donacijama omogućena kupovina stana. Prodajom jednog primjerka knjige pribavljena su sredstva za kupovinu 4,5 m³ stana.

Zagrebačka banka predstavila je svoj program prikupljanja donacija za udrugu Krijesnica te potporom volonterstva fundacije Unidea UniCredit Foundation. Polaznici radionice podijeljeni su u nekoliko skupina. Svaka skupina dobila je zadatke – pitanja i teme o kojima se zajednički raspravljalo. Težište radionice bilo je na partnerstvu udruga i tvrtki gdje će obje strane imati određenu dobit koja se ne sastoji od financijske donacije. Tako se raspravljalo zašto uključiti poslovni sektor u rad volonterskih udruga, o mogućnostima njegovog uključivanja, znanjima i vještinama koja su za to potrebna, dosadašnjim iskustvima te o izazovima i rizicima o kojima treba voditi računa.

Tijekom Konferencije održana je izložba foto-priča *Volonter i volontiranje*. Drugog dana Konferencije autorima najboljih priča uručene su nagrade.

Posljednjeg dana Konferencije vodila se rasprava o zakonu o volonterstvu i predstavljani su zaključci svih radionica, nakon čega je održana volonterska akcija čišćenja izvora rijeke Jadro u Solinu uz predavanje o značenju rijeke za njezino područje.

A. Tupek
atupek@nsk.hr

Stručna praksa studenata knjižničarstva Filozofskog fakulteta u Osijeku u samostanskim i biskupijskim knjižnicama

Studenti i nastavnici Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku postali su prije nekoliko godina svjesni potrebe otkrivanja blaga samostanskih knjižnica i važnosti njihovog očuvanja. Upravo je to jedan od razloga što se praksa studenata knjižničarstva, odnosno informacijskih znanosti već nekoliko godina odvija u samostanskim i biskupijskim knjižnicama.

U ljeto 2005. godine u Dubrovniku je boravilo sedam ekipa po četiri studenta, koji su i ovaj put usko surađivali sa Željkom Veghom, stručnjakom za staru knjigu. Studenti su pregledavali fond, čistili ga i pročišćavali, te radili na poslovima revizije knjižničnog fonda, usklađivanju kataloških zapisa i signatura s podacima na knjigama, katalogizaciji, popisivanju knjiga za koje je nužna restauracija, popisivanju knjiga 16. st., izdvajanju knjiga iz 20. st. i njihovih kataloških listića. Osim toga, popisivale su se i izdvajale knjige Ruđera Boškovića. Uslijedit će stručna i kataloška obrada, a potom i digitalizacija vrijedne građe.

Knjižnica Franjevačkog samostana Sv. Petra i Pavla u Mostaru započela je s obnovom 2005. god. također u suradnji s Odsjekom. Kao i u ostale knjižnice, petnaestak studenata dolazilo je na dva tjedna u manjim skupinama i opet se krenulo iz samog početka. Knjižnica je bila dosta oštećena u ratu pa je i sam prostor gdje je bila smještena trebao obnovu. Zato se fond iselio na drugi kat samostana u privremene prostorije, a prostor bivše knjižnice se upravo obnavlja.

Osim što su preselili cjelokupni fond, studenti su ga usput i ugrubo razvrstali u nekoliko osnovnih UDK skupina te djelomično izdvojili stare knjige i oštećene knjige. Obavljali su se poslovi poput pečatiranja i preslagivanja knjiga radi njihove zaštite, jer su pojedini dijelovi građe bili neprimjereno smješteni. Izdvojena je oštećena, prekobrojna i efemerna građa i periodika te sve što se moglo smatrati zavičajnom zbirkom.

Prema slobodnoj procjeni, knjižnica posjeduje otprilike 130 000 svezaka knjiga i 2 000 naslova periodike. Periodika je trenutno neprimjereno smještena i uglavnom neobrađena pa se pokazala potreba za stručnom revizijom ili nekim stručnim savjetom koji bi pripomogao pri rješavanju tog problema. U knjižnici su trenutno zaposleni dipl. informatičar, dipl. knjižničarka i studentica Filozofskog fakulteta u Mostaru kao pripomoć kod unosa podataka. Budući da je nabavljena i programska podrška za katalogizaciju, radi se na klasifikaciji i unose skraćeni kataložni zapisi.

Suradnja se s Mostarom nastavlja već u veljači ove godine i nadamo se da će većina studenata s Odsjeka proći kroz barem jednu od navedenih knjižnica i dobiti uvid u posao i shvatiti što to znači graditi knjižnicu iz

temelja i koliko je stručnih znanja i vještina potrebno da bi se organiziralo njeno funkcioniranje.

Ovdje je još zanimljivo spomenuti da se istodobno odvija praksa studenata i u knjižnici Muzeja Slavonije u Osijeku pod vodstvom mr. sc. Marine Vinaj te da su studenti prošle zime pomagali u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku pri stavljanju kodiranih naljepnica, odnosno pripremi za automatizaciju posudbe.

Nadamo se da će na taj način studenti steći prijeko potrebno znanje i vještine, ali i praktično iskustvo za svoj daljnji rad, a korist za same knjižnice u kojima se odvija praksa već je vidljiva.

N. Brekalo
nbrekalo@ffos.hr

S. Stanarević
sstanare@ffos.hr

Mediji u Hrvatskoj i Americi i akademska etika na hrvatskim i američkim sveučilištima

Gospodin Conrad Turner, savjetnik za javne poslove pri Veleposlanstvu Sjedinjenih Američkih Država u Zagrebu, održao je 20. listopada 2005. predavanje pod naslovom *Mediji u Hrvatskoj i Americi i akademska etika na hrvatskim i američkim sveučilištima* u organizaciji *Information Resource Centera*, Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu i Odjela za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru.

Predavanje, koje je bilo osmišljeno i kao razgovor, održano je za studente prve godine Studija informacijskih znanosti – knjižničarstvo. Nakon uvodnog izlaganja gospodina Turnera poveo se razgovor o akademskoj etici i njenom značenju na hrvatskim sveučilištima te o javnim medijima o Hrvatskoj i u Sjedinjenim Američkim Državama.

U dijelu rasprave o akademskoj etici došlo je do izražaja da su je nazočni studenti povezivali isključivo s obvezama nastavnika, dok je gospodin Turner isticao veliku važnost studentske etike i koliko je njen značaj u izgradnji ugleda sveučilišta i kasnije konkurentnosti diplomiranih studenata.

Rasprava o javnim medijima pokazala je da nazočni smatraju da ih i u jednoj i u drugoj zemlji muče vrlo slični problemi, kao što su cenzura i novinarska etika (problem senzacionalizma, netočnih navoda i slično).

Predavanje je organizirano zato što novi nastavni programi u okviru Bolonjskog procesa pred nastavnike i studente postavljaju nove izazove i zahtjeve vezane uz suradnju nastavnika i studenata te sveukupnu kvalitetu obrazovanja, u čemu etička pitanja čine nezaobilazni dio. Studenti su s velikim zanimanjem sudjelovali u raspravi i kao zaključak predložili izradu dokumenta koji će se baviti studentskom etikom na Sveučilištu u Zadru.

M. Dragija Ivanović
mdragija@unizd.hr

Predavanje Conrada Turnera studentima bibliotekarstva Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Gospodin Conrad Turner, savjetnik za javne poslove Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Zagrebu, održao je 7. studenoga 2005. predavanje o akademskom poštenju studentima treće godine Studija bibliotekarstva Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Nakon uvodnog dijela u kojem je gospodin Turner izložio i pojasnio temeljne pojmove vezane uz temu predavanja, izravnim obraćanjem i postavljanjem pitanja studentima, predavanje se pretvorilo u razgovor. U raspravi je gospodin Turner posebice naglasio važnost postojanja Kodeksa akademske časti studenata (*Honor Code*) na primjeru sveučilišta u SAD-u kojima takvi kodeksi osiguravaju veći ugled i dodatnu vrijednost stečenim diplomama. Iako su studenti bili pomalo začuđeni obvezama koje proizlaze iz prihvaćanja takvog dokumenta (upozoravanje ili otkrivanje nastavnici studenata koji na pismenim ispitima prepisuju), te su se pitali o mogućnostima provođenja u djelo kodeksa na našim sveučilištima šireći raspravu, općenito, na vrijednosti u hrvatskom društvu, svi su se složili da je tema predavanja iznimno zanimljiva i poticajna, kao i prijedlog gospodina Turnera da i oni sami izrade takav kodeks. Zbog toga će gospodin Turner u travnju 2006. održati predavanje i studentima 1. godine informacijskih znanosti, koji studiraju po novom nastavnom programu donesenom u okviru Bolonjskog procesa.

A. Barbarić
abarbari@ffzg.hr

Tribina Dostupnost informacija o knjigama objavljenim u Hrvatskoj (11. studenog 2005.)

Na sajmu knjiga *Interliber*, a tijekom *Mjeseca hrvatske knjige 2005.*, knjižnice su, između ostalog, sudjelovale i tribinom pod nazivom *Dostupnost informacija o knjigama objavljenim u Hrvatskoj*.

Skup je organiziran na poticaj Komisije za nabavu Hrvatskog knjižničarskog društva. Organizatori - Katedra za knjigu i nakladništvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Hrvatsko knjižničarsko društvo - smatraju da danas u Hrvatskoj u sektoru knjige postoje brojna pitanja koja

zahtijevaju suradnju struka vezanih uz knjigu - pisaca, prevoditelja, nakladnika, knjižara, knjižničara, tiskara, pravnik - i tijela državne uprave. Među njima se ističe pitanje dostupnosti informacija o knjigama objavljenim u Hrvatskoj. Tako se na Interliberu u paviljonu 6 na Zagrebačkom velesajmu okupilo stotinjak knjižničara, nakladnika i nekoliko knjižara.

Tribina, popraćena vrlo živahnom sajamskom atmosferom, započela je nizom kraćih izlaganja pozvanih predavača. Pozvani gosti bili su Sonja Avalon, Valerij Jurešić, Mira Švob, Čedomir Višnjić te predstavnici knjižara i nakladnika. Tribinu je vodila dr.sc. Daniela Živković, predstojnica Katedre za knjigu i nakladništvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Uvodno je podsjetila da su zaključci Međunarodnog kolokvija o pravnom položaju knjige, knjižnica i nakladništva u Republici Hrvatskoj, koji je Hrvatsko knjižničarsko društvo u suradnji s Grupacijom nakladnika i knjižara i Društvom hrvatskih književnih prevodilaca organiziralo 1996. godine, zaista poslužili kao smjernice za razvoj politike prema knjizi u Hrvatskoj. Kao poticaj nakladništvu i knjižarstvu, Hrvatska se početkom 1997. uključila u program Vijeća Europe pod nazivom *Books and Archives*. U Dubrovniku i Zagrebu je iste godine održan Okrugli stol o tržištu knjiga u Hrvatskoj i predstavljen adresar Nakladnici knjiga i nota u Hrvatskoj. Istaknula je da je na dan održavanja ove tribine prije trinaest godina osnovan Hrvatski ured za ISBN koji je od tada učlanio u sustav ISBN više od 5000 pravnih i fizičkih osoba koji u Hrvatskoj objavljuju knjige. Gospodin Čedomir Višnjić, pomoćnik Ministra kulture u Upravi za knjigu i nakladništvo, pozdravio je skup i iznio statističke podatke vezane uz potporu nakladništvu. Gospođa Mira Švob, voditeljica Odjela nabave Knjižnica grada Zagreba i članica Vijeća za knjigu, dala je sveobuhvatan pregled najvažnijih zbivanja u hrvatskom knjižarstvu od 1990. i navela više zgodnih primjera nabave nekomercijalnih izdanja. Svoja raznolika iskustva iz perspektive voditelja Odjela nabave Nacionalne i sveučilišne knjižnice izložila je Sonja Avalon istaknuvši da je prema kataložnim zapisima Nacionalne i sveučilišne knjižnice u 2004. godini objavljeno 5429 naslova knjiga. Valerij Jurešić, direktor

Knjižno-informacijskog sustava, predstavio je *Katalog knjiga na prodaju u Hrvatskoj* i izjavio da na toj mrežnoj stranici bilježi 120 000 posjeta mjesečno. Izlaganja su vrlo poticajno djelovala na slušatelje.

Uz podršku brojnih knjižničara razvila se rasprava nakladnika i knjižara među kojima su bili Zvonimir Maštrović, predsjednik Udruge hrvatskih nakladnika, Nenad Bartolčić (Moderna vremena), Nediljko Dominović (Sveučilišna knjižara Zagreb), a uspjeh skupu zaželio je Ante Russo iz Sveučilišne knjižare u Rijeci uz ispriku da ne može osobno doći.

Vrijeme od 13 do 15 sati bilo je dovoljno da se samo načnu pitanja kao što su poticaj nakladništvu kroz otkup i potporu, razlika u nabavi komercijalnih i nekomercijalnih izdanja, cijena knjige te knjige novinskih izdavača. Nažalost, bilo je prekratko da se raspravi položaj knjižarstva u odnosu na nakladništvo. Zaključeno je da je tribina na Interliberu ipak pravo mjesto za razmjenu osnovnih iskustava.

D. Živković

daniela.zivkovic1@zg.htnet.hr

Nova stručna zvanja u svjetlu Bolonjske deklaracije

Bolonjski proces u hrvatskom visokoškolskom obrazovanju ima izravni utjecaj na promjene u dosadašnjim stručnim zvanjima. Na knjižničarskim skupovima o promjenama se govori uopćeno i nedovoljno jasno, pa knjižničari ostaju bez odgovora na jednostavno pitanje – što zapravo dipl. knjižničari i knjižničari moraju napraviti da bi uskladili svoje zvanje s novim zvanjima i kada će Zakon o knjižnicama pratiti navedene promjene. Zbog velikog broja nerazjašnjenih pojmova i stalnih pitanja svojih članova o ovom problemu, Društvo knjižničara Zadar organiziralo je tribinu pod nazivom *Nova stručna zvanja u svjetlu Bolonjske deklaracije*, koja se održala 14. studenoga 2005. na Sveučilištu u Zadru. Gošća tribine bila je prof.dr.sc. Tatjana Aparac Jelušić, pročelnica Odsjeka za informacijske znanosti na Filozofskom fakultetu u Osijeku i zamjenica pročelnika Odjela za knjižničarstvo na Sveučilištu u Zadru. Nazočni su se upoznali sa zakonima koji se odnose na preimenovanje stručnih zvanja u odnosu na nove studije, a kroz diskusiju i na konkretnim primjerima prof.dr.sc. Aparac Jelušić razjasnila je promjene u zvanju (dipl. knjižničar - magistar struke), prevođenje starih zvanja u nova te mogućnosti doškolovanja i stalnog stručnog usavršavanja. Zaključak tribine glasi da je potrebno Zakon o knjižnicama što prije uskladiti s promjenama koje donose novi programi te da je potrebna bolja razmjena informacija o ovoj temi između triju sveučilišta, Hrvatskog knjižničarskog društva i regionalnih društava.

M. Dragija Ivanović

mdragija@gkzd.hr

8. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica

(Opatija, 27.-29. travnja 2006.)

Dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, popularne „specijalke“, održat će se osmi put u Opatiji od 27. do 29. travnja 2006. godine u organizaciji Sekcije za specijalne i visokoškolske knjižnice Hrvatskog knjižničnog društva, Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Knjižničarskog društva Rijeka i Sveučilišne knjižnice Rijeka.

Ovogodišnja tema skupa je *Nove strategije u specijalnim i visokoškolskim knjižnicama: zagovaranje i prikupljanje financijskih sredstava*. Želja nam je upoznati knjižničare s različitim načinima prikupljanja financijskih sredstava, što uvjetuje i bolju promidžbu knjižnica. U današnje vrijeme kad se sve manje možemo osloniti samo na sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, moramo se okrenuti drugim mogućnostima pribavljanja sredstava za što kvalitetniji i učinkovitiji rad knjižnica u duhu našeg vremena i novih tehnologija. U razvijenijim i bogatijim društvima pribavljanje sredstava kroz različite programe, nacionalne i međunarodne projekte uobičajena je pojava. Zato želimo čuti pozitivna iskustva predavača iz Slovenije, Finske, Danske, Njemačke i SAD-a te ih pokušati primijeniti u našim uvjetima. Na skupu će sudjelovati i domaći izlagači koji već imaju neka iskustva na tom području i pokazati nam kako je taj proces u Hrvatskoj moguć i neizbježan.

Nove inicijative i projekti započeti u Hrvatskoj (npr. TEMPUS, Bolonjski proces, pristup Europskoj uniji) samo su dodatni pokretač da usvojimo nova znanja i primijenimo ih na velikim zadacima koji su pred nama.

Gosti skupa bit će Komisija za nabavu i izgradnju fondova i Komisija za međuknjižničnu posudbu Sekcije za zbirke i službe, koje će održati tematsku radionicu. Nabava i međuknjižnična posudba važni su elementi knjižničnog poslovanja. Web-okruženje, kao čimbenik svekolikih promjena u knjižničnoj i drugim djelatnostima, uvjetuje konceptijske promjene te nov način poslovanja u cilju što učinkovitijeg udovoljavanja informacijskih potreba korisnika. To se očituje u sve većoj povezanosti nabave i međuknjižnične posudbe, povezivanju fizičkih i virtualnih fondova, što je posebno značajno za knjižnice u sveučilišnom sustavu.

Organizacija skupa provodit će se kroz izlaganja, posterska izlaganja, veći broj radionica, prezentacija sponzora i predstavljanja novih izdanja knjiga. Konačan program skupa bit će dostupan na mrežnim stranicama HKD-a.

Programski i organizacijski odbor: Alisa Martek, Irena Pilaš, Nada Avakumović, Edita Bačić, Andrea Božić, Senka Tomljanović, Sonja Avalon i Vesna Golubović

Sve obavijesti dostupne su na (<http://www.hkdrustvo.hr/hr/skupovi/skup/67/>).

Program rada:

27.4.2006. četvrtak:

- 08.30–09.30 Prijava sudionika, registracija, postavljanje postera
09.30–09.50 Pozdravna riječ: Alisa Martek, Alemka Belan-Simić
09.50–10.20 P. Lučin: Programi Europske zajednice u području obrazovanja i izazovi koji su pred Hrvatskom
10.20–10.50 J. Stipanov: Zagovarati da! Ali što i kako?
11.00–11.30 Pauza za kavu – Sponzor Dominović
11.30–12.00 Alberta Arthus, USA Campus-Based Libraries in the United States : Challenged by Change
12.00–12.30 Kristiina Hormia Poutanen, Finska: Developing digital library services in Finland - government providing funding for core services
12.30–12.50 Steve Dane, Brill Academic Publishers: Brill: past, present & future
12.50–13.10 Predstavljanje sponzora –Blackwell
13.10–15.00 Pauza za ručak –
15.00–15.30 Susan Pfifer Canby, USA: More than Keeping Pace: Providing a Competitive Edge
15.30–16.00 Senka Tomljanović: Komparativna analiza projektnih natječaja EU-Hrvatska
16.00–16.20 Tanja Sušec, Gordana Ramljak: Marketing u medicinskim knjižnicama: uloga knjižničara u promociji usluga i mogućnosti knjižnice
16.20–16.40 Cary Bruce, EBSCO
16.40–17.00 Pauza za kavu – Sponzor Školska knjiga
17.00–17.30 Marija Raos: Moguće uloge knjižnica u zajednici: prikupljanje financijskih sredstava
17.30–18.00 Žaneta Baršić-Schneider, Blaženka Peradenić-Kotur: Program „Informacije o Europskoj uniji u narodnim knjižnicama“
18.00–18.30 Promocija knjige Dr.sc. Maja Jokić „Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada“, Rafael Ball promocija njemačkog izdanja
20.00 Zajednička večera

28.4.2006. petak:

- 09.00–10.00 Marina Mihalić + naši partneri: Predstavljanje projekta Tempus SCM „A model of the library system at the University of Zagreb“ 1. dio
10.00–10.30 Pauza za kavu – Sponzor VBZ
10.30–11.30 Marina Mihalić + voditelji RS: Predstavljanje programa radnih skupina u okviru Tempus SCM „A model of the library system at the University of Zagreb“ 2. dio
11.30–12.00 Predstavljanje sponzora – Elsevier
12.00–13.00 Posterska sesija
13.00–15.30 Pauza za ručak
15.30–18.00 Radionica 1: Edita Bačić, Davorka Pšenica: Javno zagovaranje za specijalne i visokoškolske knjižnice
15.30–18.00 Radionica 2: Sonja Avalon, Vesna Golubović: Nabava i međuknjižnična posudba – nova strategija poslovanja
18.00–18.30 Zaključci skupa

29.4.2006. subota: stručna ekskurzija

Poziv na međunarodnu konferenciju *Libraris in the Digital Age* (LIDA)

(Dubrovnik i Mljet, 29. svibnja – 4. lipnja 2006.)

Sedma međunarodna konferencija LIDA održat će se od 29. svibnja do 4. lipnja 2006. u Dubrovniku i na Mljetu. Odsjek za informacijske znanosti pri Filozofskom fakultetu u Osijeku i Rutgers Sveučilište iz Sjedinjenih Američkih Država organizatori su i ovogodišnje LIDA-e. Dvije osnovne teme konferencije su: *Kulturni, društveni i institucionalni utjecaj i položaj digitalnih knjižnica te Oblikovanje digitalnih knjižnica za djecu i mladež*. Kodirektori prvog dijela su Tatjana Aparac Jelusić (Sveučilište J. J. Strossmayer u Osijeku, Hrvatska) i Tefko Saračević (Sveučilište Rutgers, SAD), a drugoga Karol C. Kuhlthau (Sveučilište Rutgers, SAD) i Ross Todd (Sveučilište Rutgers, SAD).

Očekuje se sudjelovanje većeg broja domaćih i stranih svjetski poznatih stručnjaka iz područja, a radujemo se što vam, osim već spomenutih Tefka Saračevića, Karol C. Kuhlthau i Rossa Todda, možemo najaviti i sljedeće: Marija Dalbello (Sveučilište Rutgers, SAD), Violet Harada (Sveučilište Hawaii u Manoi), Dania Bilal (Sveučilište Tennessee, SAD), Coleen Cool (Queens College Flushing, SAD), Mary Jane McNally (Sveučilište Rutgers, SAD), Andrew Large (Sveučilište McGill, Kanada), Liz Liddy (Sveučilište Syracuse, SAD), Bruce Croft (Sveučilište Massachusetts, SAD), Bob Hayes (Sveučilište u Kaliforniji, SAD, profesor emeritus) i Ching-chi Chen (Simmons College, SAD). Ovogodišnji počasni gost bit će profesor Jack Meadows (Sveučilište Loughborough, UK).

Rok za slanje prijedloga izlaganja i radionica je 10. siječnja, a demonstracija i poster-izlaganja 10. veljače. Svi se prijedlozi šalju na adresu (taparac@ffos.hr) u obliku privitka, i bit će recenzirani. Također, pozivaju se knjižnice, informacijske agencije, profesionalne organizacije i ostali pružatelji usluga da za vrijeme trajanja konferencije, na kojoj će se okupiti oko 150 sudionika iz cijelog svijeta, održe demonstraciju, radionicu, predstavljanje ili izložbu svojih proizvoda i aktivnosti.

Sve dodatne informacije (detaljniji poziv na sudjelovanje s popisom mogućih tema radova, preliminarni program, praktične informacije o smještaju, putu, registraciji i sl.) mogu se pronaći na mrežnim stranicama konferencije (<http://www.ffos.hr/lida>) ili dobiti slanjem upita na (lida@ffos.hr).

S. Faletar Tanacković
sfaletar@ffos.hr

Obavijest o održavanju 35. skupštine HKD-a

Hrvatsko knjižničarsko društvo održat će od 27.-30. rujna 2006. godine svoju redovnu 35. skupštinu na Plitvičkim jezerima.

Na Skupštini će se pokušati utvrditi uloga svih vrsta knjižnica, čije su koncepcija i svrha u mijeni: od prostora kao fizičkog mjesta pohrane građe i pružanja usluga do stvaranja digitalnih sadržaja kao izvora znanja, kulture i identiteta.

Tema Skupštine je *Knjižnice kao mjesta čuvanja i promicanja kulturnog identiteta*, s ciljem prepoznavanja uloge knjižnica kao svojevrsnog mosta između pisane i digitalizirane baštine, između knjižnice kao prostora namijenjenog različitim potrebama (druženju, učenju, obrazovanju, kulturnom središtu...) do knjižnice kao virtualnog mjesta i pristupa digitaliziranim zbirkama (zavičajnim zbirkama, spomeničkim knjižnicama, zbirkama stare i rijetke građe, periodike, zbirkama namijenjenih posebnim skupinama i sl.) i ostalim informacijama u cilju uspostave civilnog društva.

Na Skupštini će svojim izlaganjima, uz domaće, sudjelovati i kolege iz inozemstva, kako bi se razmijenila iskustva i upoznala inozemna praksa knjižnica.

U stručnom dijelu skupštine organizirat će se praktične radionice, a posebno najavljujemo i Okrugli stol: Novinski fondovi u hrvatskim knjižnicama.

Osim pozvanih izlaganja, predviđena su i izlaganja na posteru u okviru jedne od okvirnih podtema:

1. novinski fondovi
2. organizacija posebnih zbirki tiskane i digitalizirane građe (zavičajne, stare i rijetke građe, periodike, zbirke za posebne grupe korisnika i sl.), u svrhu promicanja kulturnog identiteta
3. dostupnost elektroničkih izvora informacija u cilju uspostave civilnog društva
4. organizacijsko-tehnička, pravna i financijska pitanja digitalizacije

Izlaganja na posteru mogu se prijaviti do **1. svibnja** u elektroničkom obliku na obrascu za prijavu, a poslati kao privitak na adresu hkd@nsk.hr (s naznakom u polju predmet **«35. Skupština HKD-prijava za postersko izlaganje»**). Autorima prihvaćenih posterskih izlaganja, Programski odbor 35. Skupštine uputit će službeni poziv za sudjelovanje do 15. svibnja.

Upute za izradu postera

Poster se izrađuje na papiru dimenzija 70 x 100cm.

Sva slova i grafički prikazi trebaju biti dobro vidljivi s udaljenosti najmanje 1,2 metara. Preporučuje se korištenje različitih boja za podlogu i prikaz rezultata. Postersko izlaganje treba sadržavati sljedeće elemente:

- naslov rada (veličina treba biti veća nego za ostali dio teksta na posteru)
- autor(i) i adresa ustanove (sitnija slova od slova korištenih za naslov)
- cilj i svrha rada (opisati u 1-2 rečenice)
- metodologija rada (opisati 1-2 rečenice)
- rezultati
- zaključak.

Program 35. skupštine, kao i sve ostale obavijesti, bit će od 1. travnja objavljeni na mrežnim stranicama Društva (www.hkdruštvo.hr) te distribuirani u sva regionalna knjižničarska društva i matične knjižnice.

37. skupština Mađarskog knjižničarskog društva

(Gödöllő, 21.-24. srpnja 2005.)

Mađarsko knjižničarsko društvo ove godine slavi 70. godišnjicu postojanja te je 37. skupština bila u znaku tog jubileja. Održana je u Gödöllőu, gradu nedaleko od Budimpešte, 21.-23. srpnja 2005. pod nazivom *Zvanje knjižničar*, a moto cijelog skupa je bio *Etika u knjižničarstvu*.

Organizatori skupa su bili: Mađarsko knjižničarsko društvo, Knjižničarsko društvo Županije Pest, Gradska knjižnica Gödöllő, Županijska knjižnica Županije Pest, Znanstvena knjižnica Sveučilišta Szent István u Gödöllőu.

Nakon registracije sudionicima je ponuđeno nekoliko programa: razgledavanje grada, posjet Kraljevskoj palači, stručne izložbe.

Na svečanoj plenarnoj sjednici sudionike skupa pozdravili su Klára Bakos, predsjednica MKD-a, András Bozóki, ministar nacionalnog kulturnog nasljeđa, i dr. József Molnár, rektor Sveučilišta Szent István.

U večernjim satima sudionici su mogli birati između dva kulturna programa: koncert Hot Jazz Banda i program kazališne skupine L'art pour l'art.

Drugi radni dan, kao i obično, odvijao se u sekcijama, kojih je ove godine bilo 9, a zajednička tema im je bila etika i pitanje autorskih prava.

Sekcija knjižničara tehničkih knjižnica radila je pod motom *Knjižnice knjižnicama. Pružanje usluga i pitanje autorskih prava*. Sudionici su izmijenili iskustva vezana uz pitanje autorskih prava prilikom rada s korisnicima.

Moto Sekcije društvenih znanosti bio je *Inovacija i svakodnevica, Knjižničar stvaralac*. Održano je nekoliko zanimljivih predavanja o ulozi knjižnica u obrazovanju, istraživanju i različitim oblicima informiranja javnosti

Zadaci suvremenih knjižničara dječjih knjižnica bio je moto Sekcije knjižničara dječjih knjižnica.

Knjižničari seniori organizirali su okrugli stol o etici u knjižničarstvu.

Sekcija knjižničara informatičara radila je pod motom *Vrijednost i vjerodostojnost informacija, autorsko pravo. Pitanje autorskog prava u pružanju informacija elektroničkim putem*.

Sekcija Društva nastavnika knjižničara posvetila se pitanju etike djelatnosti nastavnika knjižničara.

Bibliografi su na svojoj Sekciji napravljali o suvremenim pitanjima zanimanja bibliografa.

Knjižničari glazbenih knjižnica razgovarali su o nastanku i razvoju svoje struke. Održano je zanimljivo predavanje pod naslovom *Knjižničari glazbenih knjižnica u Mađarskoj u XIX. i XX. stoljeću*.

Knjižničari narodnih knjižnica raspravljali su o zvanju knjižničara.

Nakon radnog dijela za sve sudionike organizirana je zajednička večera.

Treći dan bio je rezerviran za izlete. Sudionici su mogli izabrati između nekoliko vrlo zanimljivih odredišta:

Visegrad, kraljevski grad, obilazak dvoraca i zamaka u okolici Gödöllőa, šetnja obližnjim planinama Börzsönya.

Skupština je bila posvećana definiranju zvanja knjižničara u suvremenom društvu koje se stalno mijenja, a svojim je radom, analizom etičkih pitanja u radu s korisnicima i donošenjem zajedničkih stavova pridonijela izradi budućeg etičkog kodeksa mađarskog knjižničarstva.

M. Ferenc

marija.ferenc@gmail.com

Obilazak američkih knjižnica iz hrvatske perspektive

I ove su godine knjižničari iz Hrvatske imali prigodu boraviti u SAD-u u sklopu *International Visitor Leadership Programa*, koji organizira Bureau of Educational and Cultural Affairs pri U.S. State Departmentu, a posredstvom Veleposlanstva SAD-a u Hrvatskoj.

Ovaj program provodi se od 1940. god. i predstavlja dio vanjske politike SAD-a, a godišnje u programu sudjeluje više od 4500 stručnjaka iz različitih zemalja.

Ovogodišnji program za hrvatske knjižničare pripremila je agencija International Institute, Graduate School, USDA, u kolovozu 2005., a sudjelovali su Boris Bosančić iz Gradske knjižnice Slavonski Brod (sada na Odsjeku za informacijske znanosti osječkog Filozofskog fakulteta) i Gorana Tuškan iz Gradske knjižnice Rijeka.

Ciljevi programa bili su predstaviti dobre prakse u knjižničnom poslovanju i upravljanju te posebne programe u knjižnicama, upoznati se s radom *on line* referentnih usluga te na licu mjesta vidjeti najmoderniju arhitekturu knjižnica.

Program je obuhvatio pet gradova: Washington, Huntsville (Alabama), Seattle, Boston i New York.

Slijedi vrlo sažet prikaz onoga što smo imali priliku vidjeti u Americi.

Prvi tjedan proveli smo u Washingtonu, gdje smo posjetili brojne agencije i ustanove koje prate rad

knjižnica. Prvi stručni sastanak imali smo u knjižnici ustanove **National Archives and Records Administration (NARA)**. Knjižnica prikuplja službene publikacije, zatim publikacije vezane uz američku i svjetsku povijest, vojsku, pravo i arhivistiku (<http://www.archives.gov/>).

Institute of Museum and Library Services (IMLS) nezavisna je federalna agencija sa zadatkom da pomaže razvoj muzejskih i knjižničnih usluga. Ova agencija zapravo dodjeljuje novac za projekte i programe muzeja i knjižnica, s posebnim naglaskom na programe kojima se traži financiranje tehnologije i infrastrukture. Knjižnice pojedinih saveznih država administriraju novac dodijeljen konkretnim projektima u knjižnicama, a svaka savezna država dužna je osigurati dodatan novac po načelu *matching funds* - za svaka 2 dolara koja dolaze iz federalnog izvora (tj. ove agencije), savezna država mora osigurati 1 dolar. Novi program ove agencije namijenjen je razvoju edukacije knjižničara; riječ je o natječaju *Librarians for 21st century* s fondom većim od 20 milijuna dolara. Novac će biti raspodijeljen fakultetima za nove kolegije i programe te studentima za stipendije. U posljednje dvije godine dodijeljeno je oko 2500 stipendija za studente (<http://www.imls.gov/>).

George Washington University – Melvin Gelman Library služi nastavnicima, istraživačkim i informacijskim potrebama nastavnika i studenata na sveučilištu. Knjižnica je posve prilagođena potrebama studenata - otvorena je cijele godine, čak i u razdobljima kada nema nastave, neki prostori otvoreni su 24 sata na dan, ostali se zatvaraju u ponoć, postoje posebne prostorije za učenje u grupama, a cijeli kampus ima *wireless* pristup internetu (<http://www.gwu.edu/gelman/>).

U **Kongresnoj knjižnici** imali smo priliku vidjeti put hrvatske knjige od nabave do polica, te kratko predstavljanje katalogizacije u sustavu Voyager. Posjetili smo i čitaonicu European Division, u sklopu koje se nalazi hrvatska zbirka. Dva su zadatka tog odjela: održavati zbirku te promovirati književnost i kulturu, pa je tako povodom petstote obljetnice *Judite* organiziran jednodnevni skup i izložba o Marku Maruliću. Vidjeli smo i kako funkcionira usluga "pitajte knjižničara" u programu Question Point (<http://www.loc.gov/>).

Posjetili smo i **Natural History Library** koja djeluje u sklopu Smithsonian Institution Libraries, a nalazi se u Smithsonian Museum of Natural History (<http://www.sil.si.edu/libraries/cullman/index.htm>).

Coalition for Networked Information organizacija je koja se bavi pitanjima standardizacije i strategijama umreženih informacija. Na mrežnoj stranici organizacije nalaze se vrijedni članci o navedenim temama, a članci direktora organizacije, Clifforda A. Lyncha, također su javno dostupni na mrežnim stranicama (<http://www.cni.org>).

Tema sastanka održanog u washingtonskom uredu **American Library Association (ALA)** bila je uloga ALA-e u lobiranju za knjižnice. Američko društvo cijeni lobiranje i javno zagovaranje, a washingtonski ured ALA-e osnovan je kako bi utjecao na Kongres i Vladu, što im i polazi za rukom. Osim izravnog lobiranja kod kongresnika,

učinkovito je angažirati i medije. ALA je utjecala i na donošenje novog federalnog zakona kojim se osigurava novac za knjižnične usluge. Naime, federalnim zakonom iz 50-ih godina 20. stoljeća osiguran je novac za izgradnju knjižničnih zgrada. Kako to više nije toliko potrebno, ALA je utjecala na donošenje novog zakona kojim se taj novac prenamijenio za knjižnične usluge. ALA je utjecala i na to da knjižnice i slične ustanove od telefonskih kompanija dobiju i do 90% popusta za korištenje interneta, što je regulirano zakonom i financira se iz posebne naknade koju plaćaju svi korisnici telefona u zemlji (<http://www.ala.org/ala/washoff/oitpofficeinformation.htm>).

Council on Library and Information Resources (CLIR) nezavisna je i neprofitna organizacija koja izrađuje publikacije, programe i projekte s ciljem stvaranja što šireg pristupa informacijama. U posljednje vrijeme surađuju s Kongresnom knjižnicom na nacionalnom programu digitalne infrastrukture i zaštite digitalne građe, osobito one koja i nastaje u digitalnom obliku. Ova agencija administrira i godišnju nagradu *Bill & Melinda Gates Foundation Access to Learning Award* koja se dodjeljuje knjižnicama za programe informacijske tehnologije (<http://www.clir.org>).

Posljednji sastanak u Washingtonu imali smo u **National Library of Education** koja je sastavni dio U.S. Department of Educationa, a tema razgovora bila je arhitektura i struktura baze podataka **ERIC**.

Boravak u SAD-u nastavili smo u Huntsvilleu, gradu na sjeveru Alabame sa 160 000 stanovnika. Huntsville je dugo bio NASA-in istraživački centar, a i danas se tu nalaze sjedišta tvrtki koje se bave istraživanjima za vojnu i kompjutorsku industriju.

U središnjoj knjižnici u sustavu **Huntsville–Madison County Public Library** razgovarali smo s ravnateljicom i voditeljima odjela. Zgrada središnje knjižnice sagrađena je 1987. god. i odmah su je prozvali *Fort Book* zbog vrlo zatvorene arhitekture. U sustavu se uz središnju knjižnicu nalazi još 11 ogranaka, bibliobus i kombi za predškolce. Čak 72% stanovništva ovog područja ima iskaznicu knjižnice.

Knjižnica je uključena u program digitalizacije na razini države Alabama, za što su osigurana sredstva iz federalnih fondova. Digitalizirane povijesne fotografije svoga kraja pridonose projektu *Alabama Mosaic* pri Auburn Universityju. Sudjeluju i u programu *Alabama Virtual Library*, u sklopu kojeg knjižnice zajednički nabavljaju baze podataka (<http://hpl.lib.al.us>).

Tijekom posjeta **Salmon Library, University of Alabama Huntsvilleu** učinilo nam se zanimljivim da je, iako je riječ o sveučilišnoj knjižnici, pristup internetu omogućen i široj publici. Posljednjih godina radi se na razvoju videokonferencija, pri čemu surađuju s jednim kineskim sveučilištem (<http://www.uah.edu/library/>).

Zanimljiv sastanak imali smo i u sjedištu korporacije **Sirsi Dynix**, jednog od vodećih svjetskih proizvođača integriranih knjižničnih sustava (ILS). Njihovi proizvodi koriste se u 4 000 knjižnica diljem svijeta. Zanimljivo je da se cijena formira po posebnoj formuli, a temelji se na veličini knjižnice (broj primjeraka građe i broj korisnika) te

na brutonacionalnom dohotku zemlje, tj. odnosu prema nacionalnom dohotku SAD-a (<http://www.sirsi.com>).

U Huntsvilleu smo imali i sastanak s predsjednicom Gradskog vijeća, gđom Sandrom Moon, koja je i sama knjižničarka. Razgovarali smo o financiranju knjižnica; čini se da su neki problemi univerzalni, primjerice kako naći novac za kulturu i knjižnice dok je zdravstvo u krizi i sl.

S toploga juga odletjeli smo na krajnji sjeverozapad SAD-a, u Seattle. Prvi sastanak imali smo s dr. Saxtonom na **Information School – University of Washington** o programima iz knjižničarstva koji se nude na ovom fakultetu (<http://www.ischool.washington.edu/>).

Washington Talking Book & Braille Library nudi knjige na brajevom pismu, s velikim tiskom, zvučne knjige, a imaju i svoju radiopostaju te studio za snimanje zvučnih knjiga. Impresivan broj od 400 volontera na različite načine pomaže u radu knjižnice i snimanju novih zvučnih knjiga (<http://www.wtbbl.org>).

Nova zgrada **Seattle Public Library**, otvorena u svibnju 2004., svakako je zanimljiva po svojoj arhitekturi. Izgrađena je novcem od doprinosa koji građani plaćaju kroz porez koji su sami izglasali. Knjižnica nema dugo dnevno i tjedno radno vrijeme jer nije dobila novac za otvaranje novih radnih mjesta (u zgradi znatno većoj od one stare). Stoga je 5 mil. dolara uloženo u RFID-sustav. Postoji posebna prostorija za sortiranje, u kojoj stroj automatski prepoznaje kojem ogranku pripada vraćeni primjerak građe, vrstu građe, struku itd., i prema tome odmah šalje knjigu na određena kolica. S ovom tehnologijom razvrsta se i složi 1200 primjeraka građe na sat, uz rad dvoje zaposlenih. Naravno, uz ovu tehnologiju idu i automati za samozaduživanje i samorazduživanje, vrlo jednostavni za korištenje. Cijela zgrada ima bežični pristup internetu. U knjižnici je smješteno čak 400 računala za javno korištenje! Zanimljivo je bilo vidjeti odjel LEAP (Library Equal Access Program) namijenjen korisnicima s posebnim potrebama – gluhanima, slijepima, slabovidnima, u kojem se koristi vrlo moderna tehnologija, npr. videotelefoniranje za gluhe osobe (<http://www.spl.org>).

Posjetili smo i mjestašce **North Bend**, 40-ak km od Seattlea (poznato jer se tamo dijelom snimala serija *Twin Peaks*), da bismo vidjeli jedan manji knjižnični ogranak koji djeluje u sklopu mreže **King County Library System**.

Boston je bio sljedeća stanica. Posjetili smo **Cambridge Public Library**, čiju mrežu čini sedam knjižnica. Kako je u tijeku izgradnja nove glavne knjižnice, trenutno je knjižnica smještena u prostorijama jedne škole, gdje će ostati iduće dvije godine dok traje izgradnja. Uskoro planiraju krenuti u projekt digitalizacije starih brojeva lokalnih novina. Knjige stižu na police isti dan kad dođu iz knjižare, tj. nema zaostataka u obradi! Imaju brojne *outreach* usluge, za odrasle i za djecu. Tako, primjerice, razvoze knjige u staračke domove i nepokretnim korisnicima. *Born to Read* je program u kojem svaka obitelj koja dobije novorođenče na dar dobije i paket iz knjižnice s tri knjige i uputama kako čitati maloj djeci.

Program financira lokalna vlast (<http://www.cambridgema.gov/CPL/>).

Widener Library je najveća među 90 knjižnica na Harvardu. Knjige su smještene na 10 katova čeličnih polica koje ujedno čine i konstrukciju zgrade. Studentima i zaposlenicima Harvarda dostupni su brojni elektronički izvori informacija. Knjižnica radi i na programima digitalizacije, osobito različitih vodiča – za istraživanje, pretraživanje Googlea, pretraživanje po predmetnicama, vodiča za pojedine kolegije itd. (<http://hcl.harvard.edu/>)

Boston Public Library je kombinacija istraživačke i narodne knjižnice. U mreži ima 27 ogrankana, a zanimljivost je da zaposleni u knjižnici moraju imati prebivalište u samom Bostonu da bi mogli raditi u knjižnici. Već tri godine knjižnica sudjeluje u mrežnoj referentnoj usluzi u realnom vremenu, tj. *chatu*. Radi se u programu *Question Point*, u dvosatnom dnevnom dežurstvu. U staroj zgradi (McKim Building) čuva se, između ostalog, predsjednička knjižnica Johna Adamsa te zbirka rara koja sadrži i inkunabule, srednjovjekovne rukopise, prva izdanja Shakespearea itd. (<http://www.bpl.org>)

U Bostonu je održan i jedan sastanak u arhitektonskom uredu **Tappé Associates** koji se specijalizirao za izgradnju, obnovu i uređenje zgrada i interijera knjižnica (više od 70 projekata), škola i drugih javnih ustanova. Naglasili su da je u knjižnici bitna funkcionalnost prostora, prostor prilagođen korisnicima i tehnologiji, pogodan za rast i promjene. Knjižničari informatori trebaju biti pokretni, tj. koristiti mobilnu tehnologiju. Rasvjeta je vrlo važna – treba dobro vidjeti i ono što se nalazi na najnižoj polici. Arhitekti ovog ureda knjižnicu promišljaju kao «treće mjesto», tj. mjesto koje nije ni posao (ili škola) ni dom, a gdje provodimo svoje vrijeme (<http://www.tappe.com>).

Posljednji grad koji smo obišli bio je New York. Cijeli smo dan proveli u **Queens Borough Public Library** - u glavnoj knjižnici te u ogranku Flushing. QBPL je jedna od najvećih javnih knjižnica u SAD-u. U mreži su 63 ogranka i 6 centara za obrazovanje odraslih, godišnji budžet iznosi gotovo 100 mil. dolara, stalno zaposlenih je 980 osoba, 650 na pola radnog vremena i 800 volontera. Ono po čemu se ta knjižnica ističe je brojnost i raznovrsnost programa za useljenike, što je uvjetovano sastavom stanovništva u Queensu. Organiziraju se posebni programi prilagođeni pojedinim kulturnim zajednicama (pa tako i za hrvatsku zajednicu) te organiziraju predavanja koja pomažu doseljenicima, ili kako ih u knjižnici zovu - *new Americans*, da se snađu u društvu – primjerice, o školskom sustavu, pravima iz zdravstvenog osiguranja, osnivanju vlastite tvrtke i sl. Naravno, postoji i građa za učenje engleskog jezika, a organiziraju se i tečajevi učenja jezika. Vrlo su zanimljivi centri za nezaposlene, tj. za tražitelje zaposlenja, tzv. *job centers*, gdje osim literature o zapošljavanju i uputa kako napisati CV, korisnici mogu potražiti posao koristeći internet. U knjižnici Flushing djeluje *International Resource Center* s literaturom na mnogim jezicima, uključujući i hrvatski (<http://www.qbpl.org>).

New York Public Library sustav je koji se sastoji od nekoliko znanstvenih knjižnica i mreže ogranaka narodnih knjižnica. Posjetili smo dvije velike znanstvene knjižnice u središtu Manhattana: **Humanities and Social Sciences Library**, gdje smo imali sastanak u prostorijama Slavic and Baltic Division, te **Science, Industry and Business Library**. Ova knjižnica je poznata po kvalitetnoj katalogizaciji pa rade i master zapise za OCLC katalog.

Program koji nas je proveo kroz američki sustav knjižnica bio je vrlo zanimljiv i informativan – prošli smo veće i manje gradove, bogatije i siromašnije knjižnice, narodne i visokoškolske, vladine i nevladine organizacije... Naravno, teško je povlačiti paralele i raditi usporedbe stanja u američkim i hrvatskim knjižnicama. Veličina i opremljenost prostora, budžeti, broj djelatnika itd. jednostavno su neusporedivi. Ono što bismo svakako mogli naučiti od američkih kolega jest lobiranje i javno zagovaranje te aktivnosti u traženju dodatnih izvora financiranja. U svakom slučaju, posjet knjižnicama SAD-a vrlo je vrijedno profesionalno iskustvo te se nadam da će i dalje hrvatski knjižničari, zahvaljujući Veleposlanstvu SAD-a u Zagrebu, imati priliku doživjeti knjižnice “preko oceana”.

G. Tuškan
gorana@gkri.hr

Skupština Društva bibliotekara Slovenije

(Portorož, 24. – 26. listopada 2005.)

U Portorožu je od 24. do 26. listopada 2005. održana Skupština Društva bibliotekara Slovenije. Osim Izborne skupštine Društva i tradicionalne dodjele diploma, priznanja i nagrada zaslužnim knjižničarima, organizirana je i kao stručni skup koji se bavio aktualnim temama i predstavljanjem rezultata rada i najnovijih usluga slovenskih knjižnica. Tema ovogodišnje Skupštine bila je *Informacijski izvori i usluge knjižnica u elektroničkom okruženju*, pri čemu su prva dva dana obrađene i sljedeće uže teme: *Elektronička knjižnica: tradicionalno i suvremeno*, *Nabava, obrada i pohrana elektroničkih izvora*, *Izrada i organizacija elektroničkih izvora te Pristup, ponuda i korištenje elektroničkih izvora i usluga*. Treći je dan bio posvećen razmatranju teme *Obrazovanje knjižničara i korisnika za elektroničku knjižnicu*, nakon čega je uslijedio okrugli stol pod naslovom *Slovenski knjižničar u 21. stoljeću: zvanje, školovanje, ulazak u struku, napredovanje*.

Skupština je obilovala zanimljivim radovima. Uvodna predavanja održali su mr.sc. Franci Pivec, mr.sc. Jože Zrimšek i mr.sc. Zoran Krstulović, a potom je uslijedio blok predavanja s temom *Elektronička knjižnica: tradicionalno i suvremeno*, u kojem su se osobito istaknula izlaganja Eve Kodrič Dačić o svojstvima i vrstama u elektroničkim publikacijama te mrežnim publikacijama kao predmetu obveznog primjerka te rad Alenke Kavčič Čolič o bibliotekarstvu u informacijskom

društvu. O temi *Nabava, obrada i pohrana elektroničkih izvora* izlagali su Tanja Tuma, mr.sc. Karmen Štular Sotošek, dr.sc. Alenka Šauperl, Jerry D. Saye i Tomaž Ulčakar, čiji se rad bavio dugoročnom zaštitom elektroničke građe. Tema digitalizacije građe razmatrana je u nekoliko predavanja, među kojima je osobito zanimljiv rad Illone Hegyközi *Digitalizacija u mađarskim knjižnicama – praksa, planiranje i strategija*, u kojem su prikazane aktivnosti na koordinaciji rada u području digitalizacije građe u mađarskim knjižnicama i ostalim mađarskim ustanovama koji je započeo 2003. godine. Temom *Pristup, ponuda i korištenje elektroničkih izvora i usluga* bavili su se, među ostalim, mr.sc. Gorazd Vodeb koji je predstavio daljinski pristup izvorima informacija u NUK-u, u analizi korištenja knjižničnih portala Anamarija Rožić-Hristovski i mr.sc. Iztok Humar testirali su portal MojaKnjižnica@CKM – portal Središnje medicinske knjižnice (Centralna medicinska knjižnica, Ljubljana), a Breda Karun predstavila je ideju o uspostavi portala KAMRA – portalu koji bi okupio tri struke – slovenske arhive, knjižnice i muzeje, ponudio informacije o ustanovama i događanjima, ali i omogućio pretraživanje njihovih kataloga i drugih izvora informacija te okupio digitaliziranu građu na jednom mjestu.

Radu su pridonijeli i radovi predstavnica hrvatskog bibliotekarstva. Alemka Belan Simić, predsjednica Hrvatskog knjižničarskog društva, bavila se temom *Opis, pravila i problemi vezani uz elektroničku građu u izdanjima Hrvatskog knjižničarskog društva*, dok je dr. Tatjana Aparac Jelušić govorila o Bolonjskom procesu i studiju informacijskih znanosti s prikazom stanja na Odsjeku za informacijske znanosti u Osijeku i Odjelu za knjižničarstvo u Zadru.

Skupštinu je pratio i niz predstavljanja koji su dali uvid u stanje razvoja slovenske digitalne knjižnice i sudjelovanje slovenskih knjižnica u razvojnim projektima Europske unije. Bila je izvrsno organizirana, a zbornik radova koji je pripremljen i objavljen prije početka skupa vrijedna je publikacija koja može biti korisna svima koje zanima uvid u stanje slovenskog knjižničarstva i pogled naših susjeda na razvoj knjižnica i knjižničarske struke.

Program sa sažecima i prezentacijama većine predavača mogu se pronaći na mrežnoj stranici Društva bibliotekara Slovenije (<http://www.zbds-zveza.si/portoroz2005.asp>).

S. Klarin
sklarin@nsk.hr

Stanje i problemi automatizacije knjižnica država središnje europske inicijative – konkurentnost knjižnica u informacijskoj zajednici (Pohorje, 9.-11. studenoga 2005.)

U organizaciji Instituta informacijskih znanosti (IZUM) iz Maribora od 9. do 11. studenoga u Kongresnom centru Habakuk, na Pohorju, održana je konferencija pod naslovom *Stanje i problemi automatizacije knjižnica država središnje europske inicijative – konkurentnost knjižnica u informacijskoj zajednici*. Bilo je nazočno oko 315 sudionika iz 17 država srednjoeuropske inicijative (CEI), a prema najavljenom programu, nastupili su svi izlagači osim predstavnika Hrvatske. Prvi dan izlagali su uglavnom predstavnici nacionalnih i sveučilišnih knjižnica izvještavajući u dva bloka o stanju i problemima automatizacije knjižnica u svojim državama. Većina izlaganja govorila je o implementaciji COBISS-a u knjižnicama zemalja bivše Jugoslavije. Između dva bloka izlaganja održan je i okrugli stol na kojem je bilo govora o prvim iskustvima međusobne stručne suradnje između knjižničnih zajednica različitih država srednjoeuropske inicijative te o vidljivim pokazateljima određenih inicijativa iz područja struke, a posebice o postignućima na području informacijskoga sustava. Istaknula se preporuka i suglasnost sudionika da IZUM i dalje nastavi s ovakvom organizacijom konferencija na regionalnoj razini.

Kao predstavnik Hrvatske (Hrvatska nije imala službenog predstavnika pa je organizator zamolio prisutne kolege na sudjelovanje), mr. sc. Jadranka Stojanovski sudjelovala je na okruglom stolu govoreći o više knjižničarskih projekata umrežavanja u Hrvatskoj koji su u početnoj fazi ili u tijeku realizacije.

Drugi dan bilo nekoliko zapaženih izlaganja, npr. Stevea Coffmana iz Sjedinjenih Američkih Država koji je knjižnice postavio u kontekst informacijskog tržišta. Knjižnice u umreženom svijetu imaju jaku i veliku konkurenciju. Na temelju svoga istraživanja o posjećenosti mrežnih stranica više američkih knjižnica, Coffman je zaključio da su knjižnice konkurentne, što dokazuju rezultati istraživanja usporedbi korištenja dviju mrežnih stranica - Googlea i Kongresne knjižnice. Od milijun ljudi u SAD-u, njih 600 posjećuje stranice Kongresne knjižnice, dok Googlea 100. Mrežna stranica Library of Congressa najposjećenija je stranica knjižnica. Zaključak njegovog izlaganja je da se knjižnice moraju prilagoditi tržištu,

ubrzi digitalizaciju svojih fondova i ponuditi ono što nitko drugi ne može ponuditi na tržištu. Ukoliko knjižnice ne mogu pobijediti konkurenciju i zadržat bar dosadašnji postotak tržišta, onda moraju razmišljati o suradnji i zajedničkim projektima.

Sara Gwyn, koordinatorica PERI-ja, govorila je o ciljevima i zadacima svoje organizacije koja se bavi omogućavanjem pristupa bazama znanja zemljama u razvoju, među kojima je spomenula i Hrvatsku, s kojom surađuje posebice na području elektroničkih časopisa.

Ravnatelj IZUM-a, gospodin Seljak, govorio je o bibliografiji i informacijskom sustavu istraživačke djelatnosti u Sloveniji (SICRS), kao i o bibliografiji znanstvenika u sustavu COBISS-a i o zakonskoj obvezi njenog vođenja kategorizacije, verifikacije i klasifikacije podataka.

Dr. Joseph Györkes govorio je o planiranju na području infrastrukture informacijskih tehnologija u Europi do 2010. godine. Tu je predvidio iznimno uspješnu budućnost jačanja COBISS-a na tržištu koji će se uzdići i izvan tržišta zapadnoga Balkana.

Branko Zebec govorio je o sadašnjem i budućem standardu opreme i komunikacije u sklopu informatičkoga sustava COBISS.

Helmut Hartmann iz sveučilišne knjižnice Graz govorio je o ponudi e-časopisa na svjetskom tržištu i problemima u pretraživanju i korištenju istih.

Uz još nekoliko izlaganja drugog dana konferencije, svakako treba spomenuti nadahnuto izlaganje Franca Piveca, zamjenika ravnatelja IZUM-a. U izlaganju *Netgeneracija i pristup knjižnicama* govorio je o generaciji koja je rasla skupa s računalima i internetom te o njihovom mjestu i odnosu prema modernim tehnologijama.

Organizatori zaslužuju svaku pohvalu. I ovaj su se put pokazali kao vrsni organizatori, a nama u Hrvatskoj kao primjer što se sve može učiniti preko jednoga instituta kao što je IZUM, koji je izravno potpomognut od same države. Zato i nije čudo da im se tržište za njihove proizvode sve više proširuje. Na konferenciju su kao gosti iz Hrvatske bili pozvani dr. Jelka Petrak, mr. sc. Jadranka Stojanovski, Boris Bosančić i mr. sc. Ivan Pehar.

I. Pehar
ipehar@gkzd.hr

Posjet nacionalnoj knjižnici Narodne Republike Kine u Pekingu

Boraveći u Pekingu, 2.12.2005. posjetila sam nacionalnu knjižnicu Narodne Republike Kine (<http://www.nlc.gov.cn/>), najveću knjižnicu u Aziji te petu nacionalnu knjižnicu po veličini u svijetu.

Nacionalnoj knjižnici prethodi knjižnica Qing dinastije koja je otvorena javnosti

1912. godine, a tek kad je počela primati obvezni primjerak kineskih publikacija 1916. godine, počela je i vršiti ulogu nacionalne knjižnice.

Pročelje nacionalne knjižnice

Knjižnica se u sadašnju zgradu preselila 1987. godine i zauzima površinu od

140 000 kvadratnih metara. Građa je pohranjena u 22 spremišta, od kojih su tri u podzemlju, a najveće je spremište knjiga smješteno u zgradi s 10 katova.

Predviđeno je da zgrada može pohraniti 20 milijuna svezaka.

Korisnicima je na raspolaganju 38 čitaonica, a 1,7 milijuna svezaka dostupno je u 22 čitaonice sa slobodnim pristupom građi.

Također su na raspolaganju dvije elektroničke čitaonice (s 20 i 63 računala), najveće te vrste u Kini, za pretraživanje *on line* baze podataka i elektroničkih publikacija.

Dnevno je posjećuje 7000 do 8000 čitatelja i u opticaju je oko 10 000 svezaka, dok se godišnje posudi oko 500 000 svezaka.

Za potrebe međuknjižnične posudbe surađuje s 562 knjižnice u Kini te s više od 500 knjižnica u 63 zemlje i regije.

Knjižnica posjeduje različite zbirke, od tradicionalne tiskane građe do građe na suvremenim elektroničkim medijima. Valja istaknuti zbirku rijetkih knjiga s najstarijim zapisima na životinjskim kostima te zbirku publikacija na stranim jezicima od oko 1920. godine, najveću te vrste u Kini.

Knjižnica izdaje nacionalnu bibliografiju, izrađuje nacionalne skupne kataloge (nacionalni skupni katalog izrađuje se od 1927. godine) i nacionalno je bibliografsko središte.

Godine 1997. osnovan je „*On line* kataloški centar“, čija je zadaća organiziranje kompjutorske katalogizacije na nacionalnom nivou (distribuirati MARC zapise kineskih knjiga), upravljanje skupnim katalogom na mreži i promocija razmjene bibliografskih zapisa i izvora.

Čitaonica stranih knjiga

Automatizacija knjižničnog poslovanja započela je sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Integrirani knjižnično-informacijski sustav WENJIN, koji je knjižnica razvila 1989. godine, koristi se za nabavu i obradu kineskih knjiga te za praćenje cirkulacije građe. Taj se sustav koristi u stotinjak knjižnica u Kini.

Na mreži je dostupan OPAC koji nudi uobičajene mogućnosti pretraživanja. Pretraživanjem sam saznala da knjižnica posjeduje i knjige na hrvatskom jeziku, no s obzirom da ne postoji mogućnost pretraživanja prema jeziku publikacije, ne može se doći do točnog broja tih knjiga. (Pretraživanjem po nekim mjestima izdanja dobiveni su sljedeći rezultati: Zagreb - 165 knjiga, Osijek - 1 knjiga, Rijeka - 4 knjige, Split - 1 knjiga.)

Posljednjih godina knjižnica stavlja naglasak na umrežavanje i digitalizaciju te prati ostale trendove suvremenog knjižničarstva. Osnovan je i centar za digitalizaciju dokumenata te stvaranje bibliografskih baza, baza s cjelovitim tekstovima i predmetnih baza. Jedan od projekata vezanih za digitalne knjižnice je projekt *China national digital library*.

Također sam posjetila Katedru za hrvatski i srpski jezik na Fakultetu za strane jezike (Beijing Foreign Studies University), pri kojoj djeluje lektorat hrvatskoga jezika. U skoroj budućnosti planira se odvajanje na dvije zasebne katedre. Hrvatski jezik ondje uči 24 studenta (trenutno 2. godina studija). Studentima i nastavnicima je na raspolaganju zbirka od oko 250 knjiga na hrvatskom jeziku, a planira se njezino sređivanje i stavljanje kataloga na mrežu, kao i znatno povećanje fonda pomoću različitih donacija iz Hrvatske. Svaka pomoć knjižnica i izdavača iz Hrvatske je dobrodošla, a može se kontaktirati lektor hrvatskog jezika u Pekingu, prof. Slobodan Kadić (e-mail: skadic@vip.hr).

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara

<http://www.nsk.hr>

Za 2006. godinu Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara svojim je polaznicima pripremio 51 osnovnih tečajeva iz područja knjižničarstva i knjižničarske prakse te 5 radionica u suorganizaciji sa Sveučilišnim računalnim centrom iz područja informacijskih tehnologija. Tečajevi će se i ove godine održavati u knjižnicama u Zagrebu (planirano 63 termina) te u knjižnicama izvan Zagreba (43 termina).

Ovogodišnja djelatnost Centra potpomognuta je odobrenim sredstvima Ministarstva kulture Republike Hrvatske za 2006. godinu u iznosu od 100.000,00 kn.

D. Machala

Raspored tečajeva travanj – svibanj 2006. godine

TRAVANJ 2006.

Datum	Predavanja, seminari, radionice	Mjesto	Trajanje
3.4.2006.	II.11. Marketing u knjižnicama u digitalnom okruženju	GK, Varaždin	4 sata
3.4.2006.	IV.4. Katalogizacija neknjižne građe	GK, Gospić	4 sata
5.4.2006.	II.14. Nova paradigma nabave i dostupnosti znanstvenih informacija	NSK, Zagreb	4 sata
6.4.2006.	II.5. Revizija i preventivna zaštita	GK, Karlovac	4 sata
7.4.2006.	III.2. Izgradnja digitalnih zbirki	NSK, Zagreb	4 sata
10.4.2006.	II.15. Organizacija kulturnih aktivnosti	NSK, Zagreb	4 sata
10.4.2006.	IV.7. Primjena UDK	GK, Zadar	6 sati
11.4.2006.	IV.9. Predmetno označivanje i pretraživanje	GK, Zadar	6 sati
12.4.2006.	V.7. Vrednovanje internetskih informacija	NSK, Zagreb	4 sata
24.4.2006.	VI.10. Stvaranje mrežnih stranica	NSK, Zagreb	5 sati
25.4.2006.	VI.10. Stvaranje mrežnih stranica	NSK, Zagreb	5 sati
28.4.2006.	III.5. Multimedija u dječjim odjelima	GK, Zagreb	6 sati

SVIBANJ 2006.

Datum	Predavanja, seminari, radionice	Mjesto	Trajanje
4.5.2006.	II.10. Marketing u školskim knjižnicama	GK, Rijeka	4 sata
5.5.2006.	II.13. Komunikacija unutar poslovnog sustava – knjižnice i korisnici	NSK, Zagreb	5 sati
8.5.2006.	II.9. Knjižnice kao čuvarice zdravlja	NSK, Zagreb	5 sati
9.5.2006.	II.5. Revizija i preventivna zaštita	NSK, Zagreb	4 sata
10.5.2006.	V.9. Elektronički izvori znanstvenih informacija – scientometrijski instrumentarij	NSK, Zagreb	6 sati
10.5.2006.	IV.9. Predmetno označivanje i pretraživanje	GiSK, Osijek	6 sati
11.5.2006.	IV.9. Predmetno označivanje i pretraživanje	GiSK, Osijek	6 sati
12.5.2006.	VI.1. Tehnike pretraživanja interneta	GK, Vinkovci	6 sati
16.5.2006.	IV.2. Katalogizacija serijskih publikacija i druge neomeđene građe	KČ, Koprivnica	6 sati
19.5.2006.	V.4. Bibliografsko citiranje i navođenje	NSK, Zagreb	6 sati
19.5.2006.	V.2. Knjižnična statistika	NK, Sisak	5 sati
19.5.2006.	II.1. Mrežna nabava	GK, Zadar	4 sata

Prijava na tečajeve

Osnovni tečajevi Centra prijavljuju se obrascem za prijavu. Ispunjeni i ovjereni obrazac potrebno je poslati faksom na broj **01 6164 186** ili poštom na adresu: Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara, Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, p.p. 550.

Obrazac za prijavu tečajeva dostupan je i na mrežnim stranicama Centra <http://www.nsk.hr/cssu/>.

Na tečajeve se potrebno prijaviti najkasnije **tjedan** dana prije početka tečaja. Tečaj se može i odjaviti, pismenim putem, najkasnije **tri** dana prije početka tečaja.

Tečajevi u suorganizaciji sa Srcem prijavljuju se priloženim obrascem za prijavu tečajeva Centra. Raspored održavanja tečajeva Srca, nalazi se na mrežnoj stranici <http://www.srce.hr/tecajevi/osnovni/raspored.html>. Prijave za pohađanje navedenih tečajeva u sljedećem mjesecu potrebno je poslati do **20.** dana tekućeg mjeseca na adresu Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

Kotizacija

U Programu je naveden iznos kotizacije za svaki osnovni tečaj. Kotizaciju uplaćuju polaznici ili ustanove na žiro-račun Nacionalne i sveučilišne knjižnice 30102-603-3504 m.br. 3205363 s naznakom „Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara“ s oznakom broja tečaja (npr. *II.1.* ili *VI.1.*) po ispostavi računa, a nakon održanog tečaja.

ČEBUŠNIK, Mira

Svećenik Juraj Kocijanić : (21. 04. 1882. - 21. 01. 1959.) : izdano u spomen osnivaču Pučke knjižnice i čitaonice u Samoboru / Mira Čebušnik, Vatroslav Frkin. Samobor : Gradska knjižnica, 2005. 32 str. : ilustr. ; 28 cm

ISBN 953-6983-03-6

ISBD(PM) : međunarodni standardni bibliografski opis tiskanih muzikalija / preporučila Projektna grupa za ISBD(PM) Međunarodne udruge glazbenih knjižnica, arhiva i dokumentacijskih centara (IAML) ; odobrili stalni odbori IFLA-inih sekcija za katalogizaciju i informacijsku tehnologiju ; – 1. hrvatsko izd. (prema 2. prerađenom izd. izvornika). – Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. – (Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva, ISSN 1334-7667. Novi niz ; knj. 14)

ISBN 953-6001-34-9

SEMINAR Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture (8 ; 2004 ; Zagreb)

8. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji, [Poreč, 24.-26. studenoga 2004.] : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture : zbornik radova / uredila Tinka Katić ; [prijevod na engleski jezik Emanuel Ježić-Hammer, Iva Šrot]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. 320 str. : ilustr. ; 24 cm. (Izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva ; knj. 36)

ISBN 953-6001-32-2

VERONA, Eva

O katalogu : izbor iz radova = Selected writings on the catalogue / Eva Verona ; izabrala i uredila, edited by Aleksandra Horvat ; [prevela Gordana Mikulić]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo : Nacionalna i sveučilišna knjižnica : Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti, 2005. 425 str. ; 24 cm. (Posebna izdanja / Hrvatsko knjižničarsko društvo ; knj. 9)

ISBN 953-6001-31-4 (Hrvatsko knjižničarsko društvo)

VJESNIK bibliotekara Hrvatske / [glavna i odgovorna urednica Tinka Katić]. God. 28, br. 2(2005). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005.

ISSN 0507-1925

WILSON, Thomas Carl

Sistemska knjižničar : oblikovanje uloga, definiranje vještina / Thomas C. [Carl] Wilson ; preveo Mladen Masar. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006. (Posebna izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva, Knj. 10)

ISBN 953-6001-33-0

Prikazi knjiga

Hrvatska pisana kultura : izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od VIII. do XXI. stoljeća / Josip Bratulić, Stjepan Damjanović. Križevci : Veda, 2005. Svezak 1. : VIII.-XVII. stoljeće.

Stručnjaci zaposleni u knjižničarskoj struci u Hrvatskoj pripadaju onom povlaštenom sloju koji ima dobar pregled nad morem knjiga koje su u Hrvatskoj objavljene u ovih tek četrnaest godina postojanja Hrvatske kao samostalne države. U tome je moru objavljeno i niz vrijednih izdanja, pogotovo o hrvatskoj povijesti, kulturi, umjetnosti, znanosti. Među njima se ističe knjiga *Hrvatska pisana kultura* dvojice akademika, Josipa Bratulića i Stjepana Damjanovića, a u izdanju nakladničke kuće Veda iz Križevaca. Godine 2005. objavljen je prvi svezak toga divot-izdanja, a ove očekujemo drugi.

U temeljnoj koncepciji knjiga dvojice uglednih akademika nalazi svoje izvorište u katalogu *Pisana riječ u Hrvatskoj* koji je pratio istoimenu izložbu koja se održavala od 28. listopada 1985. do 23. veljače 1986. u Muzejskom prostoru na Jezuitskom trgu u Zagrebu. Dakle, autori *Hrvatske pisane kulture* dali su si u zadatak ponuditi javnosti svoj izbor djela hrvatske pisane baštine bez obzira na način zapisivanja – uklesanu u kamen, uparanu u žbuku na zidovima ladanjskih crkava, zapisanu slikarskim kistom uz freske u crkvama, ali najviše zapisanu na pergameni ili papiru, rukopisna ili tiskana, kako objašnjavaju autori u Predgovoru. U prvom svesku, koji obuhvaća razdoblje od VIII. do XVII. stoljeća, ponuđen je izbor koji obuhvaća više od dvjesto djela, pisanih na sva tri hrvatska pisma, latinici, glagoljici i ćirilici, i tri jezika, latinskom, staroslavenskom i hrvatskom.

Ipak, velika je razlika između kataloga iz 1985. i *Hrvatske pisane kulture*. Ona je uočljiva na dvije razine, tekstualnoj i slikovnoj. *Knjiga Hrvatska pisana kultura* obuhvaća mnogo više djela, koja su dvojica akademika precizno znanstveno opisala. Iako je knjiga zamišljena ponajprije kao pregled djelâ, autori su i opisali svako razdoblje u kojem su djela stvarana – srednji vijek, humanizam i renesansu te barok – objašnjavajući temeljne povijesne, društvene, kulturne, umjetničke i znanstvene značajke. Svako izabrano djelo je znanstveno precizno opisano, s podacima o autoru (ako je poznat), vremenu i okolnostima nastanka, sadržaju teksta te, ako je riječ o rukopisnoj knjizi, broju listova i formatu. Ako je u pitanju knjiga, uz svako je djelo naveden i podatak o mjestu (najčešće knjižnici) gdje se primjerak, na temelju kojega je djelo opisano, nalazi. U opisima djelâ autori navode i pretiske i faksimile, ako oni postoje, te imena istraživača koji su dali značajni doprinos proučavanju djela, te ih koji puta i citiraju.

Vrlina osobnog pristupa djelima posebice se dobro vidi u opisima onih hrvatskih knjiga koja su napisana glagoljicom. Poznati i kao vrsni stručnjaci za hrvatsku glagoljicu, Bratulić i Damjanović dali su popis svih hrvatskih glagoljskih knjiga, rukopisnih i tiskanih, koja se

nalaze u pojedinim svjetskim knjižnicama i muzejima. U knjizi nalazimo i popis svih hrvatskih inkunabula, a ona je i kratka povijest hrvatskoga tiskarstva.

Posebno je vrijedan aspekt knjige njezina (s)likovna dimenzija. Knjiga je obogaćena stotinama fotografija u boji, a posebice su krasne fotografije ilustriranih listova iz rukopisnih knjiga. Fotografije pojedinih pisanih kamenih spomenika ili listova knjige s pisanim ili otisnutim tekstovima tako su jasne da znalci mogu čitati tekst kao da je izvorni primjerak knjige pred njima, a ne fotografija. Posebno će uživati poznavatelji glagoljice. Za takvu bogatu likovnost knjige najzaslužniji je fotograf Nikola Žulj, koji je za potrebe *Hrvatske pisane kulture* obišao svojom fotografskom kamerom mnoge crkvene knjižnice u Hrvatskoj te načinio fotografije pisanih djela koje su po svojoj ljepoti zaista jedinstvene. Dakako da kvalitetu fotografija zahvaljujemo i tiskari Kratis, poznatoj po izradi bibliofilskih izdanja.

Ukratko, knjiga *Hrvatska pisana kultura* djelo je koje bih preporučio svakoj knjižnici u Hrvatskoj, od narodnih do znanstvenih, jer ovo djelo mladež na vrlo znalački i atraktivan način uvodi u poznavanje vlastite kulture, a znalcima je krasan podsjetnik na bogatstvo hrvatske pisane kulture.

Ž. Vegh
zvegh@net.hr

IZAZOVI pisane baštine : zbornik radova u povodu 75. obljetnice života Aleksandra Stipčevića / [urednik Tatjana Aparac Jelušić]. Osijek : Filozofski fakultet, 2005.

Zbornik radova *Izazovi pisane baštine* priredio je Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku u sklopu znanstvenog projekta *Organizacija, očuvanje i uporaba hrvatske pisane baštine*. Predlagatelj i prvi voditelj projekta bio je prof. dr. sc. Aleksandar Stipčević.

Zbornik je tiskan povodom 75. obljetnice života profesora Aleksandra Stipčevića i izraz je zahvalnosti kolega i studenta profesoru Stipčeviću za njegov dugogodišnji znanstveno-istraživački rad na području povijesti knjige i knjižnica, ali i nastavne djelatnosti u sklopu koje su nezaboravna njegova predavanja generacijama studenata knjižničarstva.

Svojim doprinosom ex professo i ex privata diligentia profesor Stipčević se uvrstio u red najznamenitijih knjižničara. Njegova pomoć i savjeti od neprocjenjive su važnosti suradnicima, kolegama knjižničarima, studentima koji se profesoru obraćaju kao vrhunskom stručnjaku i istinskom humanistu.

Zastupljeni autori tekstova u zborniku štovatelji su i suradnici profesora Stipčevića na spomenutom projektu. Urednica izdanja, Tatjana Aparac Jelušić, ističe da se profesor u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici nametnuo kao predvodnik skupine stručnjaka koji se ponajprije bave

istraživanjem i promicanjem hrvatske pisane baštine, osobito u odnosu na povijest hrvatske knjige i knjižnica, katalogizaciju i bibliografiju kao i teoriju knjižničarstva. Osim toga, u posljednje se vrijeme jedna skupina mladih, ali već afirmiranih knjižničarskih stručnjaka bavi temama vezanim uz digitalizaciju baštine i suradnju baštinskih ustanova.

Među priložima u ovom izdanju vrijedni su izvorni znanstveni radovi, pregledni znanstveni radovi i stručni radovi, a nastali su kao rezultat istraživanja u sklopu projekta, uključujući magistarske radove kojima su mentori prof. dr. sc. Aleksandar Stipčević i prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić.

Zbornik se sastoji od deset radova. Neda Anzulović nam donosi opsežnu biografiju i bibliografiju radova prebogato znanstvenog opusa Aleksandra Stipčevića i pritom posebno ističe vrijednost rada na trotomnoj *Socijalnoj povijesti knjige u Hrvata*. U radu Zorana Velagića predstavljene su dvije nepoznate franjevačke knjižnice tiskane 1747. godine u Budimu i sačuvane u budimpeštanskoj Nacionalnoj knjižnici Széchényi: *Xivot Svetoga Petra Regalata i Oprosstenja osobita*. Željko Vegh, pak, rasvjetljuje djelovanje hrvatskog povjesničara, arhivista, diplomate, paleografa i utemeljitelja Družbe braće hrvatskog zmaja Emilija Laszowskog. Važno je istaknuti da je Laszowski bio inicijator zamisli o otvaranju Gradske knjižnice te njen ravnatelj od 1. siječnja 1909. do 30. lipnja 1936. Autor ističe da Emilij Laszowski ulazi u povijest hrvatskoga knjižničarstva kao zagovaratelj uređivanja posebnih zbirki u gradskim knjižnicama. O značajnoj osobi hrvatskoga knjižničarstva, Mariji Malbaši, govori rad Vere Erl. Marija Malbaša postala je nezaobilazno ime koje se spominje pri izradi bilo kojega stručno-znanstvenog rada vezanog za kulturnu, gospodarsku i političku povijest Osijeka. Svoja kapitalna djela *Povijest tiskarstva Slavonije i Osječku bibliografiju* napisala je kao umirovljenica upravo na inicijativu profesora Stipčevića. U radu Mirne Willer prikazani su stavovi o zadacima abecednog kataloga koje su prije četrdeset četiri godine organizirano iznijeli Eva Verona i Seymour Lubetzky na Međunarodnoj konferenciji o načelima katalogizacije održanoj u organizaciji IFLA-e u Parizu od 9. do 18. listopada 1961. godine. Autorica navodi da su stavovi Verone i Lubetzkog iznimno utjecali na rasprave i učenje o zadacima kataloga i ugrađeni su u teoriju kataloga druge polovice dvadesetog stoljeća, kataložne pravilnike i time u praksu izrade abecednih kataloga. Za potrebe ovog zbornika Ivanka Kuić je izabrala svoj rad o splitskim čitaonicama i knjižnicama u prvim desetljećima 20. stoljeća jer je ovo razdoblje još uvijek nedovoljno istraženo, a knjižnice su činile značajan segment razvoja i modernizacije društva. Dora Sečić u svom je radu najprije kratko prikazala povijest Hrvatske (tada Jugoslavenske) akademije znanosti i umjetnosti od osnutka do Drugog svjetskog rata, posebice u kontekstu njene izdavačke djelatnosti i suradnje s drugim ustanovama izvan Hrvatske. Akademijina knjižnica privlači pozornost znanstvene i stručne javnosti ponajprije

zbog starih i rijetkih hrvatskih knjiga koje čuva, posebno one koje su u nju dospjele kupnjom, razmjenom ili darom još tijekom 19. stoljeća. Autorica procjenjuje da će stariji fond knjižnice, prikupljen upravo zamjenom, trebati tek posebnije vrednovati. Katica Tadić problematizira definicije bibliografije i njezin odnosa prema katalogu/bazama podataka te ukratko ukazuje na njihova obilježja sa stajališta sličnosti i razlika. O bibliografskoj heuristici, koja je također predmet bavljenja ovog priloga, malo se govorilo u domaćoj stručnoj literaturi, a nedostatne su i upute za pristup i samu izradu bibliografije. Prema autorici, bilo bi poželjno, a posebice s obzirom na postojanje triju fakulteta u Hrvatskoj koji obrazuju knjižnične djelatnike, da se odjel bibliografije NSK znatnije ojača te da se možda povede rasprava o osnutku bibliografskog instituta. Tematiku bibliografije obrađuje i Jelka Petrak. Autorica polazi od teze da medicinske bibliografije imaju ključno mjesto u usustavljenju medicinske literature za djelotvoran pristup i uporabu, a ujedno su i ključno pomagalo bibliografskoga nadzora nad publicističkom aktivnošću. U radu se daje pregled hrvatskih medicinskih bibliografija koje su objavljene ili objavljivane kao samostalna djela. Sanjica Faletar Tanacković u svom je radu raspravila o povijesnom i teorijskom okviru za suradnju baštinskih ustanova-knjižnica, muzeja i arhiva. Kao primjer suradnje predstavila je nekoliko uspješnih europskih inicijativa te ukratko prikazala baštinske projekte u Hrvatskoj.

Autori tekstova obilježili su profesorovu obljetnicu te istodobno značajno pridonijeli korpusu znanja vezanog uz izučavanje hrvatske pisane baštine i ostvarili djelo koje zaslužuje pozornost stručne i znanstvene javnosti.

Z. Renić

zorka.renic@bjelovar.com

Elaine Svenonius. *Intelektualne osnove organizacije informacija*. / prevela Mirna Willer. Lokve ; Zagreb : Naklada Benja : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2005.

Elaine Svenonius, autorica knjige te poznata i cijenjena profesorica knjižnične i informacijske znanosti, objelodanila je 2000. godine u izdanju MIT-a knjigu *Intellectual Foundation of Information Organization*, koju je na hrvatski jezik prevela Mirna Willer.

Kako u Predgovoru knjige ističe sama autorica, povod za temu i način njezine obrade našla je u tome što se djelotvornost sustava za pristupanje informacijama, uz sve doprinose novih, moćnih tehnologija, izravno vezuje uz sposobnost čovjekova intelekta da zabilježeno znanje organizira na djelotvoran način. Stoga je osnovno autoričino zanimanje usmjereno na predstavljanje i kritičko promišljanje sistematiziranog skupa znanja koji čini teorijskometodološku osnovicu organizacije znanja i informacija. U tom svom nastojanju autorica sintetizira literaturu, problematizira temeljne teorije, pristupe i

metode, a čini to na način koji i najsloženije fenomene čini razumljivima i knjižničnim i informacijskim stručnjacima te zainteresiranim stručnjacima iz drugih, srodnih polja.

Jedna od značajki ove knjige je i ta da se ne usredotočuje ponajprije na način na koji korisnik traži informaciju nego na oblikovanje sustava za organizaciju koje je potrebno oblikovati tako da vode računa o korisniku, a napose sa svrhom da ciljevi i načela koji podupiru te sustave predstavljaju osnovno uporište za razumijevanje korisnikovih potreba.

Knjiga je namijenjena stručnjacima u širem polju informacijskih znanosti, studentima na diplomskim i poslijediplomskim studijima, nastavnicima na odsjecima/katedrama u Hrvatskoj. Autorica je sustavno i znalački problematizirala pravila koja se upotrebljavaju za opis informacijskih entiteta i njihova intelektualnog izvorišta, temeljna načela i probleme za koja se i nadalje očekuju smisljena rješenja. Na taj je način knjiga, a i njezin prijevod na hrvatski jezik, usmjerena prema dvjema skupinama čitatelja: onima koje zanima organizacija informacija kao predmet znanstvenog istraživanja i onima koji se bave izgradnjom sustava za organizaciju informacija.

Uz djelo Christine Borgman *Od Gutenbergova izuma do globalnog informacijskog povezivanja*, također u izdanju i prijevodu MIT-a, ovaj prijevod svjedoči o namjeri nakladnika da profesionalnoj zajednici sustavno predstavlja ponajbolja stručna i znanstvena djela u području informacijskih znanosti danas. U tom nastojanju vrijedno je zabilježiti suradnju nakladnika s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom koja je prepoznala vrijednost izvornika i pomogla mu u ostvarenju ovog zahtjevnog projekta.

S. Faletar Tanacković

sfaletar@ffos.hr

ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe. / [prijevod s engleskog Ana Barbarić ; hrvatske primjere odabrale i izradile Jasenka Zajec i Ana Barbarić]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005.

Na tragu promjena koje su se posljednjih desetljeća dogodile u načinima raspačavanja serijskih publikacija te golemog napretka elektroničkog nakladništva, zaključilo se da je konačno došlo vrijeme da se pristupi preradbi postojećeg IFLA-inog standarda za opis serijskih publikacija koji datira iz 1988. godine. Rad na preradbi ovog standarda nije bio usamljen pothvat. Potrebe za preradbom brojnih standarda i nacionalnih kataložnih pravilnika zamijećene su kako pri IFLA-i, tako i u brojnim nacionalnim bibliografskim centrima diljem svijeta koji trenutačno promišljaju o pravcima razvoja svojih nacionalnih kataložnih pravilnika, te mogućnosti kreiranja međunarodnog kataložnog pravilnika (o čemu smo imali prilike slušati na Međunarodnom skupu u čast 100-te

godišnjice rođenja Eve Verone, održanom prošle jeseni u Zagrebu).

Odluka o preradbi postojećeg Standarda donesena je već na prvom sastanku Radne skupine za ISBD(S) održanog tijekom godišnje IFLA-ine skupštine 1998. godine. Cilj Radne skupine bio je preraditi ISBD(S) uzimajući u obzir nove pravce razvoja serijskih publikacija te istodobno ujednačiti razlike sa zajednicama ISSN i AACR. Rad na preradbi trajao je više od tri godine.

Između ostalog, smatramo da je iznimno važno naglasiti u kojim se dijelovima novo prerađeno izdanje razlikuje od starog. Novi je standard proširen kako bi obuhvatio neomeđenu građu svih vrsta (continuing resources), a ne samo serijske publikacije kako je to ranije bio slučaj. Novi je standard, dakle, obuhvatio i publikacije koje su po prirodi integrirajuće. Standard objašnjava integrirajuću građu kao onu koja se nadopunjuje ili mijenja osuvremenjivanjima koja ne ostanu zasebna nego se uklope u cjelinu. Kao primjeri navode se publikacije koje imaju uvez sa slobodnim listovima i mrežna mjesta.

Uslijed toga, standard je preimenovan u Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe. Druga je važna promjena prerađeni popis uputa za utvrđivanje promjena naslova serijske publikacije. Svi koji su se na bilo koji način našli u doticaju sa serijskim publikacijama, bilo kao knjižničari, bilo kao korisnici, znaju koliko je teško zadržati nadzor nad različitim promjenama naziva iste publikacije. Ovdje je važno napomenuti i to da su se i zajednica ISSN i zajednica AACR složile oko popisa uputa, što bi za rezultat trebalo imati ujednačavanje opisa istog naslova serijske publikacije. Kao i u svim ostalim IFLA-inim standardima, i ovo je izdanje opremljeno brojnim primjerima iz različitih izdanja.

Novi je ISBD(CR) također usklađen i s "neobvezatnim" osobinama opisanim u IFLA-inoj studiji "Zahtjevi za funkcionalnost bibliografskih zapisa" (FRBR). Drugim riječima, ISBD(CR), poput svih ranijih ISBD-a, prepoznaje neke elemente opisa kao neobvezatne, to jest bibliografsko ih središte može, ali i ne mora navoditi prilikom opisa serijske publikacije. Element opisa koji je obvezatan po FRBR-u, obvezatan je i u ISBD(CR)-u.

ISBD(CR) prati strukturu ranijih IFLA-inih standarda. Podijeljen je u četiri velike skupine (Predgovor, Uvodne napomene, Specifikacija elemenata, Dodaci) i opremljen predmetnim kazalom.

Predgovor donosi, osim teksta predgovora ISBD(CR)-u, i tekst predgovora ranijem izdanju ISBD(S)-a iz 1987. godine.

U Uvodnim se napomenama navode ukratko predmet, svrha i upraba novog Standarda, daju se definicije pojmova, uspoređuju se okvirne sheme ISBD(G)-a, ISBD(CR)-a i ISSN-a, pojašnjava se uporaba interpunkcije, govori se o jeziku i pismu opisa, velikim i malim slovima, tiskarskim pogreškama i sl., a novina je da

su u Uvodne napomene uključene i Promjene koje zahtijevaju odnosno ne zahtijevaju izradu novog opisa.

U dijelu pod nazivom Specifikacija elemenata nema novih poglavlja u odnosu na ranije izdanje. Opisane su skupine kataložnog opisa od Skupine 1 (Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti) do Skupine 8 (Standardni broj (ili alternativa) i uvjeti nabavljanja).

Kod Dodataka nalaze se standardni dodaci koji se nalaze i u ranijem izdanju: Višerazinski opis, Dvosmjerno pisani zapisi, (međunarodni) Primjeri te Hrvatski primjeri (koje su za hrvatsko izdanje odabrale i izradile Ana Barbarić i Jasenka Zajec).

Predmetno kazalo pomaže u korištenju ovog Standarda.

Mišljenja smo da će izlazak hrvatskog prijevoda IFLA-inog izdanja ISBD(CR) pozdraviti hrvatski katalogizatori, a veliku vrijednost ovom izdanju daju i bogati i pažljivo odabrani primjeri na hrvatskom jeziku.

K. Petr
kpetr@ffos.hr

Uredništvo **Vjesnika bibliotekara Hrvatske** poziva kolegice i kolege da pošalju svoje priloge za tematski broj posvećen **Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji** koji će tijekom 2006. pripremiti u suradnji s gošćom-urednicom Lidijom Jurić Vukadin. Članke treba urediti prema Uputama autorima koje možete pronaći u svakom tiskanom svesku ili na mrežnim stranicama Vjesnika bibliotekara Hrvatske.

Rok za slanje članaka: **30. lipnja 2006.**
Članci se šalju na adresu:
Vjesnik bibliotekara Hrvatske
Hrvatsko knjižničarsko društvo
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Ul. Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb

Radovi za **Novosti broj 32** primaju se na adresu Uredništva do **15. travnja 2006.**

Mole se autori da uz potpis navedu i svoju e-mail adresu.

IN MEMORIAM

Marija Ivakić
(24. 8. 1952. - 16. 10. 2005.)

S nevjericom i tugom primili smo vijest da je naše Društvo ostalo bez još jednoga dugogodišnjeg člana, bez kolegice mr. sc. Marije Ivakić, voditeljice knjižnice Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu. Niti saznanje o iznenadnoj bolesti i teškom stanju nismo mogli prihvatiti, nismo željeli vjerovati da će se smrt dogoditi i prekinuti nit života, nit za koju smo vjerovali da treba ostati netaknuta.

Rođena je 24. kolovoza 1952. godine u Gornjim Andrijevcima. Nakon osnovnog i srednjeg školovanja studirala je u Sarajevu komparativnu književnost i teatrologiju, a nakon što je diplomirala, zaposlila se na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, gdje je ostala tri godine. Po povratku u Slavonski Brod zaposlila se u knjižnici tvornice "Đuro Đaković" kao voditelj knjižnice radeći na unaprjeđivanju rada i prateći potrebe struke. Tijekom desetogodišnjeg rada ondje je stekla dragocjeno iskustvo koje će uspješno nadograđivati i razvijati radom u knjižnici Strojarskog fakulteta u Slavonskom Brodu, u kojoj će također do izražaja doći njen znanstveni i profesionalni pristup radu. Trudom i zalaganjem usavršila se u struci, stekla zvanje mr. sc. informacijskih znanosti i višeg knjižničara.

Kao stručna osoba uključila se u rad Društva knjižničara Slavonski Brod, a u razdoblju 1984.-1985. godine obnašala je dužnost predsjednice Društva i člana Glavnog odbora HBD-a. Zalagala se za osnivanje Komisije za tehničke knjižnice HKD-a, čiji član postaje 1986. godine, a značajan doprinos dala je u organizaciji Dana specijalnog knjižničarstva.

Svoje znanje primjenjivala je i prezentirala na najbolji način u knjižnici i izvan nje, organizirala je predavanja i seminare, uredila je i održavala mrežnu stranicu knjižnice, uključila se u projekt *Pitajte knjižničara* i omogućila svojim korisnicima pristup najnovijim informacijama.

Oprostili smo se od Marije i uputili joj posljednji pozdrav. Ostati će nam u trajnom sjećanju.

Ružica Junačko
ruzica.junacko@gksb.hr

Nova upraviteljica Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Dr. sc. Dora Sečić napustila je radno mjesto upraviteljice Knjižnice Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 31. prosinca 2005. i sada radi kao profesor na Studiju knjižničarstva Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku.

Na mjesto upraviteljice Akademijine knjižnice imenovana je mr. sc. Vedrana Juricic.

Na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu sljedeći su kandidati obranili **magisterije znanosti** iz znanstvenog polja informacijske znanosti, grana knjižničarstvo:

Irena Pilaš

Naslov radnje: *Službene publikacije i digitalne knjižnice*

Mentor: prof. dr. sc. Tefko Saračević

Datum obrane: 28. svibnja 2005.

Xhafer Sylja

Naslov radnje: *Knjižnični sustav Kosova*

Mentor: prof. dr. sc. Aleksandra Horvat

Datum obrane: 4. studenoga 2005.

Grozdana Sirotić

Naslov radnje: *Važnost časopisa Acta botanica Croatica u znanstvenom komuniciranju na području botanike od 1925. do 2002. godine*

Mentor: dr. sc. Maja Jokić

Datum obrane: 5. studenoga 2005.

Ksenija Švenda-Radeljak

Naslov radnje: *Ustroj tezaurusa za znanstveno područje socijalne djelatnosti – grana socijalna politika*

Mentor: prof. dr. sc. Jadranka Lasić-Lazić

Datum obrane: 14. studenoga 2005.

Marina Kolar

Naslov radnje: *Povijesni razvoj javnih čitaonica i knjižnica Krapinsko-zagorske županije*

Mentor: prof. dr. sc. Aleksandar Stipčević

Datum obrane: 8. prosinca 2005.

A. Barbarić
abarbari@ffzg.hr

Dodijeljene nagrade Zaklade Dr. Ljerka Markić-Cučuković

Zaklada Dr. Ljerka Markić-Cučuković (<http://www.ffzg.hr/infoz/zaklada/>), koja djeluje pri Katedri za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, nagradila je najbolje studente bibliotekarstva u akad. godini 2004/2005.

To su Tomislav Ivanjko i Morana Peranić. U obrazloženju je rečeno da su se nagrađeni studenti istaknuli visokim prosjekom ocjena, pomaganjem u nastavi, volontiranjem na stručnim knjižničarskim skupovima i aktivnim sudjelovanjem u stručnim raspravama. Nagrade su im uručene u petak, 13. siječnja 2006. u Vijećnici Filozofskoga fakulteta.

Zakladni odbor ove je godine drugi put dodijelio i nagradu za značajan doprinos knjižničarskoj struci.

Dobila ju je Gradska knjižnica Rijeka za publikaciju Narodne i školske knjižnice Primorsko-goranske županije: pogled županijske matične službe, autorice Ljiljane Črnjar.

Dodjela Zakladinih nagrada bila je dobro medijski popraćena prikazima na Hrvatskoj televiziji i Hrvatskom radiju.

Ur.

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb

MB 3236706, Žiro račun: 2360000-1101451830
Tel/Fax: 01/6159-320
E-mail: hkd@nsk.hr, URL <http://www.hkdrustvo.hr>

NARUDŽBENICA

Naručujemo za knjižnicu (ustanovu) ili osobne potrebe knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku.

Ustanova: _____

Adresa: _____ Telefon: _____

Matični broj: _____ Datum: _____ Pečat i potpis: _____

VJESNIK BIBLIOTEKARA HRVATSKE: godišta/godine, brojevi časopisa

33/1990. br. 1-4	100,00 kn	_____	41/1998. br. 1-4	200,00 kn	_____
34/1991. br. 1-4	100,00 kn	_____	42/1999. br. 1-4	100,00 kn	_____
35/1992. br. 1-2, 3-4	240,00 kn	_____	43/2000. br. 1-2, 3, 4	250,00 kn	_____
36/1993. br. 1-4	120,00 kn	_____	44/2001. br. 1-4	100,00 kn	_____
37/1994. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____	45/2002. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
38/1995. br. 1-4	120,00 kn	_____	46/2003. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
39/1996. br. 1-2, 3-4	240,00 kn	_____	47/2004. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____
40/1997. br. 1-2, 3-4	200,00 kn	_____	48/2005. br.1, 2, 3-4	250,00 kn	_____

Za narudžbu starijih izdanja možete se javiti u Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Muke po Nacionalnom informacijskom sustavu knjižnica Hrvatske (NISKA), programskom paketu CROLIST i osnivanje udruge Konzorcij CROLIST

U petak, 28. listopada 2005. god. osnovana je u Gradskoj knjižnici "Ivan Goran Kovačić" Karlovac prva udruga samostalnih knjižnica i knjižnica u sastavu u Republici Hrvatskoj – Konzorcij CROLIST. Osnivačkom sastanku nazočili su predstavnici 12 gradskih/ narodnih knjižnica gradova Karlovca, Korčule, Knina, Našica, Novog Marofa, Osijeka, Požege, Siska, Vinkovaca, Vukovara, Zadra i Županje, a suglasnost su iskazale i gradske knjižnice Čakovca, Drniša, Dubrovnika, Slavonskog Broda i Šibenika.

Inicijativi za osnivanjem Konzorcija CROLIST prethodili su:

- neuspjeh projekta NISKA, koji je trebao pružiti odgovore na sva otvorena pitanja vezana uz izgradnju i razvoj jedinstvenog hrvatskog knjižničnog sustava, ali i pojedinih sastavnica, npr. narodnih knjižnica, a naročito pitanja njegove informatizacije i nabave odgovarajućih programskih paketa; sudbina projekta NISKA ostala je, nažalost, tajna nepoznata svim knjižnicama u Republici Hrvatskoj
- jednostrano donesena odluka Nacionalne i sveučilišne knjižnice o napuštanju programskog paketa CROLIST i sustava koji je on tvorio, a u kojem je NSK imala središnju, ključnu ulogu.

O Nacionalnom informacijskom sustavu knjižnica Hrvatske (NISKA) u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici govori se već godinama, a o rezultatima nagađa. Neslužbeno, na 3. savjetovanju za narodne knjižnice u travnju 2005. u Topuskom, doznajemo "da je projekt NISKA mrtav". Materijali i rezultati projekta nikada nisu javno objavljeni niti su podaci javno dostupni. Očekivalo se da će spomenuti projekt dati odgovore na području izgradnje, razvoja i informatizacije jedinstvenog hrvatskog knjižničnog sustava.

Nije prošlo dugo vremena, sličnu sudbinu doživio je i knjižnični informacijski sustav, programski paket CROLIST. Program, koji je Nacionalna i sveučilišna knjižnica 15 godina razvijala u suradnji s tvrtkom UNIBIS i hrvatskim knjižnicama (narodnim, sveučilišnim i visokoškolskim, a koji su u posljednje četiri godine preuzele i neke školske i specijalne knjižnice), odlukom Nacionalne i sveučilišne knjižnice zaustavljen je u svojem razvoju. Na sastanku knjižnica korisnika UNIX verzije CROLIST-a, 9. lipnja, glavni ravnatelj NSK, dr.sc. Josip Stipanov, službeno potvrđuje da prelazi na novi knjižnični program. CROLIST je do danas jedini knjižnični program u koji je hrvatska država ulagala velika financijska sredstva zbog čega je u više navrata sa službenih mjesta nazivan nacionalnim knjižničnim programom. Izuzev što su odgovorni u NSK-u znali u različitim prilikama i mjestima reći "da je CROLIST za NSK ograničavajući faktor u razvoju", do danas nemamo nikakvog službenog obrazloženja o napuštanju ovoga programa.

Inicijativa za osnivanjem Konzorcija CROLIST pojavila se, dakle, kao posljedica krize izazvane

jednostrano donesenom odlukom Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Kriza CROLIST-a ogleda se trenutačno u tri temeljna problema:

1. Odlukom Nacionalne i sveučilišne knjižnice o napuštanju programskog paketa CROLIST i pokretanju postupka nabave novog, CROLIST zajednica knjižnica ostala je bez središnje ustanove koja je predstavljala glavnu infrastrukturnu i stručnu potporu za održavanje i razvoj sustava, tj. knjižnice koja je jedina raspolagala odgovarajućom stručnom i tehnološkom osnovom potrebnom za vođenje i razvijanje tako zahtjevnog programa kao što je održavanje i razvoj programskog paketa namijenjenog radu u uvjetima uzajamne katalogizacije i skupnih kataloga/ baza.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica je na kraju odustala od vlastitog "proizvoda" prepuštajući ga knjižnicama koje su u njemu imale sporednu ulogu i koje nisu u ovom trenutku (kadrovski, infrastrukturno, financijski i sl.) u mogućnosti nastaviti nedovršeni posao Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

2. Odlaskom Nacionalne i sveučilišne knjižnice, kao i velikog broj knjižnica iz sustava znanosti i visoke naobrazbe, dovedeno je u pitanje samo opstojanje programskog paketa CROLIST u budućnosti. Preostale, pretežno narodne knjižnice nisu u mogućnosti samostalno financirati i programski održavati CROLIST, te bi tvrtka Unibis d.o.o. Zagreb, koja je vlasnik CROLISTA, mogla donijeti odluku o prestanku rada na ovom programskom paketu.

3. Odlukom Nacionalne i sveučilišne knjižnice o napuštanju programskog paketa CROLIST i prelaskom na novi – Voyager – odnosno prelaskom s UNIMARC na MARC21 standard, te vjerojatno s nacionalnih katalognih pravila na anglo-američka, postavlja se pitanje sudbine zajedničke skupne baze – Skupnog kataloga hrvatskih knjižnica CROLIST – kao zajedničkog "proizvoda" Nacionalne i sveučilišne knjižnice i ostalih knjižnica u sustavu i to kako u odnosu na buduće djelovanje NSK u sklopu postojećeg sustava uzajamne katalogizacije, tako još više u odnosu na sve druge knjižnice koje koriste programski paket CROLIST, a kojima prijete gubitak njihove zajedničke skupne baze. Baza CROLIST-a još uvijek je na serveru NSK bez mogućnosti korištenja i održavanja. Korisnice CROLIST-a godinama su "punile" Skupni katalog, pohađale skupe seminare koji su im omogućavali unos podataka u Skupni katalog, a danas nemaju nikakvu informaciju što će zapravo biti s podacima i serverom. Problem je još veći što unatoč obećanju g. Stipanova na sastanku 9. lipnja o sklapanju ugovora o održavanju, u međuvremenu od raskida ugovora (31. srpnja) s tvrtkom UNIBIS nije sklopljen novi ugovor, čime se ugrožava postojeći rad i Skupni katalog.

Očito je, stoga, da su postupci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u odnosu na programski paket CROLIST veliki i značajni dio hrvatskih narodnih knjižnica doveli u težak i nezavidni položaj. Sigurno je da bi svaki zastoj u nesmetanom djelovanju CROLIST sustava, a pogotovo njegovo moguće gašenje proizveo ne samo nesagledivu štetu knjižnicama koje trenutačno koriste ovaj sustav nego bi *de facto* predstavljalo i ogromni korak unatrag u odnosu na izgradnju jedinstvenog knjižničnog (pod)sustava narodnih knjižnica, odnosno njihovog umrežavanja, funkcijskog povezivanja i daljeg osuvremenjavanja.

Knjižničarska zajednica s pravom strahuje i pita se hoće li se ova praksa napuštanja započetih projekata i programa bez obrazloženja i odgovornosti nastaviti i u 2006. godini.

Gore navedeni razlozi potakli su predstavnike narodnih knjižnica, korisnike knjižničnoga paketa CROLIST-a, da o svojoj sudbini odlučuju sami, te su kao prvi korak pristupili osnivanju Konzorcija CROLIST.

Svrha Konzorcija je zajedničko djelovanje na održavanju i razvoju programskog paketa CROLIST (CROatian Library Information SysTem = Hrvatski knjižnični informacijski sustav), jednog od najraširenijih programskih paketa u hrvatskim knjižnicama za potebe sadašnjih i budućih korisnika sustava, te zajedničko nastupanje u odnosu na tvrtku UNIBIS, isključivog vlasnika programskog paketa CROLIST.

Osnovni zajednički cilj Konzorcija je stvaranje uvjeta za optimalno korištenje i pristup raznolikim informacijskim resursima knjižnica članica, te na najučinkovitiji način osiguravanje i povećavanje mogućnosti obrazovnog, gospodarskog i općekulturnog razvitka korisnicima knjižnica i svim građanima Republike Hrvatske. Osim navedenog cilja, Konzorcij će podupirati i druge oblike zajedničkog nastupanja i suradnje te razvijati programe, projekte i zajedničke usluge zasnovane na međusobnoj suradnji i povezivanju, kao npr. osiguravanje pristupa skupnom katalogu Konzorcija, osiguravanje zajedničkog pristupa drugim informacijskim izvorima, podupiranje međuknjižnične posudbe putem interneta i sl.

Na sastanku je utvrđen konačni tekst *Pisma namjere o suradnji na održavanju i razvoju programskog sustava CROLIST* – temeljnog dokumenta Konzorcija CROLIST, kao podloge za izradu Statuta Konzorcija, te izabrana privremena uprava Konzorcija, čiji mandat traje do konstituirajuće skupštine.

U privremeno Vijeće konzorcija izabrani su predstavnici gradskih/narodnih knjižnica Osijeka, Zadra, Karlovca, Požege i Dubrovnika; za privremenog predsjednika Vijeća izabran je Dragutin Katalenac iz Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, a za njegovog zamjenika Ivan Pehar iz Gradske knjižnice Zadar.

U privremenom Stručnom vijeću su predstavnici knjižnica Karlovca, Osijeka, Zadra, Vinkovaca i Siska; za privremenu predsjednicu izabrana je Frida Biščan iz Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac, a za njezinu zamjenicu Olivera Katalenac iz Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. Privremeno sjedište Konzorcija je u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek.

Konzorcij CROLIST je udruga otvorena prema svim knjižnicama koje koriste programski paket CROLIST ili koje žele na zajednički način i na ravnopravnoj osnovi rješavati pitanja kompjutorizacije knjižničnog poslovanja vlastitih knjižnica, te sudjelovati u izgradnji zajedničke suvremene mreže hrvatskih knjižnica.

Za Konzorcij CROLIST

D. Katalenac
dkata@gskos.hr

I. Pehar
ivan.pehar@gkzd.hr

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb

MB 3236706, Žiro račun: 2360000-1101451830
Tel/Faks: 01/6159-320
E-mail: hkd@nsk.hr, URL <http://www.hkdrustvo.hr>

NARUDŽBENICA izdanja objavljenih do 1998. godine

Naručujemo za knjižnicu (ustanovu) ili osobne potrebe knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku. U cijenu publikacija uračunati su troškovi poštarine. Za ranija izdanja odobrava se popust od 30 do 50%.

Ustanova: _____ Adresa: _____
Telefon: _____ Matični broj: _____
Datum: _____ Pečat i potpis: _____

Naslov publikacije:

	Redovna cijena:	Cijena s popustom:	Kom:
Arhivi, knjižnice, muzeji 1 : zbornik radova (1998)	60,00 kn	42,00 kn	---
Diringer, D. Povijest pisma (1991)	50,00 kn	25,00 kn	---
Galić, P. Povijest zadarskih tiskara (1979)	50,00 kn	25,00 kn	---
ISBD(NBM) : međunar. standardni bib. opis neknjižne građe. Prerađeno izd. (1993)	50,00 kn	35,00 kn	---
Line, M.; Wickers, S. Univerzalna dostupnost publikacija : (UAP) (1989)	50,00 kn	25,00 kn	---
Malbaša, M. Povijest tiskarstva u Slavoniji (1978)	50,00 kn	25,00 kn	---
Mikačić, M. Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje (1996)	100,00 kn	70,00 kn	---
Rowley, J. E. Elektroničko računalo u biblioteci (1984)	50,00 kn	25,00 kn	---
UNIMARC : format za univerzalno strojno čitljivo katalogiziranje (1986)	50,00 kn	25,00 kn	---
Verona, E. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga Dio 1: Odrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd. (1986)	300,00 kn	150,00 kn	---
Verona, E. Prinosi povijesti Akademijine knjižnice (sadašnje NSB) u Zagrebu : 1814-1874 (1989)	50,00 kn	25,00 kn	---
Vodič kroz glazbene knjižnice i zbirke grada Zagreba (1997)	60,00 kn	42,00 kn	---
Znanstveni skup Normizacija osobnih imena u knjižničarstvu i leksikografiji : zbornik radova (1997)	80,00 kn	55,00 kn	---

Glavna urednica:
Irena Kranjec (ikranjec@ffzg.hr)

Uredništvo:
Alemka Belan-Simić (a.belan.simic@kgz.hr)
Ana-Marija Dodigović (amdodigovic@nsk.hr)
Sanjica Faletar-Tanacković (sfaletar@ffos.hr)
Mihaela Kovačić (mihaela@svkst.hr)
Zdenka Sviben (z.sviben@kgz.hr)

Adresa uredništva i adresa za narudžbu:
Hrvatsko knjižničarsko društvo
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb
tel./fax.: 01 6159 320
e-mail: novosti@hkdrustvo.hr
http://www.hkdrustvo.hr

Lektura: Jasmina Sočo
Oblikovanje sloga: Amelija Tupek
Tisak: GIPA, Zagreb
Naklada: 1500

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb

MB 3236706, Žiro račun: 2360000-1101451830
Tel/Faks: 01/6159-320
E-mail: hkd@nsk.hr, URL http://www.hkdrustvo.hr

NARUDŽBENICA izdanja objavljenih od 1998. godine

Naručujemo za knjižnicu (ustanovu) ili osobne potrebe knjige prema sljedećem popisu. Plaćanje virmanom u zakonskom roku. U cijenu publikacija uračunati su troškovi poštarine.

Ustanova: _____ Adresa: _____
Telefon: _____ Matični broj: _____
Datum: _____ Pečat i potpis: _____

<i>Naslov publikacije:</i>	<i>Cijena:</i>	<i>Komada:</i>
Arhivi, knjižnice, muzeji 4 : zbornik radova (2001)	60,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 5 : zbornik radova (2002)	70,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 6 : zbornik radova (2003)	100,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 7 : zbornik radova (2004)	120,00 kn	_____
Arhivi, knjižnice, muzeji 8 : zbornik radova (2005)	140,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 3 : zbornik radova i priloga (2002)	50,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 4 : zbornik radova i priloga (2003)	60,00 kn	_____
Dani specijalnog knjižničarstva Hrvatske 5 : zbornik radova i priloga (2004)	80,00 kn	_____
Hrvatsko knjižničarsko društvo. Skupština. 32. Informacijska pomagala za novo tisućljeće : radni materijali (2000) Lovran, 20.-23. 9. 2000.	20,00 kn	_____
Hrvatsko knjižničarsko društvo. Skupština. 33. Upravljanje promjenama u hrvatskim knjižnicama : radni materijali (2002)	20,00 kn	_____
Hrvatsko knjižničarsko društvo : 1940.-2000. : spomenica (2000)	60,00 kn	_____
IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom (2003)	80,00 kn	_____
IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice (2004)	50,00 kn	_____
ISBD(A) : međunar. standardni bib. opis starih omeđenih publikacija (antikvarnih) (1995)	55,00 kn	_____
ISBD(CR) : međunar. standardni bib. opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe (2005)	80,00 kn	_____
ISBD(ER) : međunar. standardni bib. opis elektroničke građe (2002)	90,00 kn	_____
ISBD(PM) : međunar. standardni bib. opis tiskanih muzikalija. (2006)	50,00 kn	_____
Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga (2002)	80,00 kn	_____
Priručnik za UNIMARC : format za pregledne zapise (2004)	120,00 kn	_____
Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova (2002)	60,00 kn	_____
Slobodan pristup informacijama 2. i 3. : zbornik radova (2004)	120,00 kn	_____
Smjernice za građu laganu za čitanje (2005)	30,00 kn	_____
Smjernice za audiovizualnu i multimedijску građu u knjižnicama i drugim ustanovama (2005)	20,00 kn	_____
Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe (2004)	30,00 kn	_____
Smjernice za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom (2004)	30,00 kn	_____
Smjernice za knjižnične usluge za djecu (2004)	trošak poštarine	_____
Uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa : završni izvještaj (2004)	60,00 kn	_____
Verona, E. O katalogu : izbor iz radova (2005)	180,00 kn	_____
Verona, E. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga Dio 2: Kataložni opis. Pretisak. – u pripremi – tisak na zahtjev		_____
Wilson, Th. C. Sistemske knjižničar : oblikovanje uloga, definiranje vještina (2006)	120,00 kn	_____